

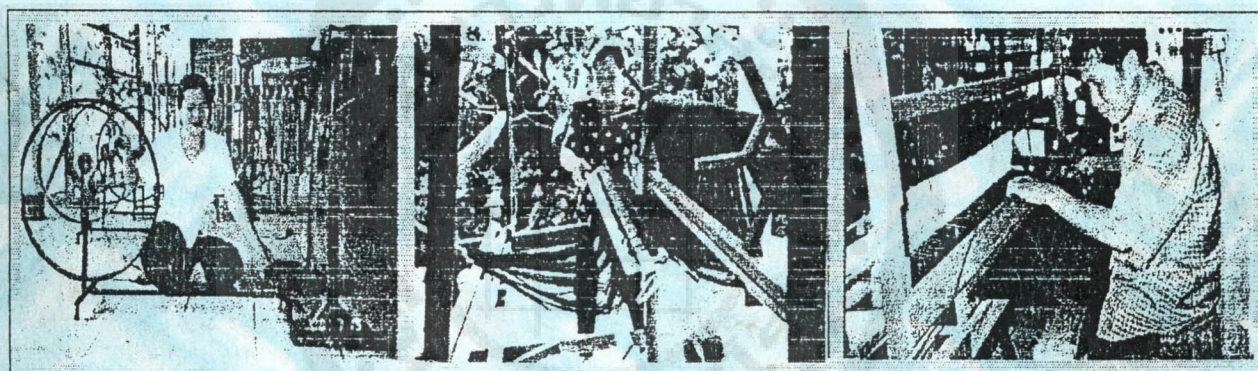
กรณีศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอและการตลาดของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก

อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

CASE STUDY OF TEXTILE PRODUCTIONAL STATUS

AND MARKETING OF THE HANDLOOM-WEAVING TRAINING CENTER

AMPHOE PAKPLEE , NAKORNNAYOK

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑา โกเฮง

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

677.0286
น122ร
ร.3

รายงานการวิจัย

กรณีศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอและการตลาด
ของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี
จังหวัดนครนายก

CASE STUDY OF TEXTILE PRODUCTIONAL STATUS
AND MARKETING OF THE HANDLOOM-WEAVING TRAINING CENTER
AMPHOE PAKPLEE, NAKORNNAYOK

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑา โกเฮง
ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์

- 9 เล.ย. 2546

พฤษภาคม 2544

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนตามโครงการชนบทศึกษา
งบประมาณเงินรายได้ปี 2542 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องกรณีศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอและการตลาดของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามโครงการชนบทศึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้ให้ทุนสนับสนุน และผู้ที่อำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ซึ่งได้แก่ ท่านพระครูวิริยานุโยค เจ้าอาวาสวัดฝั่งคลอง ข้าราชการอำเภอปากพลีที่ให้ข้อมูล กลุ่มแม่บ้านทอผ้าอำเภอปากพลี และอาจารย์สิริมนต์ ชายเกตุ

ขอขอบคุณอย่างยิ่งต่อทุกคนในครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือโดยตลอดมาจนงานวิจัยสำเร็จ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑา โกเฮง

พฤษภาคม 2544

บทคัดย่อ

งานวิจัยกรณีศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอและการตลาดของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้า ด้วยกี่กระตุก ที่วัดฝั่งคลอง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก มีจุดมุ่งหมายจะศึกษากระบวนการทอผ้าของโครงการฝึกอบรมการผลิตผ้าทอ การตลาด ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทอผ้า ต่อการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรมและความคิดเห็นของผู้ซื้อผ้าต่อคุณภาพของผ้าทอมือที่ผลิตโดยสมาชิกผู้ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ดังกล่าว การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านที่เข้ารับการอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมจัดขึ้น ผลการศึกษาพบว่าหลังจากผ่านการฝึกอบรมแล้ว สมาชิกที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ระบุว่าได้รับความรู้และสามารถทอผ้าลายขัดเรียบหรือทอ 2 ตะกวดได้ในระดับปานกลางถึงดีมาก แต่สำหรับการทอลายยกดอกหรือทอ 4 ตะกวด ยังทอได้ในระดับต่ำ มีสมาชิกร้อยละ 30.00 ที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถทอผ้าเป็นอาชีพเสริมที่บ้าน การผลิตผ้าทอมือจะใช้เส้นด้ายไหมประดิษฐ์หรืออะคริลิกเบอร์ 40/2 ปัญหาที่พบในการผลิตคือต้นทุนวัตถุดิบสูง ก็และเพิ่มมีคุณภาพต่ำ สมาชิกมีเวลาไม่เพียงพอที่จะมาทอผ้าที่ศูนย์ สุขภาพไม่ดี และยังมีทักษะการทอผ้าไม่เพียงพอ ในเรื่องการตลาดและปัญหาพบว่าผู้ซื้อผ้าส่วนใหญ่เป็นข้าราชการที่ต้องการใช้ผ้าพื้นสีเขียวยและสีม่วงเพื่อเป็นเครื่องแบบ และมีปัญหาในเรื่องแหล่งขายและการจัดการขาย สมาชิกกลุ่มทอผ้าแสดงความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอบรมยังขาดผู้นำกลุ่มที่จริงจัง เข้มแข็งและเสียสละ ขาดระบบการเงินการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ศูนย์ควรทำหน้าที่ต่อไปในการจัดการฝึกอบรม การขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยสมาชิก ลดต้นทุนการผลิต หาลวดลายผ้าและสีที่เป็นเอกลักษณ์ผ้าไทยพวน อำเภอปากพลี

จากการสอบถามผู้ซื้อผ้าทอมือจำนวน 21 คน ที่ได้ใช้และทำความสะอาดผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือเฉลี่ย 8 เดือน พบว่าผู้ซื้อส่วนใหญ่จะซื้อผ้าพื้นสีมากกว่าซื้อผ้ามัดหมี่ ส่วนใหญ่ไปซื้อผ้าที่บ้านผู้ทอ และมีความคิดเห็นต่อคุณภาพผ้าทอมือว่าอยู่ในระดับปานกลางถึงดีในเรื่องความทนทาน ความคงทนของสี การดูแลรักษาง่ายและราคาที่เหมาะสม ผู้ซื้อต้องการผ้าที่มีลวดลายต่างๆ ผ้าที่ทอจากเส้นด้ายชนิดอื่น เช่น ไหมหรือฝ้ายให้เลือกซื้อ สมุดตัวอย่างให้เลือกผ้า และต้องการให้มีสถานที่ที่ซื้อผ้ามากขึ้นและสะดวกขึ้น

ABSTRACT

The case study of Textile Productional Status and Marketing of the Handloom-Weaving Training Center at Wat Phung Klong, Amphoe Pak Plee, Nakornnayok Province aimed to investigate weaving process of training program, handwoven-fabric production and marketing, also study on members' opinions towards the management of the training center and buyers' opinions towards quality of the handwoven-fabric. Questionnaires were main tool for gathering data from 20 members of the housewife group who attended weaving training program which arranged by the training center. The results were found that after the trainees passed the training course; most of them determined themselves achieved plain weaving or 2 heddles weaving skill at moderate to highest level but for *Yok Dok* pattern or 4-heddles weaving they achieved skill only at low level. There were 30% of trained members have done the weaving career at their homes for extra income. Dyed synthetic silk or acrylic yarn number 40/2 has been using for handwoven-fabric production. The problems found in production were high cost of raw materials, low quality of looms and reeds, inadequate time to weave at the center, health problems and insufficient weaving skill of weavers. The finding of woven-fabric marketing and problems revealed that most of the purchasers were government officers who needed green and violet plain woven fabric for making their uniforms, there were some problems of sale places and sale management of the center. For the members' opinions towards the center management were: lacking of sincerely, hard working and devoting group leader; lacking of efficient financial and accountable system; the center should proceed the training programs and selling only members' productions; creating low cost of production and creating weaving design pattern and color for *Phaa Tai Phuan* Amphoe Pak Plee.

Questionnaires were used for collecting data from 21 purchasers who have been wearing and washing handwoven fabric productions for eight months average. Results showed that most of buyers purchased solid-color-handwoven fabric more than *phaa mut mii* (weft ikat). Most of them bought goods at weavers' houses and they had opinions towards handwoven fabric that it was moderate to good qualities of endurance, colorfastness, easycaring and reasonable price. They wanted more design patterns of fabric, more varieties of raw materials such as silk and cotton to select, providing-fabric-sample catalogs and more convenient places to buy handwoven- fabric.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	15
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	15
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	15
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	16
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	17
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	54
สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	55
การอภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก ก รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้า.....	76
ภาคผนวก ข รายชื่อกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้ผ้าทอมือ.....	78
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม.....	81
ภาคผนวก ง หนังสือราชการขออนุญาตทำวิจัยในพื้นที่.....	102
ภาคผนวก จ ภาพแสดงการผลิตผ้าทอที่ศูนย์ฝึกอบรม.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมการทอผ้าแจกแจงตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า.....	19
2. ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมมาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม หลังผ่านการอบรมและสมาชิกที่ทำอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพเสริม.....	21
3. ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบรายได้จากการทำนาเป็นอาชีพหลัก และการทอผ้าเป็นอาชีพเสริมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้า.....	21
4. ตารางที่ 4.4 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ต้องการทอผ้าเป็นอาชีพ เสริมในอนาคต.....	22
5. ตารางที่ 4.5 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่มีพื้นฐานการทอผ้า การมี บรรพบุรุษที่ทอผ้าในครอบครัว.....	23
6. ตารางที่ 4.6 จำนวนผู้ผ่านการอบรมที่ประเมินระดับความสามารถ ของตนเองที่จะทำขั้นตอนการทอผ้าขั้นต่างๆ ได้.....	24
7. ตารางที่ 4.7 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่มีความสามารถทอผ้า 2 ตะกอ และ 4 ตะกอได้ในระดับต่างๆ.....	25
8. ตารางที่ 4.8 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่พบปัญหาและประเมินระดับ ปัญหาจากการฝึกอบรมการทอผ้า.....	26
9. ตารางที่ 4.9 จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ต้องการรับการอบรมเพิ่มขึ้น ในเรื่องต่างๆ ในระดับต่างๆ.....	27
10. ตารางที่ 4.10 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่มีความคิดเห็นต่อการฝึก อบรม การได้เบี่ยงเลี้ยง จำนวนครูต่อผู้เรียน จำนวนวันและเดือนที่ควร จัดการอบรม.....	29
11. ตารางที่ 4.11 จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่เตรียมด้ายยืนขั้นตอนต่างๆ.....	30
12. ตารางที่ 4.12 จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ทอผ้าชนิดต่างๆ เพื่อการ จำหน่าย.....	31

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13. ตารางที่ 4.13 จำนวนสมาชิกที่ทอลายผ้าแบบต่างๆ และระดับความสามารถที่ทอได้.....	32
14. ตารางที่ 4.14 จำนวนสมาชิกที่มีความรู้ในเรื่องลวดลายผ้าไทยพวนและความต้องการให้มีการฟื้นฟูลายผ้าไทยพวน.....	33
15. ตารางที่ 4.15 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของที่ตั้ง ขนาด สภาพของศูนย์ฝึกอบรมการจัดการกับของเสียที่เกิดจากการผลิตที่ศูนย์ฝึกอบรม.....	34
16. ตารางที่ 4.16 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในการผลิตผ้าทอเพื่อจำหน่ายที่ศูนย์ฝึกอบรม.....	35
17. ตารางที่ 4.17 จำนวนสมาชิกที่มา-ไม่มาและเหตุผลในการทอผ้าที่ศูนย์ในปัจจุบัน.....	36
18. ตารางที่ 4.18 จำนวนสมาชิกที่แสดงความต้องการ-ไม่ต้องการทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ลักษณะการทำอาชีพเสริม และเหตุผลที่ไม่ต้องการทำอาชีพเสริม.....	37
19. ตารางที่ 4.19 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อจำนวนผู้ที่มีความสามารถทอผ้าได้อย่างมีคุณภาพและปริมาณมากความคิดเห็นต่อกำลังคนในการผลิตผ้าทอในปัจจุบัน.....	38
20. ตารางที่ 4.20 จำนวนสมาชิกที่เห็นว่าควรเพิ่ม-ไม่ควรเพิ่มกำลังสมาชิกการดำเนินการเพื่อเพิ่มกำลังสมาชิก และเหตุผลที่ไม่ควรเพิ่ม.....	39
21. ตารางที่ 4.21 จำนวนสมาชิกผู้ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมการจัดหาที่ดินและต้นทุนเส้นด้าย วิธีการและราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ.....	40
22. ตารางที่ 4.22 จำนวนสมาชิกที่ระบุประเภทและประเมินปริมาณลูกค้าที่ซื้อผ้า.....	42
23. ตารางที่ 4.23 จำนวนสมาชิกที่ประเมินระดับการขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	42
24. ตารางที่ 4.24 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินการเพื่อการลดต้นทุนการผลิตผ้าทอ.....	43

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25. ตารางที่ 4.25 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อผลกำไร การรับผลประโยชน์จากการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ.....	44
26. ตารางที่ 4.26 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหา การดำเนินการและระดับปัญหา.....	45
27. ตารางที่ 4.27 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินการ ในรูปสหกรณ์และแนวทางการดำเนินการที่ศูนย์ฝึกอบรม.....	47
28. ตารางที่ 4.28 จำนวนผู้ใช้ผ้าทอแจกแจงตามเพศ อายุ และอาชีพ.....	48
29. ตารางที่ 4.29 จำนวนผู้ใช้ผ้าทอมือที่ซื้อผ้าประเภทต่างๆ วิธีการซื้อ และจุดประสงค์ที่ซื้อ.....	49
30. ตารางที่ 4.30 จำนวนผู้ใช้ผ้าทอที่แสดงความคิดเห็นต่อผ้าทอ ในเรื่องต่างๆ.....	51
31. ตารางที่ 5.1 ต้นทุนเส้นด้ายและรายได้ของสมาชิกกลุ่มทอผ้า ที่ได้จากการรับค่าแรงการทอผ้าที่ศูนย์ รายได้จากการทอผ้าที่บ้าน ขายส่งศูนย์และจำหน่ายเอง.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมใดๆ จะเกิดขึ้นได้ จะต้องมีการพัฒนาที่สมดุลกันในด้านต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาให้เกิดความสมดุลกันทั้งด้านวัตถุหรือกายภาพ กับด้านจิตใจ ทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่ผ่านมามุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ถึงแม้จะมีส่วนที่ทำให้ประเทศมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้นในระยะหนึ่ง อันเนื่องมาจากรายได้จากการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 แต่สังคมก็ได้รับผลกระทบด้านลบต่างๆ ตามมาอย่างมากจนถึงปัจจุบัน (พช. นานาประชา. 2536 : 2) ในสังคมไทยนั้นคนส่วนใหญ่มีอาชีพในภาคเกษตรกรรม ต้องทำงานหนักแต่ รายได้ไม่สูงเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรที่ทำนามักแบกภาระหนี้สิน พบกับความไม่ยุติธรรม ถูกเอารัดเอาเปรียบในการค้าผลผลิต เนื่องจากไม่มีความรู้หรือทักษะในเรื่องธุรกิจ เกษตรกรที่เป็นคนหนุ่มสาวที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม โดยคิดว่าน่าจะสบายกว่าและมีโอกาสทำรายได้ที่ดีกว่างานเกษตรกรรม จึงเข้าไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม แต่ก็ต้องพบกับปัญหาค่าครองชีพสูงในเมืองใหญ่ เมื่อประเทศไทยพบกับวิกฤตด้านเศรษฐกิจ ในช่วงปีพ.ศ. 2538-2541 อันเนื่องมาจากประเทศมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งการบริหารจัดการที่ผิดพลาดไร้ประสิทธิภาพของรัฐบาล ทำให้เกิดปัญหาอย่างรุนแรง คือ ค่าเงินบาทตกต่ำ ความเชื่อถือในสถาบันการเงินตกต่ำสถาบันการเงินที่เหลืออยู่ก็ขาดสภาพคล่องการว่างงานเพิ่มมากขึ้นประมาณว่ามีถึง 2 ล้านคนในปีพ.ศ. 2541 (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2542 : 21-22) วิกฤตเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบโดยทำให้เกิดปัญหาในด้านอื่นๆ ตามมาในสังคมไทยอย่างมากมาย

เมื่อเกิดปัญหาก็ต้องมีการแก้ปัญหาตามมา มีการระดมความคิดจากปราชญ์และนักคิดของประเทศซึ่งเสนอแนวทาง ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาของชาติ รัฐบาลเองโดยหน่วยงานต่างๆ ได้รับแนวทางตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ได้กำหนดนโยบายและสนับสนุนในด้านงบประมาณ ให้มีโครงการต่างๆ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจพื้นฐานให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ ฟองสบู่ แนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงตามกระแสพระราชดำรัส คือ การที่ชุมชนผลิตอาหารบริโภคเอง เหลือขาย ทำให้มีกินอิ่ม ไม่ติดหนี้ มีเงินออม ชุมชนรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนทำเศรษฐกิจชุมชน และสามารถเชื่อมโยงกับบริษัททำธุรกิจขนาดใหญ่

เศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ และมีความเชื่อมโยงกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตใจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมซึ่งจะทำให้เกิดความสุขหรือเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนโดยแท้จริง (ประเวศ วะสี. 2542: 1-6)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ขยายพื้นที่ดำเนินพันธกิจหลักในด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สุขภาพขึ้นที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ศักยภาพด้านวิชาการและทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีไปช่วยพัฒนาประชากรในพื้นที่จังหวัดนครนายกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกด้าน โดยทำโครงการชนบทศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดนครนายก ในด้านการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้มีโครงการนำร่องศึกษาชุมชนมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 ที่อำเภอปากพลี โดยศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้านพฤติกรรมศาสตร์ ด้านการศึกษา และการพัฒนาสังคมและชุมชน ที่ได้ดำเนินการสำเร็จไปแล้วหลายโครงการ

อำเภอปากพลี เป็นอำเภอที่มีกลุ่มชนที่มีเชื้อสายต่างกัน 4 กลุ่ม คือ ไทย ลาว พวน และจีน อาศัยอยู่ในตำบลต่างๆ 7 ตำบล ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม โดยทำนาเป็นหลัก ทำสวน ทำไร่ ค้าขายและรับราชการเป็นส่วนน้อย ย้อนหลังไปประมาณ 60 ปี วิถีชีวิตของกลุ่มชนเหล่านั้นยังเป็นอยู่แบบสังคมชนบท เมื่อว่างจากงานหลักก็มีการคิดสร้างสรรค์งานวัฒนธรรมของความเป็นอยู่ เช่น การถักทอ จักสาน การละเล่นประเพณีต่างๆ ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ สำหรับคนไทยเชื้อสายพวน ในอำเภอปากพลี เป็นกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรม ภาษาพูดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เคยมีการทอดผ้าใช้เองที่บ้านเมื่อมีความเจริญไปสู่จังหวัดมากขึ้น เนื่องจากนครนายกเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กับจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเป็นสังคมที่ทันสมัย มีความเจริญในด้านสาธารณูปโภค การคมนาคม และการสื่อสารเข้าไปถึงผู้คนในท้องถิ่น ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป การซื้อหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มมีความสะดวกกว่าการทำได้เองจึงเลิกทอดผ้าใช้เอง ในช่วงระยะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนในอำเภอปากพลีก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน เนื่องจากรายได้ของผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมที่ตกต่ำ ราคาต้นทุนในการทำเกษตรกรรมที่สูงขึ้นและภาวะการว่างงานของคนหนุ่มสาว ทำให้ชุมชนตกอยู่ในภาวะขาดแคลนมากยิ่งขึ้น(ณรงค์ พ่วงพิศ, น้อม งามนิสัย, ชาศิต ชุ่มวัฒนะ และคณะ. 2542 : 8-17)

ทางราชการโดยกระทรวงมหาดไทยมีนโยบาย ให้ชุมชนสร้างงานเพื่อให้มีรายได้พอที่จะพึ่งตนเองได้ ในปีงบประมาณ 2542 อำเภอปากพลีได้รับงบประมาณให้ดำเนินการตามโครงการแผนยุทธศาสตร์ร่วมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในระดับจังหวัด และงบประมาณสมทบจากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก ขึ้นที่วัดฝั่งคลอง ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี โดยมีจุดประสงค์เพื่อรื้อฟื้นภูมิปัญญาด้านการทอผ้าในอดีตของคนไทยเชื้อสายพวน ในอำเภอปากพลี ให้สามารถทำเป็นอาชีพได้ในปัจจุบัน และเพื่อขยายอาชีพชุมชน ให้มีโอกาสสร้างรายได้ให้เป็นเศรษฐกิจชุมชนต่อไป ศูนย์อบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่วัดฝั่งคลองนี้ เป็นศูนย์แห่งแรกในจังหวัดนครนายก โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2542 จึงน่าจะมีปัญหาที่สมควรได้รับการศึกษาสภาพการดำเนินการของศูนย์นี้

ผู้วิจัยจึงเสนอโครงการสำรวจสภาพการผลิตผ้าทอ และการตลาดของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี เพื่อจะได้แนวทางที่นำไปสู่การแก้ปัญหาและส่งเสริมให้มีการขยายตัวในเชิงเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการรื้อฟื้นภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการทอผ้าให้กลับคืนมา ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนอำเภอปากพลีได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลการดำเนินการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
2. ศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอมือและปัญหาที่พบในการผลิตผ้าของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
3. ศึกษาสภาพการตลาดของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
4. ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทอผ้าต่อการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
5. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอและการตลาดของศูนย์ฝักอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่วัดฝั่งคลองอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จะทำให้ทราบข้อมูลการดำเนินการฝักอบรมทอผ้าให้กับประชาชนในอำเภอปากพลี สภาพการผลิตผ้าทอเพื่อจำหน่าย สภาพการตลาด ปัญหาที่เกิดจากการผลิต การตลาดและการบริหารงานของศูนย์ฝักอบรม ตลอดจนทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ทอโดยสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการอบรมของศูนย์ฝักอบรมนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางส่งเสริมการดำเนินการและเสนอแนะการแก้ปัญหาของศูนย์ฝักอบรม ผลการวิจัยจะเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยด้านภูมิปัญญาการทอผ้าในด้านลดรายจ่ายของชาวไทยเชื้อสายพวน ในอำเภอปากพลี ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอให้มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม เพื่อจะทำให้ชุมชนอำเภอปากพลีมีรายได้เพิ่มจากการทอผ้าได้ต่อไป ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารศูนย์ฝักอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี ต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฝักอบรม เช่น พัฒนาชุมชน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานจัดหางานจังหวัด และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่มทอผ้า ในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปส่งเสริม และพัฒนาการทำอาชีพทอผ้าให้เป็นธุรกิจชุมชน ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ข้อมูล โดยจะศึกษาเฉพาะสภาพทั่วไปของการฝักอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก จำนวน 90 วัน ที่ให้การอบรมโดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ถึง 30 ธันวาคม 2542 ศึกษาสภาพการผลิต การตลาด ความคิดเห็นต่อการดำเนินการของสมาชิกกลุ่มทอผ้า และความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝักอบรมดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ได้รับการฝักอบรมทอผ้าที่ศูนย์ฝักอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 20 คน จากผู้ที่เข้ารับการอบรมรวม 25 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ที่ยังคงอาศัยอยู่ใน อำเภอปากพลี ในช่วงเวลาที่ดำเนินการศึกษาวิจัย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝักอบรมทอผ้าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถติดต่อได้ตามที่ผู้ขายให้ข้อมูลโดยมีที่พักอาศัย ในอำเภองครักษ์ อำเภอเมือง และอำเภอปากพลี รวมจำนวน 21 คน การสำรวจข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน 2543 ถึงเดือนมกราคม 2544

สมมุติฐานในการวิจัย

ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จะสามารถผลิตผ้าทอออกจำหน่ายเป็นอาชีพได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการผลิตผ้าทอ หมายถึง การดำเนินการเพื่อการผลิตผ้าทอมือด้วยกี่กระตุก ที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก โดยรวมการฝึกอบรมการทอผ้า การผลิตผ้าทอ ด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่ คน เครื่องทอ วัตถุดิบ การจัดการของเสียและเทคนิคการทอ รวมทั้งปัญหาการผลิตในระหว่างการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม

การตลาด หมายถึง การดำเนินการเพื่อการจำหน่ายผ้าทอมือที่ผลิตโดย ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก โดยจะรวมถึงการจัดจำหน่าย ราคาจำหน่าย และความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมดังกล่าว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผ้าทอมือ เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่แสดงภูมิปัญญาของคนไทยในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ในอดีตนั้นการทอผ้าเป็นงานที่ประชาชนทำกันแทบทุกครัวเรือน เพื่อให้ได้ปัจจัยเครื่องนุ่งห่มที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งผ้าที่เกี่ยวกับเรื่องศาสนา ประเพณีและความเชื่อของคนในแต่ละท้องถิ่น การผลิตผ้าทอจะแตกต่างกันตามประสบการณ์ของชุมชน ความชำนาญ ค่านิยมในแต่ละที่และทรัพยากรที่มี ผ้าทอมือจึงเป็นสิ่งที่แสดงวัฒนธรรมของชุมชน ต่อมาเมื่อสังคมมีความเจริญทางด้านต่างๆรวมทั้งด้านเทคโนโลยี จึงมีผ้าทอจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ผู้ใช้สามารถหาซื้อได้โดยง่ายและมีข้อดีในด้านมาตรฐานคุณภาพ ความนิยมที่จะใช้ผ้าทอพื้นบ้านจึงลดไป ในระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมาความนิยมที่จะใช้ผ้าทอพื้นบ้านเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพเสริม หรือบางคนทำเป็นอาชีพหลักมากขึ้น ในปัจจุบันผ้าทอพื้นบ้านเป็นสินค้าที่มีโอกาสขยายตลาดไปได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หากได้มีการร่วมมือกันระหว่างองค์กรของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และนักธุรกิจเอกชนช่วยกันสนับสนุนศักยภาพผู้ผลิตในท้องถิ่นให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และมีความสามารถในการบริหารจัดการรูปแบบธุรกิจชุมชนซึ่งจะเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในภูมิภาคต่างๆของประเทศได้ต่อไป

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของผ้าทอพื้นบ้านของคณะทำงานซึ่งศึกษาประมวลข้อมูลเพื่อประเมินสถานการณ์ เพื่อนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์พื้นบ้านไทยให้ได้เปรียบเชิงแข่งขัน โดยมีบัวรัตน์ ศรีนิลเป็นประธานคณะทำงาน (2542:15-16) สรุปได้ว่าผ้าทอพื้นบ้านมีจุดแข็ง ในด้านเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถสืบทอดกันได้ในชุมชน มีเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าเชิงวัฒนธรรม สามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นอาชีพของครอบครัวในชนบท ซึ่งจะช่วยลดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมืองได้ รวมทั้งสามารถรองรับแรงงานคืนถิ่น กระบวนการผลิตใช้เทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน ประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จุดอ่อนของผ้าทอพื้นบ้าน คือ ต้องใช้เวลาในการผลิตมาก ผู้ผลิตส่วนมากยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในทุกขั้นตอนของการผลิต ต้องซื้อวัตถุดิบ และอุปกรณ์จากภายนอกท้องถิ่น ผู้ผลิตขาดข้อมูลและความรู้ที่จะปรับปรุงการผลิต และการออกแบบ ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเชิงธุรกิจ ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอนของการผลิต คนรุ่นใหม่มีค่านิยมไม่สนใจสืบทอดการทอผ้า

สำหรับโอกาสของผ้าทอพื้นบ้านที่มี คือ ในปัจจุบันสังคมมีกระแสความนิยมใช้ของไทยมากขึ้น สนใจในเรื่องผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สังคมให้ความสำคัญแก่คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และมีการส่งเสริมการทอผ้าเป็นธุรกิจชุมชน ทั้งภายในประเทศและเชื่อมโยงกับเครือข่ายระดับโลก มีนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรม ที่ช่วยขยายตลาดผ้าทอพื้นบ้านมากขึ้น

ส่วนในเรื่องปัญหาและอุปสรรค ก็คือผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับผ้าทอพื้นบ้าน กระบวนการส่งเสริมและเผยแพร่ไม่ครบวงจร ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ขาดความต่อเนื่องและจริงจัง ขาดข้อมูล และผลการวิจัยที่จะนำมาพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดให้มีประสิทธิภาพ วัตถุดิบจากธรรมชาติเป็นฝ่ายใหม่ สีย้อมเริ่มขาดแคลน

คณะทำงานได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาผ้าทอพื้นบ้านในประเด็นต่างๆ คือ ต้องเริ่มส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบจากธรรมชาติ มีการวิจัยและพัฒนาอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตผ้าทอมือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดช่างพื้นบ้านที่ผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทอผ้า ส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตให้รักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในงานที่ผลิต มีจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในภาคต่างๆ ให้มากขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ให้คนไทยเห็นคุณค่าและสนับสนุนสินค้าจากท้องถิ่น ให้ข้อมูลทางการตลาดแก่กลุ่มผู้ผลิตอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ผลิตในแบบธุรกิจชุมชน พัฒนาการบริหารจัดการเชิงธุรกิจแก่ผู้ผลิต นอกจากนี้ รัฐจะต้องมีนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจน โดยจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาผ้าทอพื้นบ้านของไทย และดำเนินการตามแผนอย่างจริงจัง

งานหัตถกรรมพื้นบ้านจะมีโอกาสที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นงานอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับชุมชนได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับศักยภาพของชุมชน ชูศักดิ์ เพรชคอตท์ และคณะ (2538:115-119) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนางานหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อการสร้างงานและรายได้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาสภาวะการผลิต ปัญหาการผลิต และการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าหัตถกรรม การใช้แรงงาน เงินทุน และสภาวะทางการตลาด พบว่างานหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นอาชีพหลักต่อไป คือ งานหัตถกรรมทอผ้า งานจักสาน และทอเสื่อ ซึ่งพบว่าการประกอบการทำงานที่บ้านพักอาศัย เฉพาะงานทอผ้า จะทำให้มีรายได้ประมาณ ปีละ 1,500-36,000 บาท ปัญหาที่พบ คือ สินค้ามีรูปแบบที่ไม่ค่อยตรงกับความต้องการของตลาด ราคาสินค้าไม่สูงนัก ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง การผลิตสินค้าจะทำในช่วงหลังฤดูการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวเพียง 4-6 เดือน แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนในครอบครัวมีความรู้ความสามารถในเรื่องการ

ออกแบบให้เป็นที่ต้องการของตลาดได้น้อย หนุ่มสาวไม่นิยมทอผ้าเนื่องจากค่าตอบแทนต่ำ ขาดความรู้ความชำนาญในการผลิต ขาดการรวมตัวกันเพื่อการผลิตและการจำหน่ายทำให้ขาดอำนาจในการต่อรองเรื่องจำหน่ายสินค้า ขาดแคลนเงินทุน ยังไม่มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สินค้าหัตถกรรมยังมีตลาดไม่กว้าง สินค้าบางประเภทยังมีคุณภาพไม่ดี คุณภาพไม่สม่ำเสมอ ผลิตสินค้าไม่ตรงกับความต้องการของตลาด และการบรรจุหีบห่อไม่เหมาะสม

ลักษณะปัญหาของการทำอาชีพหัตถกรรมด้านการทอผ้าพื้นเมือง จะคล้ายกับการศึกษาของ โสภิตา ยงยอด (2532:150) ที่ศึกษาถึงสภาพการทอผ้าชนิดในจังหวัดมหาสารคาม โดยมีการรวบรวมแหล่งทอผ้าชนิด การใช้วัสดุ สี ลวดลาย ประเภทของผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ผลิต วิธีการทอ เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนรายได้และการตลาด รวมทั้งศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตและการตลาด พบว่าการผลิตไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด ชาวบ้านไม่มีความรู้ในเรื่องลวดลายผ้า เครื่องทอผ้าเป็นแบบโบราณ อุปกรณ์สำคัญเช่น ฟืม หาได้ยาก ต้นทุนวัสดุแพง ไม่มีตลาดจำหน่าย ราคาที่จำหน่ายได้ไม่คุ้มกับเวลาและกำลังงาน

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2533 : 167-169) ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้านกับการพัฒนาชนบทอีสาน ข้อสรุปในเรื่องวัฒนธรรมทางหัตถกรรมที่สามารถพัฒนาชนบทอีสานได้คือ การทอผ้า จักสาน ทำเครื่องปั้นดินเผา และในเรื่องวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจมีความเปลี่ยนแปลงจากแบบพึ่งตนเองมาเป็นแบบรวมกลุ่มอาชีพ มีการใช้บริการจากแหล่งทุนการเกษตรของรัฐและมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่จังหวัดที่ขาดแคลนแรงงาน

นายแพทย์ประเวศ วะสี (2542 : 12-14) ได้ยกตัวอย่างการทำงานด้านหัตถกรรมและศิลปกรรม เช่น การทอผ้า การทำเครื่องจักสาน การแกะสลักไม้ และอื่นๆ จะทำให้เกิดอาชีพที่พ่อ แม่ และลูกได้อยู่ด้วยกันที่บ้านซึ่งจะทำให้มีผลดีที่ทำให้ครอบครัวอบอุ่น เกิดงานอาชีพในครอบครัวขึ้น ซึ่งเป็นตัวอย่างหนึ่งที่เป็นกิจกรรมของเศรษฐกิจพื้นฐานที่เป็นเหมือนฐานรากของสังคม ถ้าฐานรากของสังคมเข้มแข็งสังคมข้างบนก็เติบโตได้มากและมั่นคง

บัวรัตน์ ศรีนิล และคณะ (2542 : 3-4) ได้รายงานการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของกลุ่มทอผ้าในภาคต่างๆ ของประเทศไทย คือ ภาคเหนือ 3 กลุ่ม ภาคใต้ 4 กลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 กลุ่ม และภาคกลาง 2 กลุ่ม พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วการทอผ้าจะทำให้มีรายได้เฉลี่ยต่ำต่อวัน 70-80 บาท รายได้เฉลี่ยสูงต่อวัน 100 บาท โดยทอผ้าอย่างต่ำในหนึ่งปีเป็นเวลา 3 ถึง 6 เดือน อย่างมากในหนึ่งปีเป็นเวลา 6 ถึง 9 เดือน คณะทำงานได้นำข้อมูลรายได้ดังกล่าวมาตั้งสมมุติฐานประมาณการรายได้จากการทอผ้าพื้นบ้านของ

ประชาชนของประเทศ โดยประมาณการจำนวนหมู่บ้านที่ทอผ้าได้ทั่วประเทศ 9,287 หมู่บ้าน และสมมุติว่าในแต่ละหมู่บ้านมีคนทอผ้าได้เฉลี่ย 10 คน ผู้ทอผ้าแต่ละคนทอผ้าได้ปีละ 6 เดือน เดือนละ 30 วัน มีรายได้วันละ 70 บาท จะสามารถประเมินรายได้ขั้นต่ำจากการทอผ้าในระยะหนึ่งปีได้ประมาณ 1,170 ล้านบาท หรือเป็นรายได้ 12,600 บาท /คน /ปี ซึ่งการประมาณการนี้จากจำนวนผู้ทอผ้าร้อยละ 0.30 ของประชากรเพศหญิงทั่วประเทศ ถ้าหากมีการส่งเสริมอาชีพให้มีมากขึ้นเป็นร้อยละ 1.0 ของประชากรเพศหญิงทั่วประเทศ ก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นถึง 3,780 ล้านบาท/ปี

ลักษณะของการดำเนินการผลิตผ้าทอพื้นบ้านในประเทศไทย มีอยู่ 4 แบบ คือ 1) การรวมกลุ่มกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อดำเนินการเอง โดยไม่มีหน่วยงานสนับสนุน สมาชิกจะมีที่เป็นของตนเอง ทอผ้าอยู่กับบ้าน แล้วนำมาส่งกลุ่มสมาชิกเพื่อจำหน่าย 2) การรับจ้างทอให้กับธุรกิจเอกชนโดยสมาชิกที่มีที่ทอผ้าเป็นของตนเองจะรับจ้างทอผ้าให้กับนายทุน ซึ่งเป็นผู้กำหนดลวดลายผ้าและเตรียมการบางขั้นตอน หรือเป็นการจ้างผู้ทอให้ดำเนินการเองทุกขั้นตอน แล้วนำผ้ามาส่งให้นายทุนเพื่อจัดจำหน่าย ผู้ทอได้รับค่าจ้างตามข้อตกลง 3) การดำเนินการเองอย่างอิสระโดยผู้ทอจะซื้อเส้นด้ายจากร้านค้าในท้องถิ่น เมื่อทอผ้าได้จะส่งร้านเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายเองที่บ้าน 4) การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการในรูปแบบธุรกิจชุมชน โดยจัดระบบโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการ ระบบบัญชี ระบบสวัสดิการ และสมาชิกมีส่วนเป็นเจ้าของ ดำเนินการร่วมกัน และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกอย่างยุติธรรมตามข้อตกลงของกลุ่มสมาชิก (บัณฑิตน์ ศรีนิล และคณะ. 2542 : 6)

จะเห็นว่ารูปแบบการประกอบอาชีพทอผ้าพื้นบ้านในลักษณะรวมกลุ่มเป็นธุรกิจชุมชน จะทำให้เกิดศักยภาพของการดำเนินการมากที่สุด และจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน การดำเนินการที่จะบรรลุผลซึ่งจะสามารถสร้างความเข้มแข็งต่อธุรกิจชุมชนได้จำเป็นต้องอาศัยการทำงานประสานกันของชุมชน นักวิชาการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO's) หรือภาคธุรกิจเอกชน(ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ . 2542 : 20-21)

ในการดำเนินการจำเป็นต้องมีกลยุทธ์เพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจชุมชน นันทิยา นุตานุวัตร (2542 : 384) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การดำเนินการธุรกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าแพรวพรรณ จังหวัดขอนแก่น กลุ่มเครดิตยูเนียน บ้านตระแสง จังหวัดสุรินทร์ และกลุ่มโรงสีข้าวเกษตรกรทำนา นาไช้ จังหวัดยโสธร สรุปผลได้ว่ามี 20 กลยุทธ์ที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจของชุมชน โดยแยกเป็นกลยุทธ์ด้านการพัฒนาคนและการเงิน กลยุทธ์สำหรับการพัฒนาการผลิต และกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาการตลาด

การทอผ้าพื้นบ้านในประเทศไทยนั้นมียุ่อยู่ทั่วทุกภาค โดยแต่ละภาคจะทอผ้าที่คนทั่วไปรู้จักกันดี เช่น ผ้าทอมือในจังหวัดแพร่ น่าน ได้แก่ ผ้าลายน้ำไหล ผ้าม่อฮ่อม ผ้าทอที่ผลิตในภาคเหนือตอนล่างในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร ได้แก่ ผ้าลับแล ผ้าตีนจก ผ้ามัดหมี่ของกลุ่มไทยพวน ไทยโซ่ง ผ้าทอมือในภาคอีสานเขตจังหวัดอุดรธานี หนองคาย อุบลราชธานี สกลนคร และยโสธร ได้แก่ผ้าขิด ผ้ามัดหมี่ ผ้าแพรวา และผ้าหางกระรอก ในภาคกลางมีการผลิตผ้าทอมือในจังหวัดต่างๆ เช่น จังหวัดลพบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี ได้แก่ ผ้ามัดหมี่ ผ้าจก ในภาคใต้มีการผลิตผ้าทอมือที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี สงขลา ได้แก่ผ้าพุมเรียง ผ้าเกาะยอ เป็นต้น

ผ้าทอพื้นบ้านของชาวไทยพวนในประเทศไทย

ชาวพวนในประเทศไทยซึ่งอาศัยอยู่ในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทยนั้นได้อพยพมาจากแคว้นเชียงขวางของประเทศลาว กลุ่มที่มาตั้งรกรากที่บ้านหาดเสี้ยว หรือ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จะมีวัฒนธรรมการทอผ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ และประเพณี สตรีชาวพวนจะมีความสามารถทอผ้าด้วยเทคนิคที่เรียกว่า จก ซึ่งทำให้ผ้าทอมีลวดลายและสีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีความสวยงามมากเพื่อทำเป็นผ้านุ่งหรือผ้าชิ้น เรียกว่า ผ้าชิ้นตีนจก (กรรณีย์ ถาวรสุข, ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ, และ สุดาวดี เหมทานนท์. 2537:1) ในภาคกลางมีชาวพวนที่ต้องพลัดพรากจากบ้านช่องในประเทศลาวเนื่องด้วยสาเหตุทางการเมืองในสมัยกรุงธนบุรี และได้เข้ามาอาศัยอยู่ในหัวเมืองชั้นใน คือ ที่เมืองลพบุรี สระบุรี นครนายก ประจันตคาม สุพรรณบุรี และฉะเชิงเทรา วิถีชีวิตของหญิงลาวนั้นเมื่อว่างจากการทำงานหลักหรือการทำนา ก็จะทอผ้าโดยทุกครัวเรือนจะมีกี่ทอผ้าอยู่ใต้ถุนบ้าน ส่วนชายก็จะทำเครื่องใช้อื่นๆ เช่น เครื่องจักสาน กี่ทอผ้าและอุปกรณ์ เช่น ฟืม กระสวย เป็นต้น (สุวิมล วัลย์เครือ และ ชนิดา ตั้งถาวรสิริกุล. 2537 : 98-99)

วัฒนธรรมการแต่งกายและการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวลาวพวนยังสืบทอดกันมาถึงชาวไทยพวนในประเทศไทย สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ (2537 : 155-159) ได้ศึกษาเรื่อง วงจรศัพทในวัฒนธรรมการทอผ้าของไทยพวน สรุปการแต่งกายของชาวไทยพวนที่บ้านป่าแดง จังหวัดพิจิตร และที่บ้านหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย ไว้ดังนี้

การแต่งกายของหญิงชาวพวนบ้านป่าแดง จังหวัดพิจิตร จะสวมผ้าชิ้นไหมมัดหมี่เสื้อมะกะแล้ง และพาดไหล่ด้วยผ้าขาวม้าพ้ายโต่ง ส่วนชาย จะนุ่งผ้าม่วงสวมเสื้อคอกลมสีขาว มีผ้าขาวม้าตาอีโปะคาดเอว การทอผ้าในอดีตจะทอผ้ามัดหมี่ด้วยด้ายฝ้ายและไหม ส่วนในปัจจุบันเปลี่ยนเป็นทอด้วยไหมประดิษฐ์

การแต่งกายของชาวพวนหาดเลี้ยว เดิมนั้น ชายจะนุ่งโจงกระเบน มีผ้าขาวม้าคาดเอว เวลาไปทำไร่ทำนาจะสวมเสื้อคอตั้งแขนยาวสีน้ำเงิน หญิงสาวพวนที่ยังไม่แต่งงานจะนุ่งผ้าซิ่นที่เรียกว่า ซิ่นเขิน เป็นผ้าฝ้ายสีดำปนเขียว ทอสลัปลิ้นด้าย ในโอกาสพิเศษจะนุ่งซิ่นตีนจก หรือซิ่นตีนแดง หญิงที่แต่งงานแล้วจะนุ่งซิ่นตาเติบ ซึ่งเป็นผ้าทอใช้ด้ายสีดำและสีแดง ทอสลักกันเป็นแถบ ในโอกาสพิเศษจะนุ่งซิ่นมุกตีนจก สำหรับผ้าที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา และประเพณีมีหลายชนิด เช่น ผ้าคลุมหัวนาค ผ้าคลุมหัวช้าง ผ้านั่ง ผ้ากราบพระ ผ้าห่อคัมภีร์ เป็นต้น

สำหรับชาวพวนที่อาศัยในตำบลบ้านกล้วย บ้านทราย บ้านหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่เกือบทุกครัวเรือนมีอาชีพทอผ้า บางคนจะทำเฉพาะขั้นตอนที่ตนถนัด เช่น คั่นด้าย มัดเส้นด้ายพุ่ง ย้อมสี เพื่อใช้ทอผ้ามัดหมี่ ต่อก็ทอผ้า เตรียมด้ายยืน เก็บตะกอล โดยรับจ้างทำหรือทำส่งขายให้กับแหล่งรับซื้อที่เป็นเอกชน ซึ่งเป็นผู้ขายวัตถุดิบให้กับผู้ผลิต การทอผ้าที่อำเภอบ้านหมี่ในปัจจุบันจะทอด้วยไหมประดิษฐ์ซึ่งเป็นอะคริลิก ลวดลายผ้าทอส่วนใหญ่จะเป็นลายมัดหมี่

ชาวไทยพวนจะทอผ้าที่มีลวดลายและเทคนิคการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ คือ การทอผ้าจก ผ้ามัดหมี่

ผ้าจก เป็นผ้าที่ทอด้วยวิธีการสอดเส้นไหม หรือด้ายพุ่งพิเศษเพื่อให้เกิดลวดลายในขณะที่ทอ คล้ายการปักผสมทอ หรือที่เรียกว่า การปักบนทอ วิธีการจกในแต่ละแห่งอาจไม่เหมือนกัน บางแห่งจะทอจกลายทองด้านหน้าของผ้าโดยใช้ขนเม่นพันเส้นด้ายยืน และควักเส้นไหมพุ่งขึ้นเพื่อให้เกิดลวดลาย หรือดึงด้ายจากข้างล่างสอดสลับไปตามความต้องการ เนื้อผ้าด้านหน้าจะเรียบ ด้านหลังมีรอยต่อเป็นปุ่มปม มีสีและลวดลายงดงามกว่าลายขีด การทอผ้าจกจะใช้ทำเชิงซิ่น หรือทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น หมอนหน้าวัว หมอนหน้าอีฐ ถุงย่าม ผ้าห่ม ผ้าคลุมไหล่ ผ้าสไบ แหล่งทอผ้าจกคือที่อำเภอศรีสังขาลย์ จังหวัดสุโขทัย อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอลอง จังหวัดแพร่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน อำเภอลับแล อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอบ้านไร่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี อำเภอหันคา อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ทรงศักดิ์ ปรารักษ์วัฒนากุล และ แพทรีเซีย ซีสแมน แน่นหนา .2536 : 22-23 ; สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.2535)

ผ้ามัดหมี่ เป็นผ้าทอที่มีลวดลายเกิดจากการมัดย้อมเส้นด้ายให้เกิดสีและลวดลาย แล้วนำไปทอผ้า การทอมัดหมี่ในประเทศไทยจะเป็นมัดหมี่ด้ายพุ่ง ลักษณะเฉพาะของผ้ามัดหมี่คือรอยซึมของสีที่วิ่งไปตามบริเวณลวดลายที่ถูกมัดของเส้นด้ายและในขณะที่ทอจะเกิดการเหลื่อมล้ำในตำแหน่งของเส้นด้ายพุ่ง ทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำกันที่ขอบลายเป็นเอกลักษณ์ของผ้ามัดหมี่ การทอผ้ามัดหมี่จะทำได้มากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในภาคกลางมีชาวพวนที่จังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี สุพรรณบุรี ทอผ้ามัดหมี่ ในบางท้องถิ่นจะทอสลักกันหลายเทคนิค เช่น มัดหมี่ คั่นด้วยลายขีด ต่อเชิงด้วยลายจก (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.2535)

เครื่องทอผ้าพื้นบ้าน ที่ใช้ทอผ้ากันมากคือ กี่กระตุก เป็นกึ่งที่ผู้ทอจะใช้มือกระตุกเส้นด้ายดึงกระสวยให้นาด้ายพุ่งสอดระหว่างด้ายยืนที่ตะกอยกเส้นด้ายให้แยกกัน กี่ทอผ้าจะทำด้วยไม้เป็นโครงสร้างหลัก ประกอบด้วยอุปกรณ์สำคัญอื่นๆ เช่น ตะกอ หรือ เขา (อีสาน) หรือ เหา (พวน) ไม้ก้ำพัน (อีสาน) หรือก้ำพัน(พวน) ฟืม กระสวย และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมด้ายยืนจนถึงขั้นเก็บตะกอ อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการทอผ้าลวดลายต่างๆ เช่นอุปกรณ์เตรียมเส้นด้ายมัดหมี่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าจก หรือผ้าขีด เป็นต้น สำหรับการทอผ้าพื้นฐานลายขิดธรรมดาจะใช้ตะกอ 2 ตะกอ เพื่อแยกด้ายยืน ส่วนการทอผ้ายกดอกจะใช้ตะกอมากกว่าสองตะกอโดยอาจเป็น 4, 6, 8, 10 หรือมากกว่า ทำให้ได้ลวดลายโครงสร้างผ้าที่สวยงาม (วิมลพรรณ ปิตธวัชชัย. 2516:21 ; สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ : 2535)

การเตรียมเส้นด้ายเพื่อทอผ้า เป็นขั้นตอนเตรียมด้ายยืนและด้ายพุ่งให้พร้อมที่จะทอผ้าได้ สำหรับด้ายยืน มีขั้นตอนการเตรียมตามลำดับโดยสรุป คือ ลงแบ่งด้ายยืน ตากให้แห้ง แล้วนำไ้เส้นด้ายเข้าระวึง กรอเส้นด้ายเข้าแกนหรือหลอดด้ายยืน นำหลอดด้ายไปตั้งที่หลักคั่นด้ายยืน สวด้ายยืนบนหลักคั่นด้ายให้ไ้ความยาวที่ต้องการและไ้จำนวนเส้นด้ายยืนตามจำนวนช่องไ้ด้ายยืนของฟืม นำด้ายยืนที่สวแล้วไปร้อยพันหวี แล้วหวีด้ายให้เรียงตัวไม่พันกัน ตรวจเส้นด้ายแล้วจึงม้วนด้ายที่หวีแล้วเก็บเข้าแกนด้ายยืน นำแกนด้ายยืนมาขึ้นที่เก็บตะกอ หรือเก็บเหาโดยการสอดเส้นด้ายยืนแต่ละเส้นเข้าไปในช่องเหาแต่ละช่องของเหาแต่ละชุด แล้วจึงผูกโยงเหาทุกชุดกับกึ่งและเท้าเหยียบ ซึ่งเป็นกลไกที่จะแยกตะกอเพื่อแยกด้ายยืนขณะทอ สำหรับด้ายพุ่งไม่ต้องลงแบ่ง จะกรอด้ายจากไ้เข้าหลอดด้ายพุ่ง แล้วนำไปไ้ในกระสวยนำด้ายพุ่ง (คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทย.2526 : 2-3)

ชาวไทยพวน อำเภอบางพลี กับการทอผ้าพื้นบ้าน

ชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก มีบรรพบุรุษที่อพยพมาจากเมืองเชียงขวาง เข้ามาในประเทศไทยเมื่อครั้งที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเสด็จไปตีเมืองเวียงจันทน์ ในรัชสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ชาวไทยพวนในอำเภอบางพลี มีวิถีชีวิตวัฒนธรรม และภาษาพูดเป็นของตนเอง ชาวไทยพวนจะอาศัยอยู่ที่ตำบลหนองแสงในทุกหมู่บ้าน ที่ตำบลเกาะหวาย ชาวไทยพวนส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบ้านท่าแดง บ้านใหม่ บ้านเกาะหวาย บ้านคลองตะเคียน บ้านฝั่งคลอง ที่ตำบลเกาะโพธิ์ ส่วนใหญ่จะอยู่ที่บ้านสะแกชิง และที่ตำบลท่าเรือจะอยู่ที่บ้านเกาะคา บ้านแหมโค้ง (วัดฝั่งคลอง อำเภอบางพลี. 2543) ปัจจุบันชาวไทยพวน ในอำเภอบางพลี ยังมีการอนุรักษ์ประเพณี ซึ่งเป็นมรดกวัฒนธรรมเกี่ยวกับผ้าและเครื่องแต่งกายของชุมชน คือมีการทำพิธีสูตรเสื้อสูตรผ้าหลังการทำบุญตักบาตรวันสงกรานต์ที่วัด โดยชาวบ้านจะนำเสื้อผ้า เทียนที่ทำให้เป็นเส้นยาวมีขนาดยาววัดจากข้อศอกถึงปลายนิ้วก้อย 1 เส้น ขนาดยาวจากจุดสะดือถึงจุดคอ 1 เส้น ขนาดที่เวียนรอบศีรษะ 1 เส้น ขนม ผลไม้ รูป เทียน ดอกไม้ อย่างละ 9 ชิ้น ใส่ในกระบุง มีขันใส่ทราย หม้อน้ำมนต์ หญ้าคา นำไปวางในพิธี พระสงฆ์จะสวดพระพุทธรูปเมื่อเสร็จพิธีเจ้าของก็จะนำเสื้อผ้ากลับไปใช้เพื่อเป็นสิริมงคลเนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่

ชาวไทยพวนในอำเภอบางพลีเคยทอผ้าใช้ในครัวเรือน จากหลักฐานชิ้นส่วนของไม้จับฝืมและกระสวยที่ยังคงมีเหลืออยู่ ซึ่งถูกเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่วัดโพธิ์บางพลี ตำบลบางพลี จากการสัมภาษณ์ นางคร้าม พรหมสวัสดิ์ อายุ 84 ปี บ้านเลขที่ 28 หมู่ 4 ตำบลเกาะหวาย อำเภอบางพลี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2543 ได้ทราบว่าในอดีตย้อนหลังไปประมาณ 80 ปี คนรุ่นคุณแม่ รุ่นคุณยายของนางคร้ามจะทอผ้าไว้ใช้เอง โดยใช้ด้ายฝ้ายลงน้ำข้าวให้แข็งตัว นำไปตากให้แห้งแล้วนำมาทอผ้าขึ้นซึ่งมีลายเป็นทางยาวต่อหัวและตีนขึ้น ทอผ้าเหน็บหางหรือผ้าโจงกระเบน นายสะอาด เกินอาษา และนางอัมพร ใจสุข สมาชิกกลุ่มทอผ้าซึ่งอาศัยอยู่ในตำบลเกาะหวาย ซึ่งในปัจจุบันหลังจากผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมแล้วได้ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมที่บ้าน ทั้งคู่ยังเก็บรักษาผ้าไหมหางกระรอกของบรรพบุรุษซึ่งเป็นผ้าโจงกระเบนไว้เป็นอย่างดี

การที่ชาวพวนอำเภอบางพลีเลิกการทอผ้าไปแล้วน่าจะเป็นเพราะ จังหวัดนครนายก อยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ และเมื่อมีทางหลวงผ่านมายังจังหวัดทำให้การติดต่อกับความเจริญต่างๆ สะดวกขึ้น การซื้อเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มจึงง่ายกว่าที่จะทำใช้เอง และอาชีพหลักที่พวกเขามีอยู่ทำให้มีเงินมากพอที่จะซื้อปัจจัยอื่นๆ นอกจากอาหารได้จึงหยุดการทอผ้าไปจากการสัมภาษณ์ท่านพระครูวิริยานุโยค (สมบัติ ฐิตบุญโญ) เจ้าอาวาสวัดฝั่งคลองและรองเจ้าคณะอำเภอ

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2543 ได้ทราบว่าการตั้งศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ที่วัดฝั่งคลองนี้ เริ่มขึ้นโดยท่านเป็นผู้เสนอโครงการเพื่อของบประมาณของกระทรวงมหาดไทย (งบมียาชาวา) เพื่อสร้างโรงเรียนที่ตั้งศูนย์ และดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ด้านการทอผ้าพื้นบ้าน สืบสานอาชีพท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทางวัดได้รับงบประมาณเป็นเงิน 400,000 บาท เพื่อสร้างที่ทำการศูนย์ และรับงบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมในเรื่องการซื้อกี่ทอผ้า เส้นด้าย สีย้อม และอุปกรณ์ต่างๆ ค่าตอบแทนครูผู้ฝึกอบรมการทอผ้า ซึ่งเป็นผู้ที่มีความชำนาญการทอผ้าจากจังหวัดอุบลราชธานี และจากอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณและจัดการฝึกอบรมคือ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก ศูนย์บริการการศึกษาชนนอกโรงเรียน อำเภอปากพลี สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครนายก รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในด้านการประชาสัมพันธ์โครงการในระยะแรก คือ ททท. ภาคกลาง เขต 8 จังหวัดนครนายก อุทยานธรรมจังหวัดนครนายก และกรมการค้าภายใน ชาวอำเภอปากพลีที่เข้ารับการอบรมในโครงการเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในตำบลเกาะหวายหมู่ 4 และหมู่ 3 มีเชื้อสายชาวพวนและได้รวมกันเป็นกลุ่มอาชีพทอผ้าหมู่ 4 ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี เข้าร่วมโครงการศูนย์ฝึกอบรมโดยมีพัฒนาชุมชนอำเภอปากพลีคอยให้คำแนะนำการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี ที่เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2542 ในปัจจุบันถึงแม้ว่าสมาชิกจะไม่มาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมแต่ก็มีบางคนที่ทอผ้าแล้วส่งมาขายที่ศูนย์ฝึกอบรม ศูนย์ฝึกอบรมยังมีนโยบายดำเนินการตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่เลือกเพื่อการศึกษาสภาพการฝึกอบรม การผลิต การตลาด และความคิดเห็นต่อการดำเนินการของสมาชิกกลุ่มทอผ้า คือชาวอำเภopakพลี จำนวน 25 คน มีเชื้อสายชาวกวน เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก ซึ่งตั้งอยู่ที่ วัดฝั่งคลอง ตำบลเกาะหวาย อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก โดยผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าหลักสูตร ที่จัดการอบรมโดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ถึง 30 ธันวาคม 2542 รวม 90 วัน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพการฝึกอบรม การผลิต การตลาด และความคิดเห็นต่อการดำเนินการของสมาชิกกลุ่มทอผ้า คือ ชาวอำเภopakพลี ที่ได้รับการอบรมการทอผ้า ที่จัดโดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครนายก ในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ถึง 30 ธันวาคม 2542 รวม 90 วัน ซึ่งยังคงพักอาศัยอยู่ในอำเภopakพลี ในช่วงเวลาที่ดำเนินการวิจัย รวมจำนวน 20 คน ตามรายชื่อในภาคผนวก ก

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นต่อผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก วัดฝั่งคลอง อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก และทอผ้าเป็นอาชีพเสริมในปัจจุบัน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้ผ้าทอ มีที่ทำงานอาชีพในอำเภองครักษ์ อำเภอเมือง และอำเภopakพลี รวม 21 คน ตามรายชื่อในภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีการดำเนินการและลักษณะแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์และ ข้อมูลจากเอกสารการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก จากเจ้าอาวาสวัดฝั่งคลอง ท่านพระครูวิริยานุโยค จากพัฒนาชุมชน อำเภopakพลี จากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก และศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลเบื้องต้นมาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปทดสอบก่อนกับผู้ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภopakพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 15 คน เพื่อความถูกต้องแบบสอบถามเข้าใจข้อความ หรือคำถามได้ครอบคลุมข้อมูลประเด็นสำคัญหรือไม่ รวมทั้งได้สัมภาษณ์ข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมจากนั้นได้นำแบบ

สอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 20 คน

2. ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบคำถามประเภทให้เลือกตอบ และเติมข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงในช่องว่าง แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้แบ่งเป็น 5 ชุด ดังนี้

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (Q1) เป็นแบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้เข้ารับการอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฯ

2.2 แบบสอบถามข้อมูลการได้รับการฝึกอบรมการทอผ้า (Q2) เป็นแบบสอบถามข้อมูลการได้รับการฝึกอบรมของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฯ

2.3 แบบสอบถามข้อมูลกระบวนการผลิตและปัญหาการผลิต (Q3) เพื่อใช้สอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรม การทอผ้าที่ศูนย์ฯ

2.4 แบบสอบถามข้อมูลการจำหน่าย ปัญหา และความคิดเห็นต่อการดำเนินการของกลุ่มทอผ้า (Q4) เพื่อใช้สอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฯ

2.5 แบบสอบถามข้อมูลการใช้ผ้าทอมือ (Q5) เพื่อสอบถามผู้ที่ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยสมาชิกที่ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือราชการลงนามโดยคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยื่นต่อหัวหน้าหน่วยงานเพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ดังนี้

1.1 นายอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

1.2 ท่านเจ้าอาวาสวัดฝั่งคลอง ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

2. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

2.1 วัดฝั่งคลอง ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

2.2 นางลำไย ชูมณี เสมียนตรา อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

2.3 นางบุญทิวา วรรณประเวศ พัฒนาการอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

2.4 นางธิดา ไชเวหา ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก

3. เตรียมเครื่องมือวิจัย หรือแบบสอบถาม

4. ทดสอบแบบสอบถาม

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

6. สอบถามข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ศูนย์ฝึกอบรม การทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 20 คน และสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ จำนวน 21 คน โดยผู้วิจัยส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มครบจำนวน

7. บันทึกภาพข้อมูลขั้นตอนการผลิตผ้าทอด้วยกี่กระตุกที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยพิจารณาความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม ซึ่งทุกฉบับมีข้อมูลสมบูรณ์ที่จะนำมาวิเคราะห์ได้ จึงได้วิเคราะห์โดยเปลี่ยนคะแนนความถี่ของคำตอบแต่ละข้อให้เป็นค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง กรณีศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอ และการตลาดของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งเริ่มดำเนินการฝึกอบรมและจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2542 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมดังกล่าว และการศึกษาความคิดเห็นต่อผ้าทอมือจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 21 คน ที่เป็นผู้ใช้ผ้าทอมือ ซึ่งผลิตโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมและได้ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วแสดงผลที่ได้เป็น 5 เรื่องดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของชาวอำเภอปากพลีที่เข้ารับการฝึกอบรมการทอผ้า ที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
2. การฝึกอบรมการทอผ้า ที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
3. กระบวนการผลิตและปัญหาการผลิตผ้าทอ ที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
4. สภาพการตลาด ปัญหา และความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้า ที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
5. ความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้า ต่อผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

1. ข้อมูลทั่วไปของชาวอำเภอปากพลีที่เข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและสถานภาพในการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุกอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ได้รับการแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นคำร้อยละ ผลการวิเคราะห์แสดงอยู่ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมการทอดผ้าแจกแจงตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา
สถานภาพในการเป็นสมาชิกกลุ่มทอดผ้า

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการอบรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1	05.00
หญิง	19	95.00
รวม	20	100.00
อายุ		
31-50	7	35.00
51-70	12	60.00
71-79	1	05.00
รวม	20	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	14	70.00
ประถมศึกษาปีที่ 7	1	05.00
มัธยมต้น	3	15.00
มัธยมปลาย	1	05.00
ปวส	1	05.00
รวม	20	100.00
อาชีพหลัก		
ทำนา	9	45.00
รับจ้าง	5	25.00
ค้าขาย	1	05.00
ให้เช่าที่นา	2	10.00
แม่บ้าน	3	15.00
รวม	20	100.00
สถานภาพในการเป็นสมาชิกกลุ่มทอดผ้า		
เป็นสมาชิกไม่มีตำแหน่งบริหาร	18	90.0
เป็นสมาชิกมีตำแหน่งประธานกลุ่ม	1	05.00
เป็นสมาชิกมีตำแหน่งประชาสัมพันธ์	1	05.00
รวม	20	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมการทอผ้าร้อยละ 95.00 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 5.00 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51 - 70 ปี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาเป็นผู้ที่มีช่วงอายุ 31-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.00 มีผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 71-79 ร้อยละ 5.00 เข้ารับการอบรมครั้งนี้ด้วย ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา จบการศึกษาระดับมัธยมต้นคิดเป็นร้อยละ 15.00 ส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ ทำนา โดยคิดเป็นร้อยละ 45.00 อาชีพรับจ้างเป็นอันดับรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 25.00 ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าโดยไม่มีตำแหน่งบริหาร คิดเป็นร้อยละ 90.00

1.1 การทอผ้าเป็นอาชีพเสริมหลังจากผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก
ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จัดการฝึกอบรมการทอผ้าให้กับสมาชิกกลุ่มทอผ้า อำเภอปากพลี โดยร่วมโครงการฝึกอบรมกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครนายก ใช้เวลาอบรม 90 วันในเดือนตุลาคม 2542 ถึง ธันวาคม 2542 หลังจากนั้นศูนย์ฝึกอบรมสนับสนุนให้สมาชิกมาทอผ้าและจ่ายค่าแรงการทอในอัตราค่าแรงการทอผ้าพื้นสี 35 บาท/เมตร การทอผ้ายกดอก 50 บาท/เมตร การทอผ้าลายมัดหมี่ 65 บาท/เมตร การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว ได้มาทอผ้าที่ศูนย์เพื่อรับค่าแรงหรือไม่ พบว่าหลังจากที่ผ่านการอบรมในระยะแรก สมาชิกร้อยละ 65.00 มาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม เพื่อรับค่าจ้าง อีกร้อยละ 35.00 ไม่ได้มาทอ เพราะต้องทำนา บางคนมีสุขภาพไม่เหมาะที่จะทอผ้า และบางคนยังมีความชำนาญไม่เพียงพอ เมื่อสอบถามข้อมูล ในปัจจุบัน (พฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม 2543) มีสมาชิกคิดเป็นร้อยละ 30.00 ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมที่บ้าน สมาชิกที่ไม่ได้ทำเป็นอาชีพเสริมคิดเป็น ร้อยละ 45.00 และมีสมาชิกที่ระบุว่าสามารถทำได้แต่ขณะนี้ยังไม่ได้ทำร้อยละ 25.00 ดังแสดงในตาราง ที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมมาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมหลังผ่านการอบรม
และสมาชิกที่ทำอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพเสริมในปัจจุบัน

การทอผ้าเป็นอาชีพเสริม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การมาทอผ้าที่ศูนย์หลังจากที่ผ่านการอบรม (มกราคม 2543 – เมษายน 2543)		
มาทอ	13	65.00
ไม่ได้มาทอ	7	35.00
เพราะต้องทำนา		
สุขภาพไม่ดี		
ยังชำนาญไม่เพียงพอ		
รวม	20	100.00
การทำอาชีพเสริมในปัจจุบัน		
ทำเป็นอาชีพเสริม	6	30.00
ไม่ได้ทำเป็นอาชีพเสริม	9	45.00
สามารถทำได้แต่ขณะนี้ไม่ได้ทำ	5	25.00
รวม	20	100.00

1.2 รายได้จากการทอผ้าเป็นอาชีพเสริมกับรายได้จากอาชีพหลัก

สมาชิกผู้ผ่านการอบรมการทอผ้าและทอผ้าเป็นอาชีพเสริมได้ ให้ข้อมูลในเรื่องรายได้จากอาชีพเสริมและรายได้จากอาชีพหลัก คือ การทำนว่าเป็นรายได้ที่ใกล้เคียงกัน
ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบรายได้จากการทำนว่าเป็นอาชีพหลัก และการทอผ้าเป็น
อาชีพเสริม ของผู้ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้า

อาชีพ	รายได้เฉลี่ย(บาท/เดือน/คน)
ทำนว่าเป็นอาชีพหลัก	1604.00
ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม	1538.00

1.3 ความต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคต

สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมจำนวน 14 คน นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.00 ยังมีความต้องการจะทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคต ดังแสดงในตารางที่ 4.4 โดยเลือกแนวทางการทำอาชีพในลักษณะที่เขาพร้อมจะปฏิบัติ คือ การมาทอดที่ศูนย์ฝึกอบรม เพื่อรับค่าแรง และต้องการซื้อที่มามาทอดที่บ้านและขายผ้าเอง

ตารางที่ 4.4 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคต

การทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคต	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความต้องการ (N = 14)		
ต้องการทำ	11	78.57
- โดยมาทอดผ้าที่ศูนย์เพื่อรับค่าแรง		
- โดยซื้อที่มามาทอดผ้าที่บ้าน และขายเอง		
ไม่ต้องการทำ	3	21.43
รวม	14	100.00

2. การได้รับการฝึกอบรมการทอดผ้า

2.1 การมีพื้นฐานความรู้ก่อนการเข้ารับการอบรม

การศึกษาข้อมูลการได้รับการอบรมทอดผ้าของชาวอำเภอปากพลีที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอดผ้าด้วยกี่กระตุก วัดฝั่งคลอง พบว่าก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมที่จัดโดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นหลักสูตรสอนการทอดผ้าทุกขั้นตอนเป็นเวลา 90 วัน จำนวน 540 ชั่วโมง ครูผู้สอนคือ นางสาวสมบัติ รักญาติ มีที่อยู่ 34/1 หมู่ 4 ต.หินปัก อ.บ้านหมี่ จ. ลพบุรีนั้น ผู้เข้ารับการอบรมเคยผ่านการอบรมที่ศูนย์นี้ มาแล้ว 1-2 ครั้ง โดยการอบรมครั้งแรกจัดอบรม จำนวน 30 วัน เป็นการอบรมการทอดทุกขั้นตอน การอบรมครั้งที่ 2 จัดอบรมเรื่องการทอดผ้ามัดหมี่ จำนวน 20 วัน ก่อนการได้รับการอบรมที่จัดขึ้นที่ศูนย์ฝึกอบรมนี้ ชาวอำเภอปากพลีเคยมีความรู้การทอดผ้ามาก่อนหรือไม่ หรือมีบรรพบุรุษทอดผ้าใช้ในครอบครัวหรือไม่นั้น ผลการศึกษาแสดงว่าผู้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่ร้อยละ 90.00 ไม่มีความรู้เรื่องการทอดผ้ามาก่อน และในเรื่องการมีบรรพบุรุษในครอบครัวทอดผ้าใช้ในบ้านหรือไม่ ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ 70.00 ไม่มีบรรพบุรุษที่ทอดผ้า รองลงมาร้อยละ 30.00

มีบรรพบุรุษทอดผ้าใช้ในครอบครัว ดังแสดงในตารางที่ 4.5 ซึ่งข้อมูลนี้แสดงว่าในอดีตชาวไทยพวน อำเภอปากพลี เคยทอดผ้าใช้ในครอบครัวมาก่อนแล้ว

ตารางที่ 4.5 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่มีพื้นฐานการทอดผ้า การมีบรรพบุรุษที่ทอดผ้าในครอบครัว

พื้นฐานการทอดผ้า	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความรู้เรื่องการทอดผ้าก่อนได้รับการอบรม		
มี	2	10.00
ไม่มี	18	90.00
รวม	20	100.00
บรรพบุรุษในครอบครัวเคยทอดผ้า		
มี	6	30.00
ไม่มี	14	70.00
รวม	20	100.00

2.2 ระดับความสามารถในการทอดผ้าหลังจากที่ผ่านการฝึกอบรมทอดผ้าแล้ว

สำหรับการฝึกอบรมการทอดผ้า จำนวน 90 วัน ซึ่งจัดอบรมในทุกขั้นตอนของการทอดผ้า ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีทักษะมากขึ้น โดยอบรมการกรอด้วยเข้าหลอดด้วยพุ่ง การลงแบ่งด้วยยืน การสาวด้วยยืน หรือการขึ้นด้วยยืน การร้อยพันหวี การหวีด้วย การต่อด้าย การเก็บตะกอล หรือการเก็บเขา การทอ 2 ตะกอล การทอ 4 ตะกอล การมัดด้วยมัดหมี่ตามลาย การย้อมสี การออกแบบลายมัดหมี่และลายผ้าทอ 4 ตะกอล ซึ่งไม่ใช่การสอนให้ออกแบบ แต่ให้ดูแบบของครูผู้สอนแล้วให้ฝึกมัดเส้นด้วยตามลาย และทอตามลาย ผู้เข้ารับการอบรมได้ประเมินระดับความรู้ที่เขาได้รับและมีความสามารถทำขั้นตอนต่างๆ ได้หลังจากการฝึกอบรมแล้ว โดยประเมินว่ามีความสามารถทำให้ขั้นตอนต่างๆ ในระดับดีมาก เพียงร้อยละ 10 ในเรื่องการกรอด้วยเข้าหลอดด้วยพุ่ง การร้อยพันหวี การทอ 2 ตะกอล ส่วนใหญ่จะประเมินว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำได้ในระดับปานกลาง ในเรื่องการกรอด้วยเข้าหลอดด้วยพุ่ง การร้อยพันหวี การหวีด้วย การต่อด้าย การเก็บตะกอล การทอ 2 ตะกอล โดยคิดเป็นร้อยละ 55.00, 55.00, 60.00, 50.00, 35.00 และ 45.00 ตามลำดับ สำหรับขั้นตอนเก็บตะกอลนั้นมีผู้ที่ประเมินว่าตนเองมีความสามารถระดับดี ร้อยละ 25.00 มีความสามารถระดับ

น้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 20.00 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 15.00 ในเรื่องการทอ 4 ตะกอล มีผู้ที่ประเมินว่าสามารถทำได้ในระดับดีมาก ดี และปานกลาง เพียงร้อยละ 5.00 เท่ากันทุกระดับ มีผู้ที่ประเมินว่าทอได้ในระดับน้อยมาก ถึงร้อยละ 55.00 เช่นเดียวกับขั้นตอนการมัดด้ายมัดหมี่ตามลาย การย้อมด้ายมัดหมี่ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมประเมินว่าทำได้ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละของผู้ประเมิน 55.00 และ 60.00 ตามลำดับ ซึ่งเป็นข้อที่ควรพิจารณาให้การอบรมเพิ่มขึ้นในเรื่องการทอผ้า 4 ตะกอล การมัดด้าย-ย้อมสี การทอผ้ามัดหมี่ สำหรับการออกแบบลายผ้านั้นมีผู้ประเมินว่าไม่ได้รับการอบรมถึงร้อยละ 70.00 ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนผู้ผ่านการอบรมที่ประเมินระดับความสามารถของตนเองที่จะทำขั้นตอนการทอผ้าขั้นต่าง ๆ ได้

ขั้นตอนที่ทำได้	ดีมาก		ดี		ปานกลาง		น้อย		น้อยมาก		ไม่ได้รับการอบรม		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การกรอด้วยเข็ญลวด	2	10.00	5	25.00	11	55.00	-	-	1	5.00	1	5.00	20	100.00
การสาวด้วยยืน	-	-	3	15.00	6	30.00	4	20.00	6	30.00	1	5.00	20	100.00
การร้อยพันหวี	2	10.00	3	15.00	11	55.00	1	5.00	3	15.00	-	-	20	100.00
การทอด้วย	1	5.00	3	15.00	12	60.00	3	15.00	1	5.00	-	-	20	100.00
การสอดด้าย	3	15.0	2	10.00	10	50.00	3	15.00	2	10.00	-	-	20	100.00
การเก็บตะกอล	-	-	5	25.00	7	35.00	3	15.00	4	20.00	1	5.00	20	100.00
การทอ 2 ตะกอล	2	10.00	6	30.00	9	45.00	2	10.00	1	5.00	-	-	20	100.00
การทอ 4 ตะกอล	1	5.00	1	5.00	1	5.00	4	20.00	11	55.00	2	10.00	20	100.00
การมัดด้ายมัดหมี่ตามลาย	-	-	1	5.00	3	15.00	3	15.00	11	55.00	2	10.00	20	100.00
การย้อมด้ายมัดหมี่	-	-	-	-	4	20.00	3	15.00	12	60.00	1	5.00	20	100.00
การลงแป้งด้วยยืน	-	-	-	-	6	30.00	2	10.00	10	50.00	2	10.00	20	100.00
การออกแบบลายผ้าทอ	-	-	-	-	1	5.00	-	-	5	25.00	14	70.00	20	100.00

2.3 ระดับความสามารถในการทอผ้า 2 ตะกอล และ 4 ตะกอล

ในการอบรมได้มีการสอนให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถทอผ้า 2 ตะกอล หรือทอลายขัดธรรมดาเป็นผ้าขาวม้าโดยใช้เส้นด้ายสีต่างกันทอเป็นลายตาราง เป็นผ้าพื้นสี เป็นผ้าพื้นทางกระรอกที่ใช้เส้นด้ายพุ่งเป็นเส้นด้ายสีหนึ่งพันเกลียวทับเส้นด้ายอีกสีที่เป็นแกน ผ้าลายน้ำฝน ซึ่งเป็นการทอโดยใช้ด้ายพุ่งมัดหมี่ย้อมสีเดียวแล้วทอโดยไม่ได้จัดลาย ทำให้ปรากฏแนวเส้นด้ายพุ่งสีขาวสั้นๆ กระจายแทรกด้ายสีทั้งผืน ทอผ้าลายมัดหมี่ด้ายพุ่ง สำหรับการทอลายผ้า 4 ตะกอล มีการอบรมให้ทอผ้ายกดอกลายลูกแก้ว ลายดอกพิกุล และทอเชิงขึ้นได้

ซึ่งหลังการเข้ารับการอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมประเมินตนเองว่ามีความสามารถทอผ้าที่กล่าวแล้วได้ในระดับต่างๆ คือ ร้อยละ 60.00 ประเมินตนเองว่ามีความสามารถทอผ้าพื้น 2 ตะกอล ได้ในระดับปานกลาง และสามารถทอได้ในระดับดี ร้อยละ 25.00 ระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระดับปานกลางร้อยละ 35.00 ระดับน้อยมาร้อยละ 25.00 ทอไม่ได้ร้อยละ 25.00 ผ้าลายน้ำฝน ที่ทอได้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.00 และระดับดีร้อยละ 25.00 สำหรับผ้ามัดหมี่ผู้ผ่านการอบรมประเมินว่าทอได้ในระดับปานกลาง และน้อยมากเท่าๆ กัน คือร้อยละ 30.00 และทอไม่ได้เลยร้อยละ 20.00 สำหรับการทอผ้า 4 ตะกอลเป็นผ้ายกดอกลายลูกแก้ว ลายดอกพิกุล ยกดอกเชิงจีน มีผู้ประเมินว่าทอได้ ในระดับน้อยมาก และทอไม่ได้เลยเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้ทอผ้าลายลูกแก้วระดับน้อยมาก และทอไม่ได้เลยคิดเป็นร้อยละ 45.00 ทั้ง 2 ระดับ ผ้าทอลายดอกพิกุลนั้นมีผู้ทอได้ในระดับน้อยมาร้อยละ 40.00 และทอไม่ได้ถึงร้อยละ 50.00 ผ้าเชิงจีนมีผู้ทอได้ในระดับน้อยมาร้อยละ 40.00 และทอไม่ได้ถึงร้อยละ 55.00 ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่มีความสามารถทอผ้า 2 ตะกอล และ 4 ตะกอลได้ในระดับต่างๆ

ผ้าที่ทอได้	ดีมาก		ดี		ปานกลาง		น้อย		น้อยมาก		ทอไม่ได้		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผ้าทอ 2 ตะกอล(ลายรดเข็ม)														
ผ้าขาวม้า	1	5.00	2	10.00	7	35.00	-	-	5	25.00	5	25.00	20	100.00
ผ้าพื้นสี	2	10.00	5	25.00	12	60.00	-	-	-	-	1	5.00	20	100.00
ผ้าหางกระรอก	-	-	2	10.00	7	35.00	1	5.00	5	25.00	5	25.00	20	100.00
ผ้าลายน้ำฝน	1	5.00	5	25.00	11	55.00	-	-	1	5.00	2	10.00	20	100.00
ผ้าลายมัดหมี่	2	10.00	-	-	6	30.00	2	10.00	6	30.00	4	20.00	20	100.00
ผ้าทอ 4 ตะกอล(ลายยกดอก)														
ผ้ายกดอกลายลูกแก้ว	-	-	1	5.00	-	-	1	5.00	9	45.00	9	45.00	20	100.00
ผ้ายกดอกลายดอกพิกุล	-	-	-	-	1	5.00	1	5.00	8	40.00	10	50.00	20	100.00
ผ้ายกดอกเชิงจีน	-	-	-	-	-	-	1	5.00	8	40.00	10	50.00	20	100.00

2.4 ปัญหาที่พบในการฝึกอบรมการทอผ้า

ในการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมได้พบปัญหาและประเมินระดับปัญหาในเรื่องต่างๆ ซึ่งแสดงผลในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่พบปัญหาและประเมินระดับปัญหาจากการฝึกอบรมการทอผ้า

ขั้นตอนที่ทำได้	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เป็นปัญหา		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กทอผ้าไม่พอกับจำนวนผู้เข้ารับการอบรม	2	10.00	7	35.00	6	30.00	5	25.00	20	100.00
ไม่มีโอกาสฝึกทุกขั้นตอนจนทำได้ดี	2	10.00	11	55.00	5	25.00	2	10.00	20	100.00
มีครูน้อย แต่มีผู้เรียนจำนวนมาก	2	10.00	4	20.00	9	45.00	5	25.00	20	100.00
ครูผู้ฝึกไม่ใช้เวลาซักถามจนเข้าใจ	-	-	6	30.00	6	30.00	8	40.00	20	100.00
ผู้เข้ารับการอบรมไม่มีพื้นความรู้การทอผ้า	-	-	2	10.00	8	40.00	10	50.00	20	100.00
ผู้เข้ารับการอบรมไม่มีความถนัดในการทอผ้า	3	15.00	5	25.00	6	30.00	6	30.00	20	100.00
ผู้เข้ารับการอบรมไม่สนใจการทอผ้า	2	10.00	2	10.00	7	35.00	9	45.00	20	100.00
สายตาไม่ดี ปวดหลัง	7	35.00	4	20.00	3	15.00	6	30.00	20	100.00

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่าปัญหาที่ผู้เข้ารับการอบรมจำนวนมากที่สุดพบในการฝึกอบรมทอผ้าคือ ร้อยละ 55.00 เป็นปัญหาในเรื่องไม่มีโอกาสได้รับการฝึกทุกขั้นตอนจนสามารถทำได้ดี โดยประเมินว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง ปัญหาครูผู้ฝึกไม่ใช้เวลาสำหรับการซักถามจนเข้าใจ มีผู้ประเมินว่าเป็นปัญหาระดับปานกลางร้อยละ 30.00 ระดับน้อย ร้อยละ 30.00 ไม่เป็นปัญหาร้อยละ 40.00 ในเรื่องผู้เข้ารับการอบรมไม่มีพื้นความรู้ในการทอผ้า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินว่าไม่เป็นปัญหาถึงร้อยละ 50.00 ส่วนที่เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด มีผู้ประเมินถึงร้อยละ 35.00 คือในเรื่องสายตาไม่ดี ปวดหลังเวลาที่ทอผ้า ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีอายุมากคือ 50 ปี ถึง 70 ปี ในเรื่องจำนวนกทอผ้าไม่พอกับจำนวนผู้เข้ารับการอบรม เป็นปัญหาระดับปานกลางของผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 35.00 เช่นกัน

2.5 ความต้องการในการรับการอบรมการทอผ้าเพิ่มขึ้นในเรื่องต่างๆ

ผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ของกระบวนการทอผ้าด้วยกี่ กระทบ ทั้งในเรื่องที่เคยได้รับการอบรมมาแล้ว คือการทอ 2 ตะกอ การทอ 4 ตะกอ และ กระบวนการที่ยังไม่เคยได้รับการอบรม คือการทอลายผ้าของไทยพวน การทอผ้าขิด จก การย้อมสีธรรมชาติ การมัด-ย้อมสีด้วยมัดหมี่ การออกแบบลายผ้าทอ การทำผลิตภัณฑ์ ต่างๆ จากผ้าทอ และการจัดการด้านธุรกิจชุมชนโดยมีความสนใจที่จะเข้ารับการอบรมใน เรื่องต่างๆ ในระดับต่างๆ ตามที่แสดงผลในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ต้องการรับการอบรมเพิ่มขึ้นในเรื่องต่างๆ ในระดับต่างๆ

เรื่องที่ต้องการรับการอบรม	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ต้องการ		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การทอผ้า 2 ตะกอ(ลายขิดเรียบ)	6	30.00	10	50.00	-	-	4	20.00	20	100.00
การทอผ้า 4 ตะกอ(ลายขิดดอก)	11	55.00	1	5.00	5	25.00	3	15.00	20	100.00
การทอผ้าลายของไทยพวน	10	50.00	2	10.00	5	25.00	3	15.00	20	100.00
การทอผ้าขิด จก	7	35.00	6	30.00	4	20.00	3	15.00	20	100.00
การย้อมสีเส้นด้ายด้วยธรรมชาติ	3	15.00	12	60.00	2	10.00	3	15.00	20	100.00
การมัด – ย้อมสีเส้นด้าย การทอมัดหมี่	6	30.00	6	30.00	1	5.00	7	35.00	20	100.00
การออกแบบลายผ้าทอ	6	30.00	6	30.00	3	15.00	5	25.00	20	100.00
การทำผลิตภัณฑ์ต่างจากผ้า	6	30.00	3	15.00	2	10.00	9	45.00	20	100.00
การจัดการธุรกิจชุมชน	5	30.00	5	25.00	3	15.00	7	35.00	20	100.00

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยร้อยละ 55.00 มีความต้องการเรียนรู้ระดับมากในเรื่องการทอผ้า 4 ตะกอ รองลงไป คือ ร้อยละ 50.00 ต้องการเรียนรู้เรื่องการทอผ้าลายไทยพวนในระดับมากเช่นกัน สำหรับการ ทอผ้าขิด ผ้าจก มีสมาชิกร้อยละ 35.00 ต้องการรับการอบรมในระดับมาก ร้อยละ 30.00 มี ความต้องการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ในเรื่องการย้อมสีด้วยสีธรรมชาติ มีผู้ต้องการเรียนรู้ ระดับปานกลาง เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 60.00 มีผู้ต้องการเข้ารับการอบรมการมัดย้อม เส้นด้ายมัดหมี่ การออกแบบลายผ้าทอ ในระดับมาก และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ

30.00 เท่ากันทั้งสองระดับ ในทั้งสองเรื่อง ผู้เข้ารับการอบรมแสดงว่าไม่ต้องการรับการอบรม การทำผลสัมฤทธิ์ต่างๆ จากผ้า ถึงร้อยละ 45.00

2.6 ลักษณะการจัดการฝึกอบรมที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าต้องการ

ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.00 แสดงความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องต่างๆ ที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี และแสดงความคิดเห็นในเรื่องการรับเบี้ยเลี้ยงการฝึกอบรม โดยร้อยละ 65.00 เห็นว่าจำเป็นต้องได้รับเบี้ยเลี้ยงในการฝึกอบรม ส่วนร้อยละ 35.00 เห็นว่าไม่จำเป็นต้องได้เบี้ยเลี้ยง ในเรื่องจำนวนครูต่อจำนวนผู้เรียนที่เหมาะสม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 เห็นว่าควรเป็นครู 1 คนต่อผู้เรียน 10 คน ในเรื่องจำนวนวันที่ควรจัดการอบรมในแต่ละครั้ง มีผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ คือร้อยละ 45.00 เห็นว่าควรจัดการอบรม 60 วัน รองลงไปร้อยละ 40.000 เห็นว่าควรจัดอบรม 10 วันถึง 30 วัน สำหรับการอบรมควรจัดในเดือนใดของปีนั้น ผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 70.00 เห็นว่าควรจัดในช่วงเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม เพราะไม่ใช่ฤดูทำนา ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่มีความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม การได้เบี้ยเลี้ยงจำนวนครูต่อผู้เรียน จำนวนวันและเดือนที่ควรจัดการอบรม

การจัดการฝึกอบรม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์		
ต้องการ	17	85.00
ไม่ต้องการ	3	15.00
รวม	20	100.00
เบี้ยเลี้ยงการฝึกอบรม		
จำเป็นต้องได้รับ	13	65.00
ไม่จำเป็นต้องได้รับ	7	35.00
รวม	20	100.00
จำนวนครู : ผู้เรียน		
1 คน : 4-5 คน	5	25.00
1 คน : 10 คน	12	60.00
ไม่ระบุ	3	15.00
รวม	20	100.00
จำนวนวันที่ควรจัดการอบรมแต่ละครั้ง		
10 – 30 วัน	8	40.00
60 วัน	9	45.00
90 วัน	1	5.00
ไม่ระบุ	2	10.00
รวม	20	100.00
เดือนที่ควรจัดการอบรม		
มกราคม – มีนาคม	14	70.00
มกราคม-พฤษภาคม	2	10.00
ธันวาคม-กุมภาพันธ์	1	5.00
สิงหาคม	1	5.00
ไม่ระบุ	2	10.00
รวม	20	100.00

3. กระบวนการผลิต และปัญหาการผลิตผ้าทอ

การศึกษาเรื่องการผลิตและปัญหาการผลิตผ้าทอของสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จะศึกษาข้อมูลการผลิตในระยะเวลาที่มีการอบรมการทอผ้าในเดือนตุลาคม 2542 ถึง ธันวาคม 2543 และในระยะเวลาหลังจากสมาชิกผ่านการอบรมแล้วในเดือนมกราคม 2543 ถึงเดือนเมษายน 2543 โดยจะศึกษาเรื่องการเตรียมวัตถุดิบหรือเส้นด้าย กี่ที่ใช้ทอ ชนิดผ้าที่ทอได้ ลายผ้าที่ทอ การจัดการของเสียที่เกิดขึ้นจากการผลิต สถานที่ และปัญหาที่พบในการผลิต สำหรับข้อมูลในเรื่องเวลาที่สมาชิกทอผ้า ปริมาณงานที่ทำได้ และค่าจ้างที่ได้ จะเป็นข้อมูลที่ได้จากการผลิตในระยะหลังการฝึกอบรมแล้ว ซึ่งเป็นเวลาที่ศูนย์ฝึกอบรมให้สมาชิกที่ผ่านการฝึกอบรมมาทอผ้า เพื่อการจำหน่าย นอกจากนี้ยังได้ศึกษาข้อมูลการผลิตของสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมในเดือน พฤษภาคม 2543 จนถึงเดือนธันวาคม 2543

3.1 วัตถุดิบ อุปกรณ์การผลิต

ในการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้า สมาชิกทุกคนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นด้ายที่ใช้ทอผ้า ว่าเป็นเส้นด้ายไหมประดิษฐ์ (อะคริลิก) เบอร์ 40/2 ซึ่งศูนย์ฝึกอบรมได้งบประมาณจัดซื้อให้ โดยซื้อจากร้านธนกิจ ต.บ้านทราย อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี เป็นเส้นด้ายที่ย้อมสีแล้วใช้สำหรับการอบรมทอผ้าพื้นสีต่างๆ ใช้ไหมสีขาว สีย้อม ซึ่งซื้อจากร้านเดียวกัน สำหรับการอบรมการย้อมด้ายมัดหมี่ แต่ในระยะเวลาที่มีการทอเพื่อจำหน่าย การทอผ้ามัดหมี่จะซื้อเส้นด้ายมัดหมี่ที่ย้อมสีแล้วมาใช้ทอ การเตรียมด้ายย้อมขั้นตอนต่างๆ สมาชิกได้ทำกันเอง แต่ทุกคนจะทำทุกขั้นตอนได้ไม่เท่ากัน ข้อมูลที่ได้แสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่เตรียมด้ายย้อมขั้นตอนต่างๆ เอง

การเตรียมด้ายย้อม	จำนวน (คน) N = 19	ร้อยละ
กรอด้ายเข้าหลอด	19	100.00
สาวด้ายย้อม	11	57.89
ร้อยพันหวี	12	63.16
หวีด้าย	14	73.68
เก็บตะกอลหรือเขา	11	57.89
ผูกโยงตะกอลและเท้าเหยียบ	10	52.63

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่าขั้นตอนการเตรียมด้ายยืนที่มีสมาชิกทำได้มากที่สุดคือ การกรอด้วยเข้าหลอดด้ายยืน คิดเป็นร้อยละ 100.00 หลอดด้ายยืนนี้จะถูกนำไปไว้ที่หลักสาวด้ายยืนต่อไป ขั้นตอนที่มีสมาชิกทำได้ในลำดับรองลงไป คือ การหวีด้าย โดยคิดเป็นร้อยละ 73.60 ขั้นตอนการร้อยพันหมีมีสมาชิกร้อยละ 63.16 ที่ทำได้ การเก็บตะกอล และสาวด้ายยืนมีสมาชิกทำได้ในจำนวนเท่าๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 57.89 ส่วนขั้นตอนที่มีสมาชิกทำได้น้อยที่สุดคือ การผูกโยงตะกอลและเท้าเหยียบ คิดเป็นร้อยละ 52.03

ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ใช้สำหรับการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม สมาชิกทุกคนให้ข้อมูลตรงกัน คือมีจำนวน 10 กี่ ใช้ทอผ้า 2 ตะกอล จำนวน 8 กี่ ใช้ทอผ้า 4 ตะกอล จำนวน 2 กี่ ฟืมที่ใช้เป็นเบอร์ 60 ทำจากเหล็ก จึงมีปัญหาเกี่ยวกับฟืมเป็นสนิม ทำให้ด้ายยืนขาดบ่อย ต้องต่อด้ายเวลาด้ายขาด ทำให้ทอได้ช้า เบื่อหน่าย กี่ที่ใช้ไม่คล่องตัวหนักแรง ถึงแม้จะมีการซ่อมบำรุงก็ไม่ดีขึ้น ทำให้ทอผ้าได้ช้า

3.2 ชนิดผ้าทอ และลวดลายผ้าทอ

ผ้าทอที่มีสมาชิกกลุ่มทอผ้าให้ข้อมูลว่าเป็นผ้าที่เขาทอได้ เพื่อจำหน่ายที่ศูนย์ฝึกอบรม แสดงข้อมูลในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ทอผ้าชนิดต่างๆ เพื่อการจำหน่าย

ชนิดผ้าทอ	จำนวน(คน) N = 19	ร้อยละ
ผ้าพื้น	19	100.00
ผ้ายกดอก	10	52.63
ผ้ามัดหมี่	11	57.89
ผ้าขาวม้า	14	73.68
ผ้าเชิงจีน	3	15.78

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่าสมาชิกทอผ้าพื้นสี เพื่อจำหน่ายมากที่สุด จำนวนสมาชิกที่ทอได้คิดเป็นร้อยละ 100 โดยจะทอผ้าสีเขียวและสีม่วงมากที่สุด เพราะขายได้มากที่สุด รองลงไปคือ ทอผ้าขาวม้า คิดเป็นร้อยละ 73.68 สมาชิกทอผ้ามัดหมี่ได้ คิดเป็นร้อยละ 57.89 สำหรับผ้ายกดอกมีผู้ทอได้ คิดเป็นร้อยละ 52.68 ส่วนผ้าเชิงจีนมีสมาชิกทอได้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.78

ลวดลายผ้าทอที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าทอได้ในระดับต่างๆ นั้น สมาชิกได้ประเมินระดับความสามารถที่ตนเองทอลายมัดหมี่ได้ ในระดับปานกลาง และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.00 ทั้งสองระดับ ทอไม่ได้ร้อยละ 25.00 ทอได้ดี คิดเป็นร้อยละ 15.00 การทอลายดอกแก้ว สมาชิกส่วนใหญ่ทอไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ทอได้น้อยร้อยละ 15.00 ทอได้ดีร้อยละ 10.00 ลายดอกพิกุล ทอไม่ได้ร้อยละ 80.00 ทอได้น้อยร้อยละ 10.00 ทอได้ในระดับดีและปานกลาง ร้อยละ 5.00 เท่ากัน ลายผ้าที่ไม่มีผู้ทอได้เลย คือ ลายจก ส่วนลายขิดมีผู้ทอไม่ได้เลย 95.00 ทอได้ระดับน้อย ร้อยละ 5.00 ดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวนสมาชิกที่ทอลายผ้าแบบต่างๆและระดับความสามารถที่ทอได้

ลายผ้าที่ทอได้	ระดับความสามารถที่ทอได้									
	ดี		ปานกลาง		น้อย		ทอไม่ได้		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ลายมัดหมี่	3	15.00	6	30.00	6	30.00	5	25.00	20	100.00
ลายดอกแก้ว	2	10.00	-	-	3	15.00	15	75.00	20	100.00
ลายดอกพิกุล	1	5.00	1	5.00	2	10.00	16	80.00	20	100.00
ลายขิด	-	-	-	-	1	5.00	19	95.00	20	100.00
ลายจก	-	-	-	-	-	-	20	100.00	20	100.00

เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องลวดลายผ้าของไทยพวน สมาชิกให้ข้อมูลที่แสดงว่า มีผู้ที่รู้จักลวดลายผ้าไทยพวน อำเภอปากพลี เพียงร้อยละ 15.00 จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม คุณสะอาด เกินอาษา , คุณอัมพร ใจสุข ได้ข้อมูลว่าผ้าไทยพวนที่เคยมีใช้ในอดีตเป็นผ้าโจงกระเบน ลายหางกระรอก ทำด้วยไหม หรือฝ้าย สมาชิกทุกคนมีความต้องการให้มีการฟื้นฟูการทอผ้าลายไทยพวน เพื่อเป็นการแสดงเอกลักษณ์ของอำเภอปากพลี ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 จำนวนสมาชิกที่มีความรู้ในเรื่องลวดลายผ้าไทยพวน และความ
ต้องการให้มีการฟื้นฟูลวดลายผ้าไทยพวน

ลวดลายผ้าไทยพวน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การรู้จักลวดลายผ้าลายไทยพวนอำเภอปากพลี		
รู้จัก	3	15.00
ไม่รู้จัก	17	85.00
รวม	20	100.00
ความต้องการให้มีการฟื้นฟูการทอผ้าลายไทยพวน		
ต้องการ	20	100.00
ไม่ต้องการ	-	-
รวม	20	100.00

3.3 ที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรม การจัดการของเสียจากการผลิต

ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นถึงความเหมาะสมของสถานที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก ที่วัดฝั่งคลอง ความเหมาะสมของขนาดพื้นที่ สภาพโรงเรียน และการจัดการกับของเสียที่เกิดจากการผลิต

มีสมาชิกกลุ่มทอผ้า ร้อยละ 55.00 แสดงความคิดเห็นว่าที่ตั้งของศูนย์ทอผ้าที่วัดฝั่งคลองไม่เหมาะสม โดยระบุว่าควรตั้งที่วัดบ้านใหม่ ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี ร้อยละ 40.00 เห็นว่าเหมาะสมแล้ว ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 5.00 สำหรับความเหมาะสมของขนาดพื้นที่และสภาพโรงเรียน สมาชิกมีความคิดเห็นที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 50.00 ผู้ที่เห็นว่าไม่เหมาะสมเสนอว่าควรมีผนังกันฝนสาด และกันลม ในเรื่องของเสียจากการผลิตผ้าทอ สมาชิกร้อยละ 50.00 ระบุว่ามีของเสียเป็นเศษด้ายที่ขาด หรือเหลือจากการกรอด้าย และระบุว่าได้นำไปใช้ทำประโยชน์ในการต่อด้ายยืน ทำเส้นด้ายผูกอุปกรณ์ และที่ใช้ทำอะไรไม่ได้จะทิ้งไป ดังแสดงในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของที่ตั้ง ขนาด สภาพของศูนย์ฝึกอบรบ การจัดการกับของเสียที่เกิดจากการผลิตที่ ศูนย์ฝึกอบรบ

ศูนย์ฝึกอบรบ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ระบุข้อมูลเพิ่มเติม
ที่ตั้งที่วัดฝังคลอง			
เหมาะสม	8	40.00	-
ไม่เหมาะสม	11	55.00	ควรตั้งที่วัดบ้านใหม่
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	5.00	ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี
รวม	20	100.00	-
พื้นที่และสภาพโรงเรือน			
เหมาะสม	10	50.00	-
ไม่เหมาะสม	10	50.00	ควรมีผนังกันฝนสาด
รวม	20	100.00	-
ของเสียที่เกิดจากการผลิต			
มีของเสียเป็นเศษด้าย	10	50.00	นำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อ
ไม่มี	8	40.00	ด้ายเย็น ทำเส้นด้ายผูก
ไม่แสดงความคิดเห็น	2	10.00	อุปกรณ์และทิ้งเป็นขยะ
รวม	20	100.00	-

3.4 ปัญหาที่พบในการผลิต

สมาชิกในศูนย์ฝึกอบรบได้แสดงความคิดเห็นว่ามีปัญหาในการผลิตผ้าทอ เพื่อจำหน่ายในด้านต่างๆ โดยแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาได้มากกว่า 1 เรื่อง พบว่าเรื่องที่สมาชิกจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 90.00 ระบุว่า เป็นปัญหา คือ เครื่องทอหรือที่ ไม่คล่องตัว พิมพ์เป็นสนิม รองลงไปร้อยละ 75.00 คือความคิดเห็นต่อปัญหา การขาดความ โปร่งใสในการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิก ลำดับสามคือ ร้อยละ 60.00 มีความเห็นต่อปัญหา ที่สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมาก สุขภาพไม่เหมาะต่อการทอผ้า สมาชิกมีความเห็นต่อปัญหา น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.00 ในเรื่องผ้าทอที่ผลิตได้แต่ขายไม่ได้ ดังแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในการผลิตผ้าทอเพื่อ
จำหน่ายที่ศูนย์ฝึกอบรม

ปัญหาที่พบในการผลิต	จำนวน(คน) N = 20	ร้อยละ
สมาชิกไม่มีเวลามาทอผ้าเป็นอาชีพหลัก	9	45.00
สมาชิกมาทอผ้าที่ศูนย์มีจำนวนน้อย ผลิตไม่ทันจำหน่าย	8	40.00
สมาชิกที่มีความสามารถทอผ้าได้ดีมีจำนวนน้อย	9	45.00
สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมาก สุขภาพไม่เหมาะต่อการทอผ้า	12	60.00
สมาชิกที่มีความชำนาญจะทอผ้าที่บ้านไม่ส่งศูนย์	7	35.00
ต้นทุนการผลิตสูง ทำรายได้ให้สมาชิกไม่มาก	6	30.00
เครื่องทอไม่คล่องตัว พิมพ์เป็นสนิม	18	90.00
ผ้าทอที่ผลิตได้แต่ขายไม่ได้	1	5.00
ขาดความโปร่งใสในการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิก	15	75.00

3.5 การผลิตผ้าทอที่ศูนย์ฝึกอบรมในปัจจุบัน

การผลิตผ้าทอที่ศูนย์ฝึกอบรมในปัจจุบัน จะหมายถึง การผลิตตั้งแต่ระยะเดือน พฤษภาคม 2543 จนถึงเดือนธันวาคม 2543 ผู้วิจัยได้สอบถามสมาชิกกลุ่มทอผ้าถึงการมาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม และเหตุผล สรุปได้ว่า ในปัจจุบันสมาชิกทั้ง 20 คน ไม่มาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม ด้วยเหตุผลสำคัญของสมาชิก คือ ร้อยละ 28.57 ไม่มีเวลามาทอที่ศูนย์ฝึกอบรม เพราะเป็นฤดูทำนา สมาชิกทอผ้าที่บ้านเป็นอาชีพเสริมคิดเป็นร้อยละ 28.57 สมาชิกมีงานอื่นทำแล้ว ไม่มีความชำนาญคิดเป็นร้อยละ 23.81 สมาชิกร้อยละ 19.05 มีสุขภาพไม่เหมาะกับการทอผ้า ดังแสดงในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวนสมาชิกที่มา – ไม่มา และเหตุผลในการทอดผ้าที่ศูนย์ในปัจจุบัน

การทอดผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมในปัจจุบัน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การทอด		
มาทอด	-	-
ไม่มาทอด	20	100.00
รวม	20	100.00
เหตุผลที่ไม่มาทอด		
ไม่มีเวลาเพราะเป็นฤดูทำนา	6	28.57
สุขภาพไม่เหมาะสม	4	19.05
ทอดผ้าที่บ้าน	6	28.57
มีงานอื่นทำแล้ว ไม่ชำนาญ	5	23.81
รวม	21	100.00

3.6 การทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคต

สมาชิกกลุ่มทอดผ้าทั้ง 20 คน ได้แสดงความคิดเห็นว่าในอนาคตต้องการจะทำอาชีพทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมหรือไม่ และหากต้องการทำเป็นอาชีพเสริมจะทำในลักษณะใด ซึ่งผลการศึกษาแสดงว่ามีสมาชิกร้อยละ 80.00 ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริม สมาชิกร้อยละ 20.00 ไม่ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริม สำหรับสมาชิกที่ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริม ร้อยละ 50.00 ต้องการมาทอดผ้าที่ศูนย์เพื่อรับค่าแรงการทอดผ้า สมาชิกร้อยละ 31.25 ต้องการซื้อผ้ามาทอดผ้าที่บ้าน รับวัสดุจากศูนย์ และทอดผ้าส่งศูนย์ สมาชิกร้อยละ 12.50 ต้องการขอยืมผ้าจากศูนย์มาทอดผ้าที่บ้าน รับวัสดุจากศูนย์ และทอดผ้าส่งศูนย์ สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมให้เหตุผลว่าเพราะสุขภาพไม่เหมาะสมต่อการทอดผ้า ดังแสดงในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 จำนวนสมาชิกที่แสดงความต้องการ-ไม่ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริม
ลักษณะการทำอาชีพเสริม และเหตุผลที่ไม่ต้องการทำอาชีพเสริม

การทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคต	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความต้องการ		
ต้องการ	16	80.00
ไม่ต้องการ	4	20.00
รวม	20	100.00
ลักษณะการดำเนินการเป็นอาชีพเสริมที่ต้องการ		
มาทอดที่ศูนย์ฝึกอบรม เพื่อรับค่าแรง	8	50.00
ซื้อผ้ามาทอดที่บ้าน รับวัสดุจากศูนย์ ทอส่งศูนย์	5	31.25
ซื้อผ้ามาทอดที่บ้าน ซื้อวัสดุเอง ขายเอง	1	6.25
ขอยืมผ้าจากศูนย์ มาทอดที่บ้าน รับวัสดุจากศูนย์ และทอส่งศูนย์	2	12.50
รวม	16	100.00
เหตุผลที่ไม่ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริม		
สุขภาพไม่เหมาะกับการทอดผ้า	2	50.00
มีงานอื่นทำแล้ว	1	25.00
ยังไม่ชำนาญพอ	1	25.00
รวม	4	100.00

3.7 ความคิดเห็นต่อการกำลัการผลิตผ้าทอของสมาชิกกลุ่มทอดผ้า

สมาชิกกลุ่มทอดผ้าแสดงความคิดเห็นต่อการกำลัคนในกลุ่มที่มีความสามารถทอดผ้าได้
อย่างมีคุณภาพ และทอได้ปริมาณมากต่อวัน และกำลัคนที่มืออยู่จะสามารถผลิตผ้าทอ เพื่อ
จำหน่ายได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดหรือไม่ แสดงผลในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อจำนวนผู้ที่มีความสามารถทอผ้าได้อย่างมีคุณภาพ และปริมาณมาก ความคิดเห็นต่อกำลังคนในการผลิตผ้าทอในปัจจุบัน

กำลังการผลิตในปัจจุบัน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่มีความสามารถ ทอผ้าที่มีคุณภาพ และปริมาณมากต่อวัน		
3 - 6 คน	5	25.00
9 - 10 คน	4	20.00
11 - 12 คน	11	55.00
รวม	20	100.00
กำลังสมาชิกกลุ่มผ้าทอที่มีในปัจจุบันสามารถผลิตผ้าทอสู่ตลาด		
พอกับความต้องการของตลาด	-	-
ยังไม่พอกับความต้องการของตลาด	19	95.00
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	5.00
รวม	20	100.00

สมาชิกส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่ากำลังการผลิตผ้าทอของสมาชิกที่มีในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะผลิตผ้าทอให้กับตลาดที่มีในปัจจุบัน หากมีการขยายตลาดมากขึ้นก็จะทำให้ความต้องการกำลังผลิตเพิ่มมากขึ้น จึงมีความคิดเห็นต่อการเพิ่มกำลังสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ศูนย์ฝึกรอบม พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นว่าศูนย์ฝึกรอบม ควรปรับปรุงการบริหารงาน ผลการศึกษา แสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 จำนวนสมาชิกที่เห็นว่าควรเพิ่ม – ไม่ควรเพิ่มกำลังสมาชิก การดำเนิน
การเพื่อการเพิ่มกำลังสมาชิก และเหตุผลที่ไม่ควรเพิ่ม

กำลังสมาชิกที่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเพิ่มกำลังสมาชิก		
ควรเพิ่ม	18	90.00
ไม่ควรเพิ่ม	1	5.00
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	5.00
รวม	20	100.00
ควรดำเนินการเพื่อการเพิ่มกำลังสมาชิก		
ขยายการรับสมัครสมาชิกกลุ่มทอผ้าออกไปทุกตำบลใน อ.ปากพลี	16	88.89
ขยายการรับสมัครสมาชิกกลุ่มทอผ้าออกไปทุกอำเภอใน จ.นครนายก	10	55.56
ศูนย์ฝึกอบรบต้องปรับปรุงการบริหารงานด้านต่างๆ	16	88.89
ศูนย์ฝึกอบรบต้องสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องการจัดสรรรายได้	13	72.22
ขยายการผลิตผ้าทอในรูปแบบที่ต่างไปจากที่มีในปัจจุบัน	11	61.11
ไม่ควรเพิ่มด้วยเหตุผล		
จะทำให้ผ้าทอมือล้นตลาดในนครนายก	1	100.00
ควรทำอาชีพเสริมด้านอื่นมากกว่าการทอผ้า	-	-

3.8 สมาชิกที่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมในปัจจุบัน

ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ผ่านการฝึกอบรมของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่
กระตุก วัดฝั่งคลอง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก (ข้อมูล ธันวาคม 2543) ทำอาชีพทอ
ผ้าเป็นอาชีพเสริมที่บ้าน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของสมาชิกทั้งหมด โดยสมาชิกทุกคนที่
ทอผ้าที่บ้านจะลงทุนเอง เมื่อทอผ้าได้จะจำหน่ายเอง ยกเว้น คุณเสน่ห์ แดงไสว จะจำหน่าย
เองและทอไปส่งที่ศูนย์ฝึกอบรม และคุณสมแต่ง เจริญชัยภูมิ ซึ่งขอยืมกี่ไปจากศูนย์ฝึกอบรม
จะทอส่งที่ศูนย์ฝึกอบรม

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตในเรื่องที่กระตุก เส้นด้ายและการจำหน่ายผ้าทอของ
สมาชิกที่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม แสดงในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 จำนวนสมาชิกผู้ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม การจัดหาที่ ชนิดและต้นทุน
เส้นด้าย วิธีการและราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

การดำเนินการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ราคา (บาท)
การจัดหาที่			
ซื้อเองคนละ 1 กี่	5	83.3	5500-6600
ขอยืมที่จากศูนย์ฝึกอบรม	1	16.67	-
รวม	6	100.00	-
เส้นด้ายที่ใช้ทอผ้า			
ฝ้าย	-	-	-
ไหม	-	-	-
ไหมประดิษฐ์	6	100.00	-
รวม	6	100.00	-
การเตรียมเส้นด้ายและต้นทุน			
ด้ายพุ่ง ซื้อด้ายย้อมสี กรอด้วยเอง	6	100.00	15 บาท/ผ้าที่ทอ1เมตร
ซื้อด้ายย้อมสีพันเกลียว กรอด้วยเอง	-	-	18 บาท/ผ้าที่ทอ1เมตร
ด้ายยืน ซื้อด้ายย้อมสี จ้างเตรียม	-	-	
ด้ายยืนขึ้นกี่	6	100.00	
ด้ายยืนสำหรับฟืมเบอร์ 52	-	-	19บาท/ผ้าทอ1เมตร
ด้ายยืนสำหรับฟืมเบอร์ 56	-	-	20บาท/ผ้าทอ1เมตร
ด้ายยืนสำหรับฟืมเบอร์ 60	-	-	21บาท/ผ้าทอ1เมตร
วิธีการและราคาจำหน่าย			
ขายเอง	4	66.68	-
ราคาขาย ผ้าพื้นสี	-	-	80บาท/เมตร
ผ้ามัดหมี่ (ผ้าขึ้น)	-	-	270-290บาท/1.8เมตร
ผ้าหางกระรอก	-	-	100บาท/เมตร
ผ้าชุด พื้นสี-มัดหมี่ (ผ้าพื้น 2 เมตร มัดหมี่ 2 เมตร)	-	-	450บาท/ชุด
ขายส่ง (เฉพาะผ้าพื้นสี)	1	16.66	75บาท/เมตร
ขายเองและขายส่งที่ศูนย์	1	16.66	ตามราคาขายเองและขายส่ง
เฉลี่ยมีรายได้ต่อวัน	-	-	120

4. สภาพการตลาด ความคิดเห็นต่อการดำเนินการของกลุ่มทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้า

กลุ่มแม่บ้านที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก นอกจากจะทอผ้ายังทำผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นเพื่อจำหน่าย ที่ทำรายได้ดีคือไขเค็ม นอกจากนี้ยังรับไม้กวาดดอกหญ้า ปลาแร่ มาขายที่ศูนย์ด้วย สำหรับผลิตภัณฑ์อะไรที่ทำรายได้มากให้กับกลุ่มแม่บ้าน สมาชิกร้อยละ 45.00 ให้ข้อมูลว่า ทั้งผ้าทอและไขเค็มทำรายได้พอๆ กัน สมาชิกร้อยละ 30.00 ให้ข้อมูลว่า ผ้าทอทำรายได้ได้มากที่สุด ร้อยละ 15.00 ให้ข้อมูลว่า ไขเค็มทำรายได้มากที่สุด การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

ข้อมูลในเรื่องวิธีการจำหน่ายนั้น ศูนย์ฝึกอบรมจำหน่ายผ้าทอมือที่สมาชิกทอได้ และรับผ้าทอมือจากแหล่งอื่นมาจำหน่ายด้วย เนื่องจากผ้าทอมือที่สมาชิกทอได้นี้น้อยไม่พอ กับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะผ้าพื้นสีเขียวย สีม่วง ซึ่งเป็นผ้าสีที่ข้าราชการในจังหวัดนครนายกใช้ตัดเสื้อผ้าใส่ทำงานในวันพฤหัสบดีและศุกร์ ตามลำดับ ศูนย์จะจำหน่ายโดยขายตรงให้กับลูกค้าที่มาซื้อที่ศูนย์ ขายส่งให้กับลูกค้าที่สั่งซื้อ และฝากจำหน่ายที่ร้านค้าปลีก เช่น ร้านอาหารริมสวน ร้านสยามแพชั่น เวลาจำหน่ายในระยะแรกจะจำหน่ายทุกวัน ผู้ขายคือประธาน รองประธานกลุ่มและสมาชิกที่ว่างจะผลัดเปลี่ยนกันมาช่วยขาย

4.1 ผู้ซื้อผ้าทอมือที่ผลิตโดยสมาชิกกลุ่มทอผ้า

สำหรับลูกค้าที่ซื้อผ้าทอมือเป็นลูกค้ากลุ่มใด และมีจำนวนมากระดับใดตามการประเมินของสมาชิกกลุ่มทอผ้า ผลการศึกษาแสดงว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้าส่วนใหญ่ร้อยละ 85.00 ระบุประเภทลูกค้าที่ซื้อผ้าทอมือจากศูนย์ฝึกอบรม ส่วนมากเป็นข้าราชการในจังหวัดนครนายก รองลงมาสมาชิกร้อยละ 80.00 ระบุว่า ประชาชนในจังหวัดนครนายกเป็นกลุ่มผู้ซื้อในระดับปานกลาง กลุ่มผู้ซื้อที่สมาชิกร้อยละ 75.00 เห็นว่ามีจำนวนน้อย คือ นักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น สมาชิกร้อยละ 60.00 ระบุว่าผู้ซื้อที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีน้อย และร้อยละ 35.00 ระบุว่าไม่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศซื้อผ้าทอ ดังแสดงใน

ตาราง 4. 22

ตารางที่ 4.22 จำนวนสมาชิกที่ระบุประเภทและประเมินปริมาณลูกค้าที่ซื้อผ้า

ประเภทลูกค้า	มีลูกค้า								รวม	
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี		จำนวน(คน)	ร้อยละ
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ		
ข้าราชการในจังหวัดนครนายก	17	85.00	3	15.00	-	-	-	-	20	100.00
ประชาชนในจังหวัดนครนายก	4	20.00	16	80.00	-	-	-	-	20	100.00
นักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่นๆ	-	-	4	20.00	15	75.00	1	5.00	20	100.00
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	-	-	1	5.00	12	60.00	7	35.00	20	100.00

4.2 ประเภทผ้าทอที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าทอจำหน่าย และราคาจำหน่าย

การขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอประเภทต่างๆ ที่ศูนย์ฝึกอบรม และขายได้ดีในระดับใดนั้น สมาชิกกลุ่มทอผ้าได้ประเมินระดับการขาย ผ้าทอประเภทต่างๆ สรุปได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.00 ประเมินว่าผ้าทอที่ขายได้ดีมาก คือ ผ้าพื้นสี สมาชิกร้อยละ 95.00 ประเมินว่า ผ้าที่ขายได้ในระดับปานกลาง คือ ผ้ามัดหมี่ชนิดผืน สำหรับผ้าชุดมัดหมี่-ผ้าพื้นสี มีสมาชิก ร้อยละ 90.00 ประเมินว่าขายได้ในระดับปานกลาง ผ้าที่สมาชิกประเมินว่าขายได้น้อย คือ ผ้าทางกระรอกและผ้าเชิงจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 จำนวนสมาชิกที่ประเมินระดับการขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

ประเภทผ้าทอ	ขายได้ในระดับ								รวม	
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ทราบ		จำนวน(คน)	ร้อยละ
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ		
ผ้าสีพื้นสี	19	95.00	-	-	-	-	1	5.00	20	100.00
ผ้ามัดหมี่	-	-	19	95.00	-	-	1	5.00	20	100.00
ผ้าทางกระรอก	-	-	7	35.00	12	60.00	1	5.00	20	100.00
ผ้าชุดมัดหมี่-พื้นสี	1	5.00	18	90.00	-	-	1	5.00	20	100.00
เชิงจีน	-	-	-	-	2	10.00	18	90.00	20	100.00

สมาชิกจะบวราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ศูนย์ฝึกอบรม ดังนี้

ผ้าพื้นสี ราคา 80 บาท / เมตร

ผ้ามัดหมี่ ราคา 150-160 บาท / เมตร

ราคา 270-290 บาท/1.80 เมตร (ทำผ้าชิ้น 1 คู่)

ผ้าหางกระรอก 100 บาท / เมตร

ผ้าชุดมัดหมี่-ผ้าพื้นสี 450 บาท / ชุด

ผ้าเชิงจีน 50 บาท / เมตร

4.3 การดำเนินการเพื่อลดต้นทุนการผลิต

การดำเนินการเพื่อลดต้นทุนการผลิตผ้าทอจะทำให้สามารถทำรายได้ให้กับสมาชิกเพิ่มมากขึ้น สมาชิกกลุ่มทอผ้าแสดงความคิดเห็นว่าควรดำเนินการผลิตในขั้นตอนต่างๆ อย่างไร จึงจะเป็นการลดต้นทุน ซึ่งผลการศึกษาข้อมูล เป็นไปตามตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินการ เพื่อการลดต้นทุนการผลิตผ้าทอ

ขั้นตอนการผลิต	ควรทำเอง		จ้างหรือซื้อจากสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม		จ้างหรือซื้อจากจังหวัดอื่น		ไม่แสดงความคิดเห็น		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ปั่นเส้นด้าย	4	20.00	5	25.00	10	50.00	1	5.00	20	100.00
ย้อมสีเส้นด้าย	1	5.00	5	25.00	13	65.00	1	5.00	20	100.00
กรอผ้าเข้าหลอด	16	80.00	3	15.00	--	-	1	5.00	20	100.00
มัดหมี่-ย้อมสี	1	5.00	14	70.00	4	20.00	1	5.00	20	100.00
เตรียมด้ายยืนจนถึงขั้นเก็บตะกอล	4	20.00	12	60.00	2	10.00	2	10.00	20	100.00

จากข้อมูลในตารางที่ 4.24 แสดงว่าเพื่อลดต้นทุนการผลิต สมาชิกร้อยละ 50.00 ต้องการให้จ้างปันเส้นด้ายหรือซื้อเส้นด้ายจากจังหวัดอื่น ร้อยละ 65.00 ต้องการให้จ้างหรือซื้อด้ายย้อมสีจากจังหวัดอื่น สำหรับขั้นกรอด้ายเข้าหลอด สมาชิกร้อยละ 80.00 เห็นว่าควรทำด้วยตนเอง ขั้นตอนการมัดหมี่ย้อมสี สมาชิกร้อยละ 70.00 มีความเห็นว่าควรจ้างหรือซื้อจากสมาชิกคนอื่นในกลุ่มทอผ้า เช่นเดียวกัน มีสมาชิกร้อยละ 60.00 เห็นว่าควรจ้างสมาชิกในกลุ่มให้เตรียมด้ายยืนจนถึงขั้นเก็บตะกอ ร้อยละ 20.00 เห็นว่าควรทำกันเอง

4.4 ความคิดเห็นต่อการจัดสรรกำไรจากการผลิตผ้าทอ

การดำเนินการของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งรวมกิจกรรมทั้งการผลิตผ้าทอ จำหน่ายผ้าทอ เมื่อมีรายได้จะต้องมีการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิก การดำเนินการที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มดำเนินงานจนถึงเดือนพฤษภาคม 2543 กลุ่มสมาชิกได้ให้ข้อมูลว่า การดำเนินการมีกำไร แต่ไม่ได้รับการปันผล เนื่องด้วยการบริหารงานของคณะกรรมการมีปัญหาเกิดขึ้น ผลการศึกษาข้อมูลเรื่องผลกำไรและการได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่าย แสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อผลกำไร การรับผลประโยชน์จากการจำหน่ายฯ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กำไรจากการจำหน่าย		
มี	20	100.00
ไม่มี	-	-
รวม	20	100.00
การรับผลประโยชน์จากการจำหน่าย		
ได้ค่าจ้างจากการทอผ้า	13	65.00
ได้เงินปันผล	-	-
ไม่ได้เงินปันผล	19	95.00
ไม่ได้แสดงความคิดเห็น	1	5.00

จากตารางที่ 4.25 สมาชิกทุกคน มีความเห็นว่า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมีผลกำไร แต่พวกเขาไม่ได้รับเงินปันผลกำไร ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับเป็นค่าจ้างจากการทอผ้า ซึ่งจะได้เฉพาะผู้ที่มาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม

4.5 ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอบรมทอผ้า

สมาชิกกลุ่มทอผ้าแสดงความคิดเห็นว่า การดำเนินงานของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี มีปัญหาในด้านต่างๆ ในระดับต่างๆ ดังแสดงข้อมูลที่ได้ในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินการและระดับปัญหา

ลักษณะการดำเนินการที่เป็นปัญหา	ระดับปัญหา											
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เป็นปัญหา		ไม่แสดงความคิดเห็น		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ การดำเนินการในรูปสหกรณ์	16	80.00	1	5.00	-	-	2	10.00	1	5.00	20	100.00
ขาดสมาชิกเข้ามาช่วยในการดำเนินงานของกลุ่ม	7	35.00	10	50.00	1	5.00	2	10.00	-	-	20	100.00
ขาดผู้นำกลุ่มที่จริงจัง เข้มแข็ง เสียสละ	17	85.00	1	5.00	-	-	2	10.00	-	-	20	100.00
ขาดเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม	6	30.00	11	55.00	-	-	2	10.00	1	5.00	20	100.00
ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมีไม่พอขาย	5	25.00	14	70.00	-	-	1	5.00	-	-	20	100.00
ผลิตภัณฑ์ขายไม่ได้	-	-	2	10.00	9	45.00	9	45.00	-	-	20	100.00
ขาดการจัดการด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพ	9	45.00	8	40.00	3	15.00	-	-	-	-	20	100.00
ขาดการทำบัญชี-การตรวจสอบที่ชัดเจน	17	85.00	1	5.00	2	10.00	-	-	-	-	20	100.00
ขาดการปันผลกำไรให้สมาชิก	16	80.00	1	5.00	1	5.00	2	10.00	-	-	20	100.00
การประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมยังมีน้อย	2	10.00	3	15.00	2	10.00	12	60.00	1	5.00	20	100.00

จากตารางที่ 4.26 แสดงว่าสมาชิกกลุ่มทอผ้า ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 80.00 เห็นว่าการที่สมาชิกกลุ่มทอผ้ายังไม่เข้าใจการดำเนินการในรูปสหกรณ์ เป็นปัญหามากต่อการดำเนินงานของศูนย์ฝักอบรม สมาชิกร้อยละ 85.00 เห็นว่าการขาดผู้นำกลุ่มที่จริงใจ เข้มแข็งและเสียสละเป็นปัญหามาก นอกจากนี้สมาชิกร้อยละ 85.00 และ ร้อยละ 80.00 มีความเห็นว่าเป็นปัญหาการทำบัญชี การตรวจสอบบัญชีที่ไม่ชัดเจน และการไม่ปันผลให้กับสมาชิกเป็นปัญหาในระดับมาก ในทั้งสองเรื่องตามลำดับ สำหรับในเรื่องผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ไม่พอขาย สมาชิกร้อยละ 70.00 ระบุว่าปัญหาในระดับปานกลาง ในเรื่องผลิตภัณฑ์ผ้าทอขายไม่ได้ สมาชิก 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 45.00 เห็นว่าเป็นปัญหาน้อยและไม่เป็นปัญหาตามลำดับ

4.6 ความคิดเห็นต่อการดำเนินการของศูนย์ฝักอบรมการทอผ้า

ถึงแม้ว่าสมาชิกกลุ่มทอผ้าจะพบว่าในระยะเริ่มต้นการดำเนินการในลักษณะกลุ่มสมาชิกแม่บ้าน ชาวอำเภอปากพลี ที่ศูนย์ฝักอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จะมีปัญหา แต่สมาชิกก็ยังมีความต้องการให้มีการดำเนินการในรูปสหกรณ์ โดยผู้ที่เห็นด้วยมีถึงร้อยละ 90.00 และแสดงความคิดเห็นว่าควรดำเนินการในลักษณะที่ให้สมาชิกทอผ้าที่บ้านขายผ้าส่งให้ศูนย์ และขายเองได้คิดเป็นร้อยละ 94.44 ซึ่งเป็นความต้องการของสมาชิกมากที่สุด รองลงไปมีสมาชิกร้อยละ 88.88 แสดงความเห็นว่าคุณศูนย์ฝักอบรม ควรขายเฉพาะผ้าทอของสมาชิกและผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า ของใช้ที่ทำจากผ้า สมาชิกควรทอผ้าที่มีลวดลาย และสี ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยพวน อำเภอปากพลี สมาชิกร้อยละ 83.33 มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานแบบสหกรณ์ที่มีอยู่กลุ่ม กรรมการบริหารกลุ่มทำหน้าที่อย่างโปร่งใส มีการสนับสนุนให้สมาชิกทำงานทอผ้าเฉพาะขั้นตอนที่แต่ละคนถนัดแล้วมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันครบวงจรการผลิตภายในกลุ่มสมาชิก อย่างไรก็ตามสมาชิกยังต้องการให้ทางราชการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ การให้ความรู้ คำแนะนำในเรื่องการจัดการกลุ่มสมาชิก ถึงแม้สมาชิกส่วนใหญ่จะต้องการทอผ้าที่บ้าน แต่ก็มีสมาชิกบางคนที่ยังเห็นว่าการมาทอผ้าที่ศูนย์ฝักอบรมและรับค่าแรงการทอผ้ามีความสำคัญ โดยมีสมาชิกที่ต้องให้ดำเนินการในลักษณะนี้คิดเป็นร้อยละ 44.44 สมาชิกเพียงร้อยละ 10.00 ที่เห็นว่าศูนย์ควรขายผ้าทอของสมาชิกและผ้าทอของจังหวัดอื่นด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 จำนวนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินการในรูป
สหกรณ์และแนวทางการดำเนินการที่ศูนย์ฝึกรอบมา

การดำเนินการในรูปสหกรณ์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ควรดำเนินการในรูปสหกรณ์		
เห็นด้วย	18	90.00
ไม่เห็นด้วย(ในระยะต้นควรต่างทำกันเองไปก่อน)	2	10.00
รวม	20	100.00
ลักษณะแนวทางที่ควรดำเนินการ (N=18)		
สมาชิกร่วมหุ้น ร่วมบริหารงานและรับเงินปันผลอย่างยุติธรรม	15	83.33
ผู้นำกลุ่ม กรรมการบริหารกลุ่ม ทำหน้าที่บริหารอย่างโปร่งใส	15	83.33
ทางราชการให้การสนับสนุนงบประมาณให้คำแนะนำ ความรู้	15	83.33
ความเข้าใจเรื่องการจัดการกลุ่ม		
การดำเนินการที่ลดต้นทุนการผลิตให้มากกว่าในปัจจุบัน	14	77.77
สนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มทำงานทอผ้าเฉพาะ ขั้นตอนที่ตนถนัด	15	83.33
มีการซื้อขาย แลกเปลี่ยนกันครบวงจรการผลิตภายในกลุ่ม		
สนับสนุนให้สมาชิกทอผ้าที่บ้าน ขายผ้าส่งให้ศูนย์ฯ และขายเองได้	17	94.44
สนับสนุนให้สมาชิกมาทอผ้าที่ศูนย์ฯ และรับค่าแรงการทอผ้า	8	44.44
ศูนย์ฯ ขายทั้งผ้าทอของสมาชิกและผ้าทอของจังหวัดอื่น	3	16.66
ศูนย์ฯ ขายผ้าทอของสมาชิกและผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อผ้า ของใช้	16	88.88
สมาชิกควรทอผ้าที่มีลวดลาย และสีที่เป็นเอกลักษณ์ไทยพวน	16	88.88
อำเภอปากพลี		

5. ความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าต่อผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าต่อผ้าทอมือที่ผลิตโดยสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ผ่านการอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้า และปัจจุบันทำอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพเสริมโดยทอผ้าที่บ้าน ผู้ใช้ผ้าทอมือเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีที่ทำงานและที่พักอาศัยในจังหวัดนครนายก ดังรายละเอียดเกี่ยวกับเพศ อายุ และอาชีพตามตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 จำนวนผู้ใช้ผ้าทอ แยกแยะตามเพศ อายุ และอาชีพ

รายละเอียดผู้ใช้ผ้าทอ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	20	95.24
ชาย	1	4.76
รวม	21	100
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	4.76
20-40 ปี	8	38.10
41-60 ปี	10	47.62
มากกว่า 60ปี	2	9.52
รวม	21	100
อาชีพ		
ช่างตัดเสื้อสตรี	1	4.76
นักเรียน	1	4.76
รับราชการสำนักงานพัฒนาชุมชน	4	19.05
รับราชการครู	6	28.57
ครูโรงเรียนเอกชน	4	19.05
ทำนา	3	14.29
แม่บ้าน	1	4.76
รับจ้าง	1	4.76
รวม	21	100

5.1 การศึกษาข้อมูลเรื่องประเภทผ้าทอ วิธีการและจุดประสงค์ที่ผู้ใช้ผ้าทอมือซื้อผ้าทอแสดงข้อมูลในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 จำนวนผู้ใช้ผ้าทอมือที่ซื้อผ้าประเภทต่างๆ วิธีการซื้อและจุดประสงค์ที่ซื้อ

การซื้อผ้าทอ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประเภทผ้าที่ซื้อ (N=21)		
ผ้าพื้นสี	18	85.71
ผ้าลายหางกระรอก	1	4.76
ผ้าลายมัดหมี่	4	19.05
ผ้าลายน้ำฝน	1	4.76
ผ้าสีที่ซื้อ (N=18)		
สีเขียว	12	66.66
สีม่วง	4	22.22
สีส้ม	2	11.11
สีน้ำเงิน	2	11.11
สีแดง	3	16.66
สีดำ	2	11.11
วิธีการซื้อ (N=21)		
สั่งทางโทรศัพท์ให้ผู้ขายนำ	2	9.52
มาส่ง		
ไปซื้อที่บ้านผู้ทอ	14	66.66
ผู้ทอนำมาจำหน่ายให้ที่	3	14.28
ทำงาน		
ไปซื้อที่ศูนย์ฝึกอบรม	2	9.52
จุดประสงค์ที่ซื้อ (N=21)		
ทำเสื้อผ้าของตนเอง	18	85.71
เป็นของฝาก หรือของขวัญ	2	9.52
จำหน่ายต่อ (เพื่อตัดเสื้อ ผ้าให้ลูกค้า)	1	4.76

จากตารางที่ 4.29 แสดงประเภทผ้าทอมือที่ผู้ใช้ซื้อมากที่สุด คือ ผ้าพื้นสี โดยมีผู้ซื้อถึงร้อยละ 85.71 รองลงไปผู้ซื้อร้อยละ 19.05 จะซื้อผ้ามัดหมี่ ผ้าที่มีผู้ซื้อน้อยคือผ้าลายหางกระรอกและผ้าลายน้ำฝน สำหรับผ้าพื้นสีที่มีผู้ซื้อมากที่สุดถึงร้อยละ 66.66 คือผ้าพื้นสีเขียว รองลงไป คือ ผ้าพื้นสีม่วงซึ่งมีผู้ซื้อคิดเป็นร้อยละ 22.22 สำหรับการซื้อผ้าทอมือ ผู้ซื้อไปซื้อที่บ้านผู้ทอมากที่สุดถึงร้อยละ 66.66 เพราะทำให้มีโอกาสเลือกผ้าได้มาก รองลงไปคือซื้อจากผู้ขายที่นำมาขายให้ที่ทำงาน มีผู้ซื้อไปซื้อผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมและสั่งทางโทรศัพท์ให้ผู้ขายนำมาส่ง ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกสำหรับผู้ซื้อบางคน

ผู้ซื้อส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 85.7 จะซื้อผ้าทอสำหรับทำเสื้อผ้าของตนเอง โดยใช้ตัดเสื้อ กระโปรงชุดทำงาน สำหรับข้าราชการในจังหวัดนครนายกจะมีระเบียบปฏิบัติ คือ สวมเสื้อผ้าสีเขียวปฏิบัติงานวันพฤหัสบดี ชุดสีม่วงปฏิบัติงานวันศุกร์ นอกจากนี้ผู้ซื้อระบุว่าใช้ตัดเสื้อผ้าสวมใส่ในงานประเพณี ตัดกระโปรงนักเรียน ทำเป็นผ้าชิ้นนุ่ง

ผู้ซื้อระบุราคาที่ซื้อดังนี้ ผ้าพื้นสีราคา 80-85 บาท/เมตร ผ้าลายมัดหมี่ ราคา 150-160 บาท/เมตร ผ้าลายหางกระรอก ผ้าลายน้ำไหล ราคา 100 บาท/เมตร

5.2 การศึกษาข้อมูลในเรื่องความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าที่ทอโดยสมาชิกกลุ่มแม่บ้านที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้า โดยผู้ใช้ผ้าทอได้ใช้ผ้ามาแล้วเฉลี่ยนาน 8 เดือน ผู้ใช้ผ้าทอมือแสดงความคิดเห็นในเรื่อง ลวดลายผ้า การดูแลรักษา ความทนทาน ราคาผ้าทอ การผลิตผ้าด้วยเส้นใยชนิดอื่น และความเพียงพอของกำลังการผลิต ผลการศึกษาข้อมูลแสดงในตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 จำนวนผู้ใช้ผ้าทอที่แสดงความคิดเห็นต่อผ้าทอในเรื่องต่างๆ

ความคิดเห็นต่อรายละเอียดของผ้าทอมือ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ลวดลายผ้า		
ต้องการให้มีผ้าทอลายอื่นๆ	18	85.71
ไม่ต้องการ	3	14.29
รวม	21	100.00
ลวดลายผ้าไทยพวน		
ต้องการให้มีการฟื้นฟูลวดลายผ้า	20	95.24
ไม่ต้องการ	1	4.76
รวม	21	100.00
การดูแลรักษา		
การซัก สมาชิกทุกคนซักผ้าโดยวิธีซักน้ำโดย		
ซักมือ	19	90.48
ซักเครื่อง	2	9.52
รวม	21	100.00
การทำให้แห้ง ใช้วิธี		
ตากแดด	4	19.05
ผึ่งให้แห้งในที่ร่ม	16	76.19
อบแห้ง	1	4.76
รวม	21	100.00
ผ้าที่ผ่านการซักและทำให้แห้งแล้ว		
สีผ้าไม่เปลี่ยนแปลง	20	95.24
สีผ้าตก - สีซีด	1	4.76
รวม	21	100.00
การรีด		
รีดง่าย	16	76.19
รีดยาก	4	19.05
ไม่ได้รีด (ผ้าชิ้นนุ่งอยู่กับบ้าน)	1	4.76
รวม	21	100.00

ความคิดเห็นต่อรายละเอียดของผ้าทอมือ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผ้าเปลี่ยนแปลงสภาพหลังการซักกรด		
มีการหดตัว	3	14.29
มีการยืดตัว	2	9.52
ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	16	76.19
รวม	21	100.00
ความทนทาน หลังจากใช้ไปโดยเฉลี่ย 8 เดือน		
ผ้ามีความทนทาน	21	100.00
ผ้าไม่ทนทาน	-	-
รวม	21	100.00
ราคาผ้าในปัจจุบัน		
พอใจ	20	95.24
ยังไม่พอใจ	1	4.76
รวม	21	100.00
ควรเพิ่มการผลิตผ้าทอด้วยเส้นใยไหม – ฝ่าย		
เห็นด้วย	21	100.00
ไม่เห็นด้วย	-	-
รวม	21	100.00
กำลังสมาชิกที่ทอผ้าในปัจจุบันกับความต้องการผ้าทอที่เพิ่มขึ้น		
เพียงพอ	13	61.90
ไม่เพียงพอ	8	38.10
รวม	21	100.00

5.3 ผู้ใช้ผ้าทอได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการผลิต การจำหน่ายและแสดงความคิดเห็นโดยรวมในเรื่องระดับคุณภาพของผ้าทอมือ

การผลิต ผู้ใช้ผ้าทอเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

1. ควรมีการผลิตผ้าพื้นสี โดยให้มีสีมากกว่าในปัจจุบัน สีที่ต้องการให้มีการผลิต คือ กลุ่มสีเข้ม แดง ดำ น้ำตาล น้ำเงิน เทา กลุ่มสีอ่อน เช่น เขียวอ่อน ชมพู ฟ้า ส้ม และสีทอง เขียวหัวเปิด
2. ควรมีการผลิตผ้าทอมัดหมี่ที่มีลวดลายแบบต่างๆ มากกว่าในปัจจุบัน
3. ควรมีการผลิตผ้าทอลวดลายอื่นๆ โดยระบุผ้าทอยกดอก 4 ตะกอลายเชิงชั้น ลายจก ลายขีด
4. การทอควรลงแป้งด้ายยืนจะทำให้ได้ผ้าที่เรียบ ดัดเย็บง่าย

การจำหน่าย

1. ควรมีสถานที่จำหน่ายเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้หาซื้อได้ง่าย เช่น จัดศูนย์กลางจำหน่ายผ้าทอในอำเภอเมือง ควรมีจำหน่ายให้ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า
2. ควรมีตัวอย่างผ้าที่ทอแล้วให้ผู้ซื้อได้เลือกสี ลาย เพื่อสั่งซื้อได้ตรงกับความต้องการ
3. ควรมีตัวอย่างลายผ้ามัดหมี่ แบบต่างๆ เพื่อให้ผู้ซื้อเลือกได้ตามความต้องการ โดยอาจจะเป็นตัวอย่างผ้า หรือรูปลวดลายผ้าก็ได้

คุณภาพ

ผู้ใช้ผ้าทอมือส่วนใหญ่ระบุว่าคุณภาพผ้าทอโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ พอใช้ ถึงดี เพราะสีไม่ซีด ไม่ตก ไม่ยับ ไม่หดและทนทาน ผู้ใช้ผ้าทอมือไม่ได้เสนอแนะให้ปรับปรุงคุณภาพในเรื่องใด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กรณีศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอและการตลาดของศูนย์ฝักอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ที่วัดฝั่งคลอง ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี มีความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของชาวอำเภอปากพลีที่เข้ารับการอบรมการทอผ้า การดำเนินการฝักอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
2. ศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอมือ และปัญหาที่พบในการผลิตผ้าของศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
3. ศึกษาสภาพการตลาดของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝักอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
4. ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทอผ้าต่อการดำเนินการของศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
5. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝักอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

สมมุติฐานของการศึกษาวิจัย

ผู้ที่เข้ารับการฝักอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จะสามารถผลิตผ้าทอจำหน่าย เป็นอาชีพได้

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบบให้เลือกคำตอบ และให้เติมข้อเท็จจริงในช่องว่างเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ รวมทั้งการสัมภาษณ์ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติม และถ่ายภาพขั้นตอนการผลิต ผู้วิจัยดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านทอผ้า ที่ผ่านการฝักอบรมการทอผ้าของศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งจัดอบรมในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ถึง 30 ธันวาคม 2542 จำนวน 20 คน ส่งแบบสอบถามเรื่อง

ความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าให้กับผู้ใช้ผ้าทอมือจำนวน 21 คน แบบสอบถามทั้งสิ้นผู้วิจัยส่งและเก็บด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนมาครบจำนวนที่ส่งและทุกฉบับถูกต้องสมบูรณ์ใช้ในการวิจัยได้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบให้เลือกตอบใช้ค่าร้อยละ

สรุปผลการศึกษาวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของชาวอำเภอปากพลีที่เข้ารับการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมการทอผ้า เป็นชาย 1 คน หญิง 19 คน มีเชื้อสายเป็นชาวพวน ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปี ถึง 70 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 ผู้เข้ารับการอบรมมีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 70.00 ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 45 รองลงไปคือ รับจ้างคิดเป็นร้อยละ 25.00 มีสถานภาพในการเป็นสมาชิกกลุ่มโดยไม่มีตำแหน่งบริหารกลุ่มร้อยละ 90.00 มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มร้อยละ 5.00 และมีตำแหน่งประชาสัมพันธ์ร้อยละ 5.00

หลังจากที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านทอผ้าผ่านการฝึกอบรมแล้ว ในระยะแรกผู้ที่ผ่านการอบรมได้มาทอผ้าเพื่อรับค่าแรงที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าคิดเป็นร้อยละ 65.00 โดยได้ค่าแรงการทอผ้าพื้นสีในอัตรา 35 บาท/เมตร ผ้ายกดอก 50 บาท/เมตร ผ้ามัดหมี่ 65 บาท/เมตร โดยมีรายได้เฉลี่ยประมาณวันละ 50 บาท/คน ในปัจจุบันขณะที่ศึกษาข้อมูล (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2543) มีสมาชิกทอผ้าเป็นอาชีพเสริมร้อยละ 30.00 โดยทอผ้าที่บ้านของสมาชิกและมีสมาชิกร้อยละ 25.00 ระบุว่าสามารถทำเป็นอาชีพเสริมได้แต่ยังไม่ได้ทำ โดยสมาชิกที่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมระบุว่ามีรายได้จากอาชีพหลัก และอาชีพเสริมจากการทอผ้าต่อเดือนใกล้เคียงกัน

ผู้ที่ยังไม่ได้ทำอาชีพเสริมจากการทอผ้า ร้อยละ 78.00 มีความต้องการทอผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคต โดยเลือกแนวทางการทำอาชีพด้วยการมาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้า เพื่อรับค่าแรง และต้องการทำเป็นอาชีพเสริมโดยซื้อกี่มาทอผ้าที่บ้าน และขายผ้าเอง

1.2 การได้รับการฝึกอบรมการทอผ้า

1.2.1 สมาชิกผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี เคยผ่านการอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมจัดมาแล้ว 1-2 ครั้ง โดยการอบรมครั้งแรกรับการอบรม 30 วัน เป็นการอบรมการทอทุกขั้นตอน การอบรมครั้งที่ 2 เป็นการอบรมการทอผ้า

มัดหมี่ จำนวน 20 วัน แต่ก่อนการเข้ารับการอบรม สมาชิกกลุ่มทอผ้า ร้อยละ 90.00 ไม่มีความรู้เรื่องการทอผ้ามาก่อน สำหรับข้อมูลการมีบรรพบุรุษทอผ้าได้ในครอบครัวหรือไม่ สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 70.00 ไม่มีบรรพบุรุษที่ทอผ้าได้ในครอบครัว ร้อยละ 30.00 มีบรรพบุรุษทอผ้าใช้ในครอบครัว

1.2.2 ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี ได้จัดการอบรมการทอผ้าให้กับชาวบ้านที่สมัครเข้าร่วมโครงการ โดยอบรมให้สามารถทำขั้นตอนสำคัญของการทอผ้า คือ การกรอด้วยพุ่งเข้าหลอด การเตรียมด้ายยืนตั้งแต่การลงแบ่งด้ายยืน ตากให้แห้ง กรอด้วยเข้าหลอด คั่นด้าย ร้อยพันหวี หวีด้าย ตรวจเส้นด้าย เก็บตะกอล จนถึงการผูกโยง ตะกอลและเท้าเหยียบ การย้อมสีเส้นด้ายใหม่ประดิษฐ์ การมัดและย้อมสีเส้นด้ายมัดหมี่ เทคนิคการทอผ้า 2 ตะกอล เทคนิคการทอผ้า 4 ตะกอล หลังจากผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุกแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความสามารถของตนเอง ว่ามีความสามารถทอผ้า 2 ตะกอลได้ โดยมีสมาชิกร้อยละ 45.00 ทอได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.00 ทอได้ในระดับดี และร้อยละ 10.00 ทอได้ในระดับดีมาก สำหรับการทอผ้า 4 ตะกอล สมาชิกสามารถทอได้ในระดับดีมาก ดี ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.00 เท่ากันในทุก ระดับ สมาชิกส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่ามีความสามารถในการกรอด้วย การร้อยพันหวี การหวีด้าย การต่อด้วย การเก็บตะกอล ได้ในระดับปานกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 55.00, 55.00, 60.00, 50.00 และ 35.00 ตามลำดับ สำหรับขั้นตอนมัดด้วยมัดหมี่ตามลาย และการย้อมด้วยมัดหมี่ มีผู้ประเมินว่าตนเองทำได้น้อยมากถึงร้อยละ 55.00 และ 60.00 ตามลำดับ ส่วนในเรื่องการออกแบบลายผ้าทอมีสมาชิก ร้อยละ 70.00 ไม่ได้รับการอบรม

1.2.3 สมาชิกที่ผ่านการอบรมประเมินตนเองว่าสามารถทอผ้า 2 ตะกอล ชนิดผ้าพื้นสีได้ดีคิดเป็นร้อยละ 25% ทอได้ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.00 การทอผ้าลายหางกระรอกมีสมาชิกร้อยละ 35.00 ประเมินว่าตนเองทอได้ในระดับปานกลาง และร้อยละ 25.00 ทอได้ในระดับน้อยมาก สำหรับผ้าลายน้ำฝน สมาชิกร้อยละ 55.00 ประเมินว่าสามารถทอได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 25.00 ประเมินว่าทอได้ในระดับดี มีสมาชิกประเมินว่าทอผ้าลายมัดหมี่ได้ในระดับปานกลาง และน้อยมากร้อยละ 30.00 เท่ากัน สำหรับการทอผ้า 4 ตะกอลลายลูกแก้ว ลายดอกพิกุล และผ้าเชิงขึ้น มีสมาชิก ร้อยละ 45.00 , 40.00 และ 40.00 ประเมินว่าทอได้น้อยมาก ในแต่ละลวดลายตามลำดับ และประเมินว่าทอไม่ได้เลย คิดเป็นร้อยละ 45.00 , 50.00 และ 55.00 ในแต่ละลวดลายตามลำดับ

1.2.4 ในด้านปัญหาที่พบ จากการฝึกอบรมการทอดผ้า ผู้เข้ารับการอบรมพบ ปัญหาและระดับปัญหาที่แตกต่างกัน โดยมีผู้ที่พบปัญหามากถึงร้อยละ 55.00 ในเรื่องที่ไม่มี โอกาสฝึกทุกขั้นตอนจนสามารถทำได้ดี โดยระบุว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง ปัญหาที่ สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.00 ระบุว่าเป็นปัญหามาก คือ สายตาไม่ดี ปวดหลัง ในเรื่อง การไม่มีความรู้พื้นฐานการทอดผ้า มีสมาธิร้อยละ 40.00 ระบุว่าเป็นปัญหาระดับน้อย ร้อยละ 50.00 ระบุว่าเป็นปัญหา สมาชิกร้อยละ 45.00 ระบุว่าเป็นปัญหาครูผู้สอนจำนวนน้อยสอนผู้ เรียนจำนวนมากเป็นปัญหาในระดับน้อย

1.2.5 สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจที่จะเรียนรู้เรื่องการทอดผ้าด้วยก ิระตุก ทั้งในเรื่องที่เคยได้รับการอบรมมาแล้ว และในเรื่องที่ยังไม่เคยได้รับการอบรม โดย สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 55.00 ต้องการรับการอบรมการทอดผ้า 4 ตะกอล ในระดับมาก สมาชิกร้อยละ 50.00 มีความต้องการมากที่จะรับการอบรมการทอดผ้าลายพวง สมาชิกร้อยละ 60.00 ต้องการในระดับปานกลางที่จะรับการอบรมเรื่องการย้อมสีเส้นด้ายด้วยสีธรรมชาติ สำหรับการทอดผ้าขิด ผ้าจก สมาชิกร้อยละ 35.00 มีความต้องการมากที่จะรับการอบรม และ มีสมาธิร้อยละ 30.00 ต้องการรับการอบรมในระดับปานกลาง สำหรับการมัดย้อมสี เส้นด้าย มีสมาธิต้องการเข้ารับการอบรมในระดับมาก และปานกลางคิดเป็นร้อยละ 30.00 ทั้งสองระดับ ส่วนในเรื่องการออกแบบลายผ้าทอ มีสมาธิร้อยละ 30.00 ต้องการรับการ อบรมในระดับมากและปานกลางเท่าๆ กัน สมาชิกถึงร้อยละ 35.00 ไม่ต้องการที่จะรับการ อบรมเรื่องการจัดการธุรกิจชุมชน แต่มีสมาธิร้อยละ 25.00 ต้องการรับการอบรมในเรื่องการ จัดการธุรกิจชุมชนในระดับมากและปานกลาง

1.2.6 สมาชิกกลุ่มทอดผ้าร้อยละ 85.00 แสดงความคิดเห็นว่าต้องการเข้ารับการ ฝึกอบรมการทอดผ้าที่จะจัดที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอดผ้าด้วยกิระตุก อำเภอปากพลี ร้อยละ 15.00 ไม่ต้องการเข้ารับการอบรมและมีผู้แสดงความคิดเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับเบี้ยเลี้ยงการ ฝึกอบรมถึงร้อยละ 650.00 ไม่จำเป็นต้องได้รับเบี้ยเลี้ยงร้อยละ 35.00 สำหรับความคิดเห็น ในเรื่องจำนวนครู : ผู้เรียนที่ควรจะเป็นนั้น สมาชิกกลุ่มทอดผ้าส่วนใหญ่ร้อยละ 60.00 ต้องการ ให้มีครู 1 คน ต่อผู้รับการอบรม 10 คน ในเรื่องจำนวนวันที่ควรจัดการอบรมแต่ละครั้ง สมาชิกร้อยละ 45.00 เห็นว่าแต่ละครั้งควรจัดอบรม 60 วัน สมาชิกร้อยละ 40.00 เห็นว่าแต่ ละครั้งควรจัดอบรม 10-30 วัน สมาชิกเห็นว่าควรจัดการอบรมในเดือน มกราคม ถึงเดือน มีนาคม โดยมีผู้แสดงความเห็นดังกล่าวถึงร้อยละ 70.00 ด้วยเหตุผลเพราะเป็นเดือนที่ไม่ใช่ ฤดูกาลทำนา

2. สภาพการผลิตผ้าทอมือและปัญหาที่พบในการผลิตผ้าทอที่ศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

2.1 การทอผ้าที่ศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก สมาชิกกลุ่มทอผ้าใช้เส้นด้ายไหมประดิษฐ์ เป็นเส้นใยอะคริลิก เบอร์ 40/2 ศูนย์ฝักอบรมฯได้รับงบประมาณจัดซื้อ โดยซื้อจากร้านธนกิจ ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นเส้นด้ายที่ย้อมสีใช้สำหรับการอบรมทอผ้าพื้นสีต่างๆ และทอจำหน่ายสำหรับไหมสีขาว และสีย้อม จะใช้สำหรับการอบรมการมัดย้อมสีเส้นด้ายมัดหมี่ ในการทอผ้ามัดหมี่จำหน่ายจะซื้อด้ายมัดหมี่ที่ย้อมสีแล้วมาใช้ทอผ้า สมาชิกจะเตรียมด้ายยืน ขั้นตอนต่างๆ เอง แต่ทุกคนไม่สามารถทำขั้นตอนต่างๆ ได้เท่ากัน ขั้นตอนที่มีสมาชิกทำได้มากที่สุด คือ การกรอด้วยเข้าหลอดด้ายยืน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ขั้นตอนที่มีสมาชิกทำได้ในลำดับรองลงไปคือ การหวีด้าย คิดเป็นร้อยละ 73.60 การร้อยพันหวีเป็นขั้นตอนที่มีสมาชิกทำได้เป็นลำดับสาม คิดเป็น ร้อยละ 63.16 สำหรับการสาวด้ายยืนและการเก็บตะกอมีสมาชิกจำนวนเท่าๆ กันที่ทำได้ คิดเป็นร้อยละ 57.89 การผูกโยงตะกอลและเท้าเหยียบเป็นขั้นตอนที่มีสมาชิกทำได้น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 52.63

ข้อมูลเกี่ยวกับกี่กระตุกที่ใช้ที่ศูนย์ฝักอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี มีจำนวนรวม 10 กี่ ใช้ทอผ้า 2 ตะกอล จำนวน 8 กี่ ใช้ทอผ้า 4 ตะกอล จำนวน 2 กี่ ฟืมที่ใช้เป็นเหล็ก เบอร์ 60 ปัญหาที่พบเกิดจากฟืมเป็นสนิม ทำให้ด้ายขาดบ่อย ก็ไม่ดี ทำให้ทอผ้าไม่คล่องตัวหนักแรง ทอผ้าได้ช้า เกิดความเบื่อหน่าย

2.2 ในเรื่องชนิดผ้าทอและลวดลายผ้าทอที่กลุ่มแม่บ้านจำนวนมากที่สุดทอจำหน่ายได้ คือ ผ้าพื้นสี คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงไปคือสมาชิกที่ทอผ้าขาวม้า คิดเป็นร้อยละ 73.08 สมาชิกที่ทอผ้ามัดหมี่เพื่อจำหน่ายได้คิดเป็นร้อยละ 57.89 สำหรับการทอผ้ายกดอกมีผู้ทอได้คิดเป็นร้อยละ 52.63 ส่วนผู้ที่ทอผ้าเชิงขึ้นได้ มีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15.78 ลวดลายผ้าที่ได้รับการอบรมให้ทอคือ ลายมัดหมี่ มีสมาชิกทอได้ดี คิดเป็นร้อยละ 15.00 ทอได้ปานกลางและทอได้น้อย คิดเป็นร้อยละ 30.00 เท่ากัน ทอไม่ได้ร้อยละ 25.00 สำหรับผ้าทอ 4 ตะกอล ลายดอกแก้ว ดอกพิกุล สมาชิกส่วนใหญ่ยังทอไม่ได้คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ 80.00 ตามลำดับ ลายขิดและลายจกมีผู้ทอไม่ได้ร้อยละ 95.00 และร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

2.3 เกี่ยวกับข้อมูลในเรื่องสมาชิกกลุ่มทอผ้ามีความรู้หรือรู้จักลายผ้าของไทยพวนมาก่อนหรือไม่นั้น มีสมาชิกร้อยละ 85.00 ไม่รู้จักลวดลายผ้าไทยพวน สมาชิกเพียงร้อยละ 15.00 ที่รู้จักลายผ้าไทยพวน ผู้ที่รู้จักลายผ้าไทยพวนได้เก็บผ้าทอมือของบรรพบุรุษไว้ เป็นผ้าไหมหางกระรอก ใช้ทำเป็นผ้าโจงกระเบน สมาชิกกลุ่มทอผ้าทุกคนต้องการให้มีการฟื้นฟูการทอลายผ้าไทยพวนเพื่อเป็นเอกลักษณ์ผ้าไทยพวนอำเภอปากพลี

2.4 ในเรื่องความเหมาะสมของที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรม มีสมาชิกกลุ่มทอผ้าร้อยละ 55.00 เห็นว่าที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรมที่วัดฝั่งคลองยังไม่เหมาะสม และแสดงความคิดเห็นว่าควรตั้งที่วัดบ้านใหม่ ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี แต่มีสมาชิกร้อยละ 40.00 เห็นว่าที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรมในปัจจุบันเหมาะสมดีแล้ว ในเรื่องขนาดพื้นที่และสภาพโรงเรือนของศูนย์นั้น มีสมาชิกร้อยละ 50.00 เห็นว่าเหมาะสมแล้ว และอีกร้อยละ 50.00 เห็นว่ายังไม่เหมาะสม ควรมีผนังกันโรงเรือนโดยรอบเพื่อกันฝนสาด สำหรับข้อมูลในเรื่องของเสียจากการผลิตนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ระบุว่ามีของเสียเป็นเศษด้ายขาด และนำไปใช้ต่อด้ายที่ขาดและทำเป็นเชือกผูกมัดอุปกรณ์

2.5 ผลการศึกษาข้อมูลเรื่องปัญหาที่พบในการผลิตผ้าทอที่ศูนย์ฝึกอบรมฯ โดยให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาที่พบได้มากกว่าหนึ่งเรื่อง พบว่าเรื่องที่สมาชิกจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 90.00 ระบุว่าปัญหาคือ กิ๊ทอผ้าไม่มีคุณภาพ ไม่คล่องตัว หนักแรง ขณะทอ พิมพ์เป็นสนิมทำให้ด้ายขาดบ่อย รองลงมามีสมาชิกร้อยละ 75.00 เห็นว่าศูนย์มีปัญหาเรื่องการขาดความโปร่งใสในการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิก ลำดับที่สามมีสมาชิกร้อยละ 60.00 เห็นว่าสมาชิกกลุ่มทอผ้าส่วนใหญ่มีอายุมาก สุขภาพไม่เหมาะที่จะทอผ้า สมาชิกจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 5.00 มีความเห็นว่าผ้าที่ผลิต ขายไม่ได้

2.6 การผลิตผ้าทอที่ศูนย์ฝึกอบรม ในเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม 2543 จะต่างไปจากการผลิตในระยะแรกหลังจากที่สมาชิกผ่านการอบรมแล้ว โดยสมาชิกทั้ง 20 คน ไม่มาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม ด้วยเหตุผลที่สำคัญคือ ไม่มีเวลาเพราะเป็นฤดูทำนา สมาชิกทอผ้าที่บ้าน บางคนมีงานอื่นทำแล้ว ยังมีความชำนาญไม่พอ และสุขภาพไม่เหมาะที่จะทอผ้า

2.7 ข้อมูลความต้องการของสมาชิกที่จะทอผ้าเป็นอาชีพเสริมในอนาคตหรือไม่ผลการศึกษาพบว่า มีสมาชิกร้อยละ 80.00 ต้องการทอผ้าเป็นอาชีพเสริม อีกร้อยละ 20.00 ไม่ต้องการทอผ้าเป็นอาชีพเสริม สำหรับสมาชิกที่ต้องการทอผ้าเป็นอาชีพเสริมมีความต้องการที่แตกต่างกันคือ มีทั้งที่ต้องการมาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมเพื่อรับค่าแรง ต้องการซื้อก๊วนทอผ้าที่บ้าน รับวัสดุจากศูนย์ แล้วทอผ้าส่งศูนย์ และมีสมาชิกบางคน ต้องการขอยืมก๊วนจากศูนย์มา

ทอดผ้าที่บ้านโดยรับวัสดุจากศูนย์แล้วทอดผ้าส่งที่ศูนย์ สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการทอดผ้าเป็นอาชีพ เสริมให้เหตุผลว่าเป็นเพราะสภาพไม่เหมาะต่อการทอดผ้า

2.8 ในปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มทอดผ้าที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วและสามารถทอดผ้าเป็นอาชีพเสริมที่บ้าน จำนวน 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.00 ของสมาชิกที่ผ่านการอบรม 20 คน โดยสมาชิก 5 คน ซื้อมือและวัสดุด้วยทุนส่วนตัว ราคาที่ซื้อ 5,500-6,600 บาท ต่อที่ เมื่อทอดผ้าได้จะจำหน่ายเอง สมาชิกหนึ่งในห้าคนนี้จะจำหน่ายผ้าที่ทอดเองและส่งที่ศูนย์ด้วย สมาชิกอีกคนขอยืมที่จากศูนย์ฝึกอบรม วัสดุจากศูนย์ เมื่อทอดผ้าได้จะส่งให้ศูนย์ สมาชิกทุกคนจะทอดผ้าโดยใช้ไหมประดิษฐ์ซึ่งเป็นเส้นใยอะคริลิกที่ย้อมสีแล้ว โดยจะกรอด้วยเท้า หลอดด้วยฟุ้งเอง สำหรับด้ายยืน สมาชิกจะซื้อเส้นด้ายพร้อมจ้างเตรียมด้ายยืนและเก็บตะกอล โดยแต่ละครั้งจะเตรียมด้ายยืนไม่ต่ำกว่า 200 เมตร แหล่งที่สมาชิกไปซื้อและจ้างเตรียมด้ายยืนคือที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2.9 การศึกษาเรื่องต้นทุนเส้นด้ายและรายได้ที่สมาชิกกลุ่มทอดผ้าได้รับจากการทอดผ้าเป็นอาชีพเสริม สรุปผลได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ต้นทุน เส้นด้าย และรายได้ของสมาชิกกลุ่มทอดผ้าที่ได้จากการรับค่าแรง การทอดผ้าที่ศูนย์ รายได้จากการทอดผ้าที่บ้าน ขายส่งศูนย์และจำหน่ายเอง

ประเภท	ต้นทุน บาท/ผ้าที่ทอดได้ 1 เมตร	รายได้		
		รับค่าแรง บาท/เมตร	ขายส่งที่ศูนย์ บาท/เมตร	ขายเอง บาท/เมตร
เส้นด้ายพุ่ง				
ด้ายย้อมสี	15	-	-	-
ด้ายย้อมสีพันเกลียวด้วยด้ายสีอื่น	18	-	-	-
ด้ายมัดหมี่	50	-	-	-
เส้นด้ายยืน				
ราคาเส้นด้ายรวมค่าจ้างเตรียม				
ด้ายยืน และเก็บตะกอล	20	-	-	-
ผ้าทอ (เฉพาะด้าย)				
ผ้าพื้นสี	35	35	75	80
ผ้ามัดหมี่	70	65	-	150-160
ผ้าลายหางกระรอก	38	-	-	100
ผ้ายกดอก 4 ตะกอล	-	50	-	-

3. สภาพการตลาดของผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้า

3.1 การศึกษาในเรื่องการตลาดของผ้าทอมือที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าดำเนินการที่ศูนย์ฝึกอบรม พบว่าสมาชิกดำเนินการจำหน่ายทั้งผ้าทอ ไช้เค็ม และผลิตภัณฑ์อื่นๆที่รับมาขาย เช่น ไม้กวาดดอกหญ้า สมาชิกส่วนใหญ่ระบุว่าผ้าทอและไช้เค็มทำรายได้ให้กลุ่มสมาชิกได้ดีพอๆกัน สำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่จำหน่ายในระยะแรกที่ศูนย์ฝึกอบรม จะมีทั้งผ้าทอที่สมาชิกทอได้เองและผ้าทอมือที่รับมาจากจังหวัดอื่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สมาชิกระบุว่ารับมาจากร้านธนกิจ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผ้าทอมือที่ขายได้ดีมากเป็นผ้าพื้นสีเขียวซึ่งเป็นสีประจำจังหวัดนครนายก รองลงมาเป็นผ้าพื้นสีม่วง และผ้ามัดหมี่ สำหรับวิธีการขายนั้น ศูนย์ฝึกอบรมจะขายให้กับผู้ที่มาซื้อผ้าที่ศูนย์ และขายส่งให้กับลูกค้าที่สั่งซื้อ นอกจากนี้ยังฝากจำหน่ายที่ร้านค้าอื่นๆ เช่นที่ร้านอาหาร ร้านตัดเสื้อผ้า เวลาที่จำหน่ายในระยะแรกศูนย์จะเปิดจำหน่ายทุกวัน สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ขายที่ศูนย์จะเป็นประธานกลุ่ม รองประธาน และสมาชิกที่ว่าง ลูกค้าที่ซื้อผ้าทอส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการในจังหวัดนครนายก ลูกค้าที่มีน้อยคือนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

3.2 การลดต้นทุนการผลิต สมาชิกกลุ่มทอผ้าแสดงความคิดเห็นว่าควรดำเนินการผลิตผ้าทอในด้านต่างๆคือ สมาชิกร้อยละ 65.00 ต้องการให้จ้างหรือซื้อด้ายย้อมสีจากจังหวัดอื่น สำหรับการรอด้ายเข้าหลอดด้ายพุ่งและหลอดด้ายยืน มีสมาชิกร้อยละ 80.00 เห็นว่าสมาชิกควรทำได้ด้วยตนเอง ส่วนขั้นตอนการมัดเส้นด้าย ย้อมสีเพื่อเป็นด้ายมัดหมี่ มีสมาชิกร้อยละ 70.00 มีความเห็นว่าควรจ้างหรือซื้อจากสมาชิกคนอื่นในกลุ่มได้ เช่นเดียวกันมีสมาชิกร้อยละ 60.00 เห็นว่าควรจ้างสมาชิกในกลุ่มให้เตรียมด้ายยืนจนถึงขั้นเก็บตะกอล และสมาชิกร้อยละ 20.00 เห็นว่าสมาชิกควรเตรียมด้ายยืนจนถึงขั้นเก็บตะกอลได้เอง

4. ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทอผ้าต่อการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้า

4.1 สมาชิกกลุ่มทอผ้าแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยที่กระตุก อำเภอปากพลี ซึ่งอยู่ในระยะเริ่มต้นของโครงการ โดยสมาชิกกลุ่มทอผ้าให้ข้อมูลในเรื่องการจัดสรรกำไรจากการดำเนินการเฉพาะเรื่องผ้าทอว่า พวกเขาไม่ได้รับเงินปันผลกำไร จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แต่ได้รับค่าจ้างจากการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมตามอัตราค่าจ้างที่ศูนย์ตั้งไว้ สมาชิกส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 80.00 เห็นว่าการที่สมาชิกกลุ่มทอผ้ายังไม่เข้าใจถึงการดำเนินการในรูปสหกรณ์ เป็นปัญหาระดับมากต่อการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรม สมาชิกร้อยละ 85.00 เห็นว่าการขาดผู้นำกลุ่มที่จริงจัง เข้มแข็ง

และเสียสละ การทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชีที่ไม่ชัดเจน เป็นปัญหาระดับมากเช่นกัน ในเรื่องที่ศูนย์ฝึกอบรมไม่ปันผลกำไรให้สมาชิก มีสมาชิกร้อยละ 80.00 เห็นว่าเป็นปัญหาระดับมาก สมาชิกร้อยละ 70.00 เห็นว่าเรื่องผลิตภัณฑ์ผ้าทอมีไม่พอขายเป็นปัญหาระดับปานกลาง ส่วนเรื่องผ้าทอที่สมาชิกผลิตแล้วขายไม่ได้ สมาชิกร้อยละ 45.00 เห็นว่าเป็นปัญหาน้อย และร้อยละ 40.00 เห็นว่าเรื่องนี้ไม่เป็นปัญหา

4.2 ในเรื่องความคิดเห็นต่อการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี ถึงแม้ว่าสมาชิกกลุ่มทอผ้าจะเห็นว่าการดำเนินการในระยะเริ่มต้นจะมีปัญหาการบริหารก็ตาม แต่สมาชิกก็ยังมีความต้องการจะให้มีการดำเนินการต่อไป โดยควรดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์ซึ่งมีผู้เห็นด้วยถึงร้อยละ 90.00 สมาชิกกลุ่มทอผ้าแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางที่ควรดำเนินการคือ ต้องการทอผ้าที่บ้าน ขายผ้าส่งให้ศูนย์ฝึกอบรม และขายเอง ซึ่งมีผู้ต้องการมากที่สุดถึงร้อยละ 94.44 รองลงมาคือสมาชิกร้อยละ 88.88 แสดงความคิดเห็นว่าศูนย์ควรขายเฉพาะผ้าทอของสมาชิก และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าทอ เช่น เสื้อผ้า ของใช้ และสมาชิกควรทอผ้าที่มีลวดลาย และสีที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยพวน อำเภอปากพลี มีสมาชิกร้อยละ 83.33 แสดงความคิดเห็นว่าควรดำเนินการบริหารงานแบบสหกรณ์ ที่มีผู้นำกลุ่ม และกรรมการบริหารกลุ่มที่ทำหน้าที่อย่างโปร่งใส ควรมีการสนับสนุนให้สมาชิกทำงานทอผ้าเฉพาะขั้นตอนที่แต่ละคนถนัดแล้วซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าแต่ละช่วงตอนการผลิตจนครบวงจรภายในกลุ่มสมาชิก อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีสมาชิกส่วนใหญ่ต้องการทอผ้าที่บ้าน แต่ก็มีสมาชิกบางคนที่ต้องการมาทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมแล้วรับค่าแรงการทอผ้าโดยมีผู้ต้องการร้อยละ 44.44

5. ความคิดเห็นของผู้ใช้ผ้าต่อผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี

ผู้ใช้ผ้าทอมือคือกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่ทำงานและที่พักอาศัยในจังหวัดนครนายก จำนวน 21 คน เป็นหญิง 20 คน ชาย 1 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 ปี ถึง 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาคืออายุ 20-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.10 อายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.52 และอายุต่ำกว่า 20 ปี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.76 ผู้ใช้ผ้าทอมือมีอาชีพรับราชการมากที่สุดโดยมีถึงร้อยละ 47.62 รองลงมาเป็นครูโรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ทำนาร้อยละ 14.29 ทำอาชีพอื่นร้อยละ 4.76 ในแต่ละอาชีพ คือ ช่างตัดเสื้อสตรี นักเรียน แม่บ้าน และรับจ้าง กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมและปัจจุบันทอผ้าที่บ้านเป็นอาชีพเสริม ข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

5.1 ผู้ใช้ผ้าจะซื้อผ้าทอมือประเภทผ้าพื้นสีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมาจะซื้อผ้าลายมัดหมี่ โดยคิดเป็นร้อยละ 19.05 สำหรับผ้าสีที่มีผู้ซื้อมากที่สุดคือ สีเขียว รองลงมาคือสีม่วง แดง ดำ น้ำเงิน และสีส้ม ตามลำดับ ผู้ใช้ผ้าจะซื้อผ้าที่บ้านผู้ทอมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงมาซื้อจากผู้ทอนำผ้ามาจำหน่ายที่ทำงานคิดเป็นร้อยละ 14.28 นอกจากนั้นก็มีผู้สั่งซื้อผ้าทางโทรศัพท์และซื้อที่ศูนย์ฝึกอบรม จุดประสงค์ที่ซื้อผ้าคือใช้ตัดเสื้อผ้าของผู้ซื้อคิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมาซื้อเพื่อเป็นของฝากหรือของขวัญ คิดเป็นร้อยละ 9.52 และจำหน่ายโดยตัดเสื้อให้ลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 4.76 สำหรับผู้ที่ซื้อใช้เองระบุว่าใช้ตัดเสื้อผ้าสวมใส่ไปทำงานตามระเบียบปฏิบัติของข้าราชการจังหวัดนครนายก ที่ต้องสวมเสื้อสีเขียวในวันพฤหัสบดี สีม่วงในวันศุกร์ นอกจากนี้ผู้ซื้อจะใช้สวมใส่ในงานประเพณี ใช้ทำกระโปรงนักเรียน ใช้นุ่งอยู่กับบ้าน ราคาที่ซื้อ สำหรับผ้าพื้นสี ราคาเมตรละ 80-85 บาท ผ้าลายมัดหมี่ ราคาเมตรละ 150-160 บาท ผ้าลายหางกระรอก ผ้าลายน้ำฝน ราคาเมตรละ 100 บาท

5.2 กลุ่มผู้ใช้ผ้าทอมือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลรักษาและผลที่เกิดขึ้นกับผ้าที่ได้ใช้ไปแล้วเฉลี่ย 8 เดือน เกี่ยวกับการดูแลรักษา ผู้ใช้ผ้าทุกคนจะซักโดยวิธีซักน้ำด้วยการซักมือ ร้อยละ 90.48 ซักเครื่องร้อยละ 9.52 วิธีทำให้แห้ง ผู้ใช้ผ้าส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.19 ใช้วิธีผึ่งให้แห้งในที่ร่ม ร้อยละ 19.05 ใช้วิธีตากแดด ผู้ใช้ร้อยละ 4.76 ใช้วิธีอบแห้ง หลังจากซักและทำให้แห้งแล้ว ผู้ใช้ผ้าส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 95.24 เห็นว่าสีของผ้าไม่เปลี่ยนแปลง มีเพียงร้อยละ 4.76 ที่ระบุว่าสีบางสีของผ้ามัดหมี่ตกเวลาซัก ในเรื่องการรีดผ้า ผู้ใช้ผ้าส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 76.19 ระบุว่าผ้ารีดง่าย ร้อยละ 19.05 ระบุว่ารีดยาก ผู้ใช้ผ้าส่วนใหญ่ร้อยละ 76.19 ให้ความเห็นว่าผ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังผ่านการซัก รีดแล้ว ร้อยละ 14.29 ให้ความเห็นว่าผ้ามีการหดตัว ร้อยละ 9.25 ให้ความเห็นว่าผ้ายืดตัว ในเรื่องความทนทาน ผู้ใช้ผ้าทุกคนหรือ ร้อยละ 100.00 ให้ความเห็นว่าผ้ามีความทนทาน ในเรื่องราคา ผู้ใช้ผ้าส่วนใหญ่ร้อยละ 95.24 เห็นว่าราคาเป็นที่พอใจแล้ว และเห็นด้วยที่จะมีการผลิตผ้าฝ้าย ผ้าไหม โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้ใช้ผ้าให้ความเห็นในเรื่องกำลังการผลิตผ้าทอมือของสมาชิกกลุ่มทอผ้าในปัจจุบันว่ามีความเพียงพอแล้ว คิดเป็นร้อยละ 61.9 มีผู้ที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ ร้อยละ 38.10 ผู้ใช้ผ้าต้องการให้มีการทอผ้าลวดลายอื่นๆคิดเป็นร้อยละ 85.71 และต้องการให้มีการฟื้นฟูลายผ้าไทยพวน โดยคิดเป็นร้อยละ 95.24

5.3 ผู้ใช้ผ้าได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ คือ

การผลิตผ้า

1. ควรมีการผลิตผ้าพื้นสีให้มีสีให้เลือกมากกว่าปัจจุบัน สีที่ผู้ใช้ระบุความต้องการ แบ่งเป็นกลุ่ม สีเข้ม เช่น แดง ดำ น้ำตาล น้ำเงิน เทา กลุ่มสีอ่อน เช่น เขียวอ่อน เหลือง ชมพู ฟ้า และสีอื่นๆ เช่น ส้ม ทอง เขียวหัวเปิด
2. ควรมีการผลิตผ้าทอมัดหมี่ที่มีลวดลายแบบต่างๆ มากกว่าที่มีจำหน่ายในปัจจุบัน
3. ควรมีการผลิตผ้าทอลวดลายอื่นๆ คือ ผ้าทอยกดอก 4 ตะกอลายจก ลายขีด

การจำหน่าย

1. ควรมีสถานที่จำหน่ายเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้หาซื้อได้ง่าย เช่น จัดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในอำเภอเมือง ห้างสรรพสินค้า แหล่งจำหน่ายในอำเภออื่น
2. ควรมีตัวอย่างผ้าที่ทอแล้วให้ผู้ซื้อสามารถเลือกสี และลวดลาย เพื่อตัดสินใจเลือกได้ง่าย
3. ควรมีตัวอย่างลายผ้ามัดหมี่แบบต่างๆ อาจเป็นตัวอย่างผ้าหรือรูปแบบลายผ้าเพื่อให้เลือกได้ง่าย

คุณภาพ

ผู้ใช้ผ้าทอมือส่วนใหญ่ระบุว่าคุณภาพผ้าทอโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี เพราะผ้าสีไม่ซีด ไม่ตก ไม่ยับง่าย และทนทานดี ผู้ใช้ผ้าไม่ได้เสนอแนะให้ปรับปรุงในเรื่องคุณภาพ

การอภิปรายผล

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี พบว่าชาวอำเภอปากพลีที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วส่วนใหญ่มีความสามารถที่จะทอผ้าได้ ถึงแม้ว่าในระยะแรกจะมีผู้ที่มีศักยภาพทำเป็นอาชีพเสริมได้ไม่มากเพียงร้อยละ 30.00 ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาก็ตาม แต่ผู้ที่ยังไม่ได้ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมก็ยังคงต้องการจะทำในอนาคต ปัญหาหนึ่งที่ทำให้ผู้ผ่านการอบรมแล้วยังไม่สามารถจะทำเป็นอาชีพเสริมเพราะมีอายุมาก สุขภาพ ไม่เหมาะกับการทอผ้า บางคนยังมีความชำนาญไม่พอดังนั้นหากศูนย์ฝึกอบรมขยายการอบรมให้กับชาวอำเภอปากพลีจากทุกตำบลในระยะแรก และรับผู้เข้าอบรมจากอำเภออื่นในระยะต่อไปจะทำให้เพิ่มจำนวนผู้ทอผ้าได้อีกมากในจังหวัดนครนายก และควรเพิ่มการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะขั้นต่างๆของการทอผ้าจนมีความชำนาญพอที่จะทำเป็นอาชีพได้ ควรแนะนำให้ชาวบ้านเข้าใจถึงผลดีของการรวมตัวเป็นกลุ่มเพื่อการผลิตและจำหน่าย หากความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นนอกจากราชการเพื่อการสนับสนุนในด้านเงินทุนและการบริหารจัดการกิจกรรมของกลุ่ม การทอผ้าเป็นอาชีพเสริมในอำเภอปากพลีก็มีความเป็นไปได้ที่ควรจะได้รับ การสนับสนุนให้มีศักยภาพในแบบธุรกิจชุมชนต่อไป เช่นเดียวกับธุรกิจชุมชนที่เกิดขึ้นแล้วและมีศักยภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ชูศักดิ์ เพรสคอร์ท และคณะ.2538: 115-119)

จากตัวอย่างการทอผ้าเป็นอาชีพเสริมที่ทำรายได้ให้กับสมาชิกผู้ผ่านการอบรมของศูนย์ น่าจะเป็นแนวทางให้คนอื่นๆที่มีความสามารถทอผ้าได้เริ่มต้นทำอาชีพนี้เป็นอาชีพเสริมต่อไป เพราะความต้องการใช้ผ้าทอพื้นบ้านในจังหวัดนครนายกยังมีมากจากกลุ่มข้าราชการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว และยังมีโอกาสขยายตลาดไปยังจังหวัดข้างเคียงที่ยังไม่มีการทอผ้าพื้นบ้าน เช่น จังหวัดปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ทั้งนี้ผู้ผลิตจะต้องพัฒนาการผลิต และการตลาดให้ผ้าทอปากพลีเป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพ แบบลวดลาย และสี ที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งนอกจากจะทำให้มีความต้องการในปริมาณเพิ่มขึ้น ยังทำให้เพิ่มราคาสินค้าได้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน เปรียบเทียบราคาผ้าทอมือพื้นสีและผ้ามัดหมี่ที่เป็นผ้าสำหรับตัดเสื้อและกระโปรงได้หนึ่งชุด ที่ผลิตโดยสมาชิกกลุ่มทอผ้าอำเภอปากพลี จะขายในราคาชุดละ 450 บาท แต่ผ้าประเภทเดียวกันนี้ขายที่ร้าน ธนกิจ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จะเป็นราคาไม่ต่ำกว่าชุดละ 540 บาท เหตุที่ผ้าทอมือที่อำเภอบ้านหมี่มีราคาสูงกว่าเพราะมีคุณภาพของผ้าทอ ลวดลาย และสีที่เป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากผลิตโดยผู้ที่มีความชำนาญมากกว่า นอกจากนี้ยังมีตลาดและรูปแบบการจำหน่ายที่ดีกว่า กล่าวคือร้านธนกิจ เป็นธุรกิจเอกชนที่จัดหาวัตถุดิบให้กับชาวบ้านในอำเภอบ้านหมี่ที่ต้องการทอผ้า เมื่อทอได้ตามคุณภาพ และลวดลาย

ที่ทางร้านกำหนด ทางร้านจะรับซื้อผ้าจากผู้ผลิต และดำเนินการด้านการตลาดในแบบธุรกิจ เอกชน (คุณดวงรัตน์ ศิริวัฒน์ ร้าน ธนกิจ 92 หมู่ 8 ต. หินปัก อ. บ้านหมี่ จ. ลพบุรี. 1 มีนาคม 2544)

จากการศึกษาพบว่าผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าแล้วส่วนใหญ่ต้องการทอผ้าเป็น อาชีพเสริมที่บ้านของตนเองมากกว่าจะไปทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมเพื่อรับค่าแรงการทอ เนื่อง จากการทอผ้าที่บ้านทำให้พวกเขาสามารถทำงานอื่นๆได้ด้วย และเมื่อว่างจากงานหลักอื่นๆก็ สามารถใช้เวลาทอผ้าได้ ทำให้พวกเขาสามารถจัดการเวลาได้ดีมากขึ้น ปัญหาสำคัญที่ทำให้ ผู้ที่ผ่านการอบรมแล้วไม่ยอมไปทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรม คือ สภาพที่ทอผ้าที่ไม่มีคุณภาพ ทำให้หนักแรงขณะทอ ฟืมที่ใช้มีซี่ฟืมเป็นเหล็กจึงขึ้นสนิมง่ายเมื่อทอผ้าทำให้ด้ายยืนาตบ่อย ครั้งทำให้เสียเวลาต่อด้ายยืนา มีผลทำให้ทอผ้าได้ช้า เกิดความเบื่อหน่าย ปัญหาเหล่านี้เป็น เรื่องที่ศูนย์ฝึกอบรมควรแก้ไขโดยการปรับปรุงสภาพที่ดีเพื่อการใช้งานได้ต่อไป หากมีงบประมาณจัดซื้อใหม่ควรซื้อจากแหล่งผลิตที่มีคุณภาพ และที่ควรทำคือการอบรมการต่อที่ ทอผ้าให้กับชาวอำเภอปากพลี ซึ่งจะเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการทอผ้าใน อำเภอปากพลี แบบครบวงจร

บทบาทของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ในระยะเวลาที่เริ่มดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน ถือว่าได้ผลตามจุดประสงค์ของโครงการจัดตั้ง ศูนย์ดังกล่าว ถึงแม้ว่าในระยะหลังผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจะไม่ไปทอผ้าที่ศูนย์แล้วก็ตาม แต่ การที่มีสมาชิกได้รับความรู้ ความชำนาญในระดับดีที่จะทอผ้าเป็นอาชีพได้ตามที่สมาชิก ประมาณกันเองว่ามี 10-12 คนนั้น จะเป็นจุดเริ่มต้นของการทำอาชีพทอผ้าพื้นบ้านในอำเภอ ปากพลี จังหวัดนครนายกได้ต่อไป หากมีการจัดการที่เป็นระบบธุรกิจชุมชนที่ดี มีผู้นำกลุ่มที่มี ศักยภาพ และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกก็น่าจะมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิด กลุ่มทอผ้า ปากพลี ในรูปแบบธุรกิจชุมชน เช่นเดียวกับกลุ่มทอผ้าในอีสาน เช่น กลุ่มแพรวพรรณ จังหวัด ขอนแก่น กลุ่มพรรณไม้ ของจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มหนองตาไก้ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มทอผ้าใน ภาคใต้ เช่นกลุ่มนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง กลุ่มเกาะยอ จังหวัดสงขลา กลุ่มพุ่มเรียง จังหวัดสุ ราษฎร์ธานี กลุ่มผ้ายก จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มทอผ้าทางภาคเหนือ เช่น สมาคมไทย พายัพและกลุ่มบ้านทุ่งสูง จังหวัดน่าน กลุ่มทอผ้าบ้านตาล และกลุ่มทอผ้าบ้านนาคอเรือ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มทอผ้าในภาคกลาง เช่น กลุ่มทอผ้าบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี กลุ่มทอผ้า บ้านคูบัว จังหวัดราชบุรี เป็นต้น (บัณฑิตน์ ศรีนิล. 2542:9)

ลู่ทางที่จะทำให้เกิด กลุ่มทอผ้าปากพลี ในรูปแบบธุรกิจชุมชนได้ น่าจะต้องมีการพัฒนาในเรื่องทักษะความชำนาญการทอผ้าที่มีคุณภาพเป็นฐานสำคัญก่อน และเพิ่มความสามารถที่จะทอผ้าที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอปากพลี เพิ่มจำนวนผู้ที่ทอผ้าที่มีคุณภาพ มีผู้นำกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีความจริงใจ ซื่อตรง เสียสละ และมุ่งมั่นที่จะนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มแบบธุรกิจชุมชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวกลุ่มชาวบ้านจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการในระยะเริ่มต้น และหน่วยงานอื่นที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการด้านธุรกิจชุมชนที่จะให้คำแนะนำช่วยเหลือ ลักษณะการดำเนินการน่าจะยึดแนวทางการดำเนินการของชุมชนหัวไทร ซึ่ง ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2542 : 88-138) ได้ศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการจัดตั้งธุรกิจชุมชน ของบริษัทธุรกิจชุมชนหัวไทร นครศรีธรรมราช พบว่าความเป็นไปได้เกิดจากการผลิตในครัวเรือน การผลิตเพื่อการค้าโดยต้องมีกลุ่มลูกค้า ความสามารถของชุมชนและต้องมีปฏิสัมพันธ์อย่างพอดีกับภายนอกในด้านบวกกับหน่วยงานของรัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) นักวิชาการ หรือสถาบันวิชาการ และภาคธุรกิจ เพื่อเป็นแบบอย่างของการเริ่มดำเนินการที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้า อำเภอปากพลี ต่อไป

กล่าวได้ว่าชุมชนอำเภอปากพลีมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมาย มีทรัพยากรธรรมชาติซึ่งหากได้รับการจัดการที่เหมาะสมแล้วจะทำให้เกิดอาชีพในระดับท้องถิ่นนอกเหนือจากการทำนาได้อีกหลายอาชีพ สำหรับชาวไทยพวนในอำเภอปากพลี เคยมีการทอผ้าใช้กันมาแล้วในอดีต การที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี ได้รื้อฟื้นภูมิปัญญาด้านนี้ให้กับชุมชน จึงเป็นเรื่องที่มีคุณค่าอย่างยิ่งทั้งในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และสร้างอาชีพจากภูมิปัญญาเดิม ทำให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน การดำเนินการในระยะเริ่มต้นของศูนย์ฝึกอบรม นอกจากจะจัดอบรมอาชีพแล้วยังจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วมาทอที่ศูนย์เพื่อรับค่าแรง และจำหน่ายผ้าทอมือที่รับมาจากแหล่งผลิตอื่นด้วย จำหน่ายผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่นไข่เค็มจากการประชาสัมพันธ์ที่ดีในระยะเริ่มต้นทำให้การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆทำรายได้ให้กับศูนย์ แต่เนื่องจากการขาดประสบการณ์ในการบริหารงานด้านบัญชี การเงิน และการบริหารงานด้านต่างๆแบบธุรกิจ ทำให้การดำเนินงานในระยะเริ่มต้นไม่ประสบความสำเร็จด้านการเงินและความร่วมมือของสมาชิก ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้น่าจะเป็นเรื่องธรรมดาของการเริ่มต้นทำงานที่ชาวบ้านไม่เคยทำกันมาก่อน ทางราชการคือหน่วยงานพัฒนาชุมชน และเจ้าอาวาสวัดฝั่งคลอง รวมทั้งผู้นำชุมชนอำเภอปากพลีก็ได้ตั้งกลุ่มบริหารงานของศูนย์ฝึกอบรมให้

ดำเนินการได้ต่อไป อย่างไรก็ตามความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการทำงานที่สอดคล้องประสานกันอย่างจริงจัง ต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอโดยมุ่งประโยชน์ให้เกิดกับชุมชนเป็นสำคัญ

กลุ่มบุคคลที่จะทำหน้าที่บริหารศูนย์ฝึกรอบรม ควรศึกษางานด้านธุรกิจชุมชนให้เข้าใจเพื่อทราบปัญหาแล้วหาทางแก้ไขโดยอาศัยข้อมูลและประสบการณ์ของกลุ่มต่างๆ ที่ได้รับความสำเร็จมาแล้วเป็นตัวอย่าง ควรศึกษากลยุทธ์ของการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพซึ่งมีผู้ศึกษาไว้ นันทิยา นุตานวัตร (2542: 386-390) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งธุรกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้สรุปผลการศึกษากลยุทธ์สำหรับพัฒนาคนและการเงินไว้ 12 กลยุทธ์ คือ 1) ใช้ระบบเครือญาติเป็นหลักฐานการตั้งกลุ่มเมื่อเริ่มต้น 2) สร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพการทำธุรกิจของเกษตรกร ในกรณีนี้ ได้ศึกษากลุ่มแพรวพรรณ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้พัฒนาตนเองจากแม่บ้านเกษตรกรมาเป็นผู้จัดการธุรกิจผ้าทอพื้นบ้าน 3) สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ และพันธะผูกพันผ่านการถือหุ้น 4) สรรหาผู้นำกลุ่มที่ฉลาด เสียสละ และทำงานหนัก 5) ตัดสินใจโดยคณะกรรมการในการบริหารธุรกิจ 6) อาศัยจุดแข็งทดแทนจุดอ่อนซึ่งกันและกันของผู้นำ 7) สร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาผู้นำใหม่ 8) จัดสรรผลประโยชน์ที่พอสมควรและเป็นธรรมแก่สมาชิก 9) ตั้งกฎระเบียบ และบังคับใช้ตามความเหมาะสมของธุรกิจ 10) สร้างเครือข่ายพันธมิตรเป็นพลังการช่วยเหลือเกื้อกูล 11) ระดมทุนจากภายนอกและภายในชุมชนตามความจำเป็นของธุรกิจ 12) ควบคุมการเงินโดยระบบบัญชีโปร่งใส

การผลิตผ้าทอของศูนย์ฝึกรอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอบางพลี และของสมาชิกที่ผ่านการอบรมทอผ้ายังมีต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง เนื่องจากต้องซื้อวัตถุดิบจากแหล่งผลิตอื่น วัตถุดิบบางชิ้นตอนควรทำได้เอง แต่ต้องซื้อจากที่อื่นทำให้มีต้นทุนสูง แต่ปริมาณที่ผลิตยังน้อย จึงซื้อวัตถุดิบที่ละไม่มาก ทำให้ไม่มีอำนาจต่อรองราคาในการซื้อวัตถุดิบ ผู้ผลิตต้องเดินทางไปซื้อเส้นด้ายย้อมสี จ้างเตรียมเส้นด้ายย้อมและเก็บตะกอ ที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จึงน่าที่จะมีการดำเนินการที่ลดต้นทุนได้โดยตกลงกันในกลุ่มสมาชิก ทอผ้าให้มีการทำหรือเตรียมวัตถุดิบชิ้นตอนที่สมาชิกแต่ละคนมีความสามารถที่จะทำได้กันเองภายในกลุ่ม เช่น การย้อมสีเส้นด้าย การมัดเส้นด้าย ย้อมสีเส้นด้ายมัดหมี่ การเตรียมเส้นด้ายย้อมจนถึงขั้นเก็บตะกอ แล้วซื้อขายแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่มสมาชิกจะทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้ การลงทุนซื้อจากแหล่งอื่นนอกจังหวัดควรรวมกันซื้อ เช่น ด้ายสีขาว สีย้อม และอุปกรณ์บางอย่างที่ตัวเองยังไม่ได้ ซึ่งการลดต้นทุนการผลิตได้จะเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาการผลิต นอกจากนี้ผู้ผลิตเองควรเปรียบเทียบคุณภาพของผ้าที่ตนทอได้กับผ้าที่ทอจากแหล่งผลิตอื่นที่มีคุณภาพดีเพื่อที่จะได้พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ตนเองทำ ซึ่งจะมี

ผลดีต่อการขยายตลาดต่อไปในอนาคต คุณภาพที่ควรพิจารณาคือ ลักษณะโครงสร้างผ้าที่เรียบสม่ำเสมอ ไม่มีเส้นด้ายขาด ไม่มีปมปมไม่สกปรก นอกจากนี้ควรเปรียบเทียบในเรื่องลวดลายผ้า สีผ้า ประเภทเส้นด้ายที่ควรผลิตนอกเหนือจากไหมประดิษฐ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาเพื่อให้เกิดความหลากหลายของสินค้า

ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของศูนย์ฝึกอบรมควรพิจารณากลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการผลิตที่ นันทิยา นุตานุวัตร (2542 :391-392) ได้ศึกษาไว้คือ 1) พัฒนาคุณภาพของผลผลิตในรูปแบบการสร้างความแตกต่างของสินค้า 2) ลงทุนโดยปัจเจกหรือกลุ่มตามธรรมชาติของธุรกิจ 3) ลดต้นทุนโดยการลดต้นทุนวัตถุดิบ ลดต้นทุนการผลิต และการลดต้นทุนการเงิน 4) ควบคุมสินค้าคงคลังให้มีประสิทธิภาพ แนวทางการผลิตในขั้นต่อไปที่กลุ่มสมาชิกทอผ้าควรพิจารณา คือ การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอมือที่สมาชิกทอได้ เพื่อทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของผ้าทอ และทำให้มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อผ้าของใช้ เคหะสิ่งทอบางประเภท โดยควรมีการออกแบบลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอปากพลี หรือของจังหวัดนครนายก ซึ่งสมาชิกกลุ่มทอผ้าคงต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการอบรมการออกแบบและการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอมือแบบต่างๆ ในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ สุธิลักษณ์ ไกรสุวรรณ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของสตรีและเด็กในเขตจังหวัดลพบุรีเพื่อกลยุทธการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือเพื่อเพิ่ม รายได้ โดยการสำรวจสภาพการทอผ้า อบรมการออกแบบ และการตัดเย็บหมอนแบบต่างๆจากผ้าทอมือที่ผลิตโดยกลุ่มแม่บ้าน หมู่บ้านใหม่ศรีอุบล อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี พบว่ากลุ่มแม่บ้านมีความรู้และพอใจที่จะดำเนินการผลิตหมอนจากผ้าทอมือเป็นอาชีพเสริมต่อไป

ปัจจุบันการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ผ่านการอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี ยังมีกำลังการผลิตไม่มาก กอปรกับทั้งในระยะเริ่มต้นการผลิตผ้าทอมือได้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี และในจังหวัดมีความต้องการใช้ผ้าทอมือในกลุ่มข้าราชการอย่างมาก ทำให้ผ้าทอมือยังจำหน่ายได้ดี แต่ในระยะต่อไปหากความต้องการของตลาดภายในจังหวัดลดลง แต่มีกำลังผลิตเพิ่มมากขึ้น จะทำให้เกิดปัญหาการตลาดผ้าทอมือในจังหวัดอย่างแน่นอน ทางป้องกันปัญหาก็คือ ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าควรริบทำหน้าที่พัฒนากลยุทธ์ด้านการตลาดให้กับสมาชิกกลุ่มทอผ้า ซึ่งควรมีการรวมกลุ่มกันให้ได้ในเรื่องการตลาดตามแนวทางสร้างกลยุทธ์ที่ นันทิยา นุตานุวัตร (2542 :392-393) ได้ศึกษาไว้คือ 1) สร้างจุดขายจากความแตกต่างของสินค้าภายใต้ชื่อของกลุ่มเกษตรกร 2) อาศัยความสัมพันธ์เครือข่ายของกลุ่มเป็นช่องทางการตลาด 3) ใช้ข้อมูลการตลาดที่เป็น

ปัจจุบันให้เป็นประโยชน์ ในการเจรจาธุรกิจ 4) ใช้นักการขายหรือตัวแทนตลาดที่เห็นประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญและต้องมีความสามารถทางการตลาด

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการดำเนินการของศูนย์ฝึมือ

1. ศูนย์ฝึมือควรทำหน้าที่หลักในการจัดการฝึมืออาชีพทอผ้า โดยรับการสนับสนุนจากราชการ และหน่วยงานอื่นๆ ควรแบ่งการฝึมือเป็นระดับพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่เคยมีความรู้ด้านการทอผ้ามาก่อน ระดับที่สูงขึ้นสำหรับผู้ผ่านขั้นพื้นฐานแล้ว ควรอบรมในเรื่องการทอผ้า 4 ตะกอก การมัดเส้นด้าย ย้อมสีและการทอผ้ามัดหมี่ การออกแบบลายโครงสร้างผ้า ลายผ้ามัดหมี่ ลายผ้าจก ขิด การทอผ้าฝ้าย ผ้าไหม การทอผ้าลายเอกลักษณ์ของไทยพวน การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอมือ การอบรมช่างพื้นบ้านให้ทำที่ทอผ้าและอุปกรณ์ประกอบต่างๆ
2. การอบรมแต่ละครั้งควรจัดให้กับสมาชิกที่มีความต้องการจะเข้ารับการอบรมอย่างจริงจัง ควรขยายการรับผู้ต้องการเรียนรู้จากตำบลอื่นในอำเภอปากพลี หรือจากอำเภออื่น ควรจัดการอบรมในเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ซึ่งไม่ใช่ฤดูทำนา การอบรมแต่ละครั้งควรใช้เวลา ไม่เกิน 60 วัน โดยจัดให้มีผู้เรียนไม่เกิน 10 คน ต่อ ครู 1 คน ถ้าเป็นไปได้ควรจัดเบี้ยเลี้ยงเป็นค่าอาหารกลางวันให้กับผู้ที่เข้ารับการอบรม
3. ศูนย์ฝึมือควรสร้างระบบงานบริหารในลักษณะธุรกิจชุมชน โดยสร้างความร่วมมืออย่างจริงจังของชุมชน และขอความช่วยเหลือแนะนำจากหน่วยงานอื่นๆนอกจากราชการ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และภาคธุรกิจเอกชน
4. ศูนย์ฝึมือควรจัดจำหน่ายวัตถุดิบของการผลิตผ้าทอที่มีคุณภาพในราคายุติธรรมให้สมาชิกกลุ่มทอผ้า สนับสนุนให้มีการทำวัตถุดิบบางขั้นตอนของการทอผ้าขึ้นเองภายในกลุ่มสมาชิก และศูนย์ทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางในการจำหน่ายวัตถุดิบให้กับสมาชิก
5. ศูนย์ควรเป็นหน่วยกลางของสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่จะคอยควบคุมคุณภาพผ้าทอหารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นความต้องการของตลาดในปัจจุบันและอนาคต
6. ศูนย์ฝึมือควรช่วยเหลือสมาชิกในการขยายตลาดผ้าทอมือ ไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดนครนายก ให้มากขึ้น เพราะเป็นจังหวัดที่มีชื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้ควรขยายตลาดไปยังจังหวัดใกล้เคียงให้มากขึ้นเช่นกัน

สำหรับสมาชิกกลุ่มทอผ้า อำเภอปากพลี

1. สมาชิกควรสร้างความร่วมมือในการบริหารศูนย์อบรม โดยสรรหาตัวแทนที่จะไปทำงานร่วมกันกับกลุ่มผู้นำชุมชนในการบริหารกิจกรรมของศูนย์ สร้างความเข้าใจในประโยชน์จากการดำเนินการในรูปธุรกิจชุมชน และตระหนักในสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. ควรมีความร่วมมือร่วมใจกันทำงานทอผ้าเป็นอาชีพเสริม โดยมุ่งการผลิตที่มีคุณภาพให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด ควรหาทางลดต้นทุนการผลิตโดยการตกลงกันภายในกลุ่มให้สมาชิกที่มีความสามารถทำเฉพาะขั้นตอนที่ตนถนัดแล้วแลกเปลี่ยนซื้อขายกันภายในกลุ่ม

3. สมาชิกกลุ่มทอผ้าควรพัฒนาการผลิตผ้าทอมือให้สามารถแข่งขันในด้านคุณภาพ ลดรายจ่าย กับผ้าทอมือที่ผลิตขายจากแหล่งอื่นได้ โดยศึกษาลดรายจ่าย รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากจังหวัดอื่น ติดตามความต้องการของผู้ซื้อสินค้าผ้าทอมือทั้งในจังหวัดนครนายก และจังหวัดอื่น คิดหารูปแบบของสินค้าที่มีความหลากหลายในเรื่องลดรายจ่าย วัสดุ การใช้ประโยชน์ รวมทั้งสร้างเอกลักษณ์ผ้าทอมือปากพลี

4. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่สมาชิกผลิตมาปรับปรุงแก้ไขการผลิตให้ดีขึ้น จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ใช้ผ้าเสนอแนะให้มีการผลิตผ้าทอจากไหม ผ้าย ให้มีการทอผ้าลดรายจ่ายที่ต่างไปจากที่ผลิตในปัจจุบัน ให้มีตัวอย่างผ้า ตัวอย่างลดรายจ่ายผ้า สีผ้า ให้เลือกเพื่อการตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น ควรจำหน่ายในที่ที่ซื้อได้ง่าย มีแหล่งจำหน่ายที่มากกว่าปัจจุบัน

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องกลยุทธ์การสร้างเสริมความเข้มแข็ง และหารูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสมกับชุมชนอำเภอปากพลีในการบริหารงานของศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องลดรายจ่ายผ้าไทยพวน เพื่อสืบสานวัฒนธรรมการทอผ้าของไทยพวนอำเภอปากพลี

3. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของเครื่องทอผ้าให้ทำงานได้ดีขึ้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

4. ควรมีการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพ และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมืออำเภอปากพลี เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

บรรณานุกรม

กรรณีย์ ถาวรสุข, ขจีจิรัฐ ภิรมย์ธรรมศิริ และ สุดาวดี เหมทานนท์. (2537). รายงาน
ผลการวิจัย : ผ้าตีนจกของหาดเสี้ยว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาคหกรรมศาสตร์
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
กรม. (2526). ผ้ามัดหมี่. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด.

ชูศักดิ์ เพรสคอร์ท, จรินทร์ เทศวานิช, อีรพงษ์ เขมฤกษ์อำพล และคณะ. (2538).
รายงานผลการวิจัย: การพัฒนางานหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อการสร้าง
งาน และรายได้ในภาคตะวันออกเชิงเหินอ. นนทบุรี : ฝ่ายพัฒนาและ
เผยแพร่งานวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2542). ธุรกิจชุมชน เส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพฯ :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ณรงค์ พ่วงพิศ, น้อม งามนิสัย, ชาศวิต ชุ่มวัฒนะ และคณะ. (2542). รายงานผล
การวิจัย: การพัฒนาสู่ความทันสมัยของสังคมชนบท ในอำเภอปาก
พลี จังหวัดนครนายก. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล และ แพทรีเซีย ซีสแมน แน่นหนา. (2536). ผ้าเอเซีย:
มรดก ร่วมทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับ
ลิชชิ่ง จำกัด มหาชน.

นันทิยา นุตานวัตร. (2542). รายงานผลการวิจัย: 20 กลยุทธ์สร้างความเข้ม
แข็งธุรกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 38 (1-4 กุมภาพันธ์ 2543) มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

บัวรัตน์ ศรีนิล, อัมพร ศรีประสิทธิ์, สงคราม เสนาธรรม และคณะ. (2542). บทสรุป
การประมวลข้อมูลเพื่อประเมินสภาพผ้าทอพื้นบ้านไทย ในเอกสาร
ประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อยก
ระดับผลิตภัณฑ์พื้นบ้านไทยให้ได้เปรียบในเชิงแข่งขันกรณีผ้าทอพื้นเมือง
และอาหารแปรรูปพื้นบ้าน (19 พฤศจิกายน 2542). กรุงเทพฯ : คณะกรร
มาธิการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาผู้แทนราษฎร และ สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียง และประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้น
เศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2533). รายงานผลการวิจัย : วัฒนธรรมพื้นบ้านกับการ
พัฒนาชนบทอีสาน. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

พัชนี นาถประชา. (2536). คหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในเอก
สารประกอบการสัมมนา เรื่อง การวิจัยทางคหกรรมศาสตร์ (3-4 กันยายน
2536). เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิมลพรรณ ปิตธวัชชัย. (2516). ผ้าอีสาน . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

สุธีลักษณ์ ไกรสุวรรณ, ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ, มณฑารพ จักกะพาก และ คณะ.
(2543). รายงานผลการวิจัย : การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของสตรี
และเด็กในเขตจังหวัดลพบุรี : กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้า
ทอมือเพื่อเพิ่มรายได้. กรุงเทพฯ : การประชุมทางวิชาการของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 39 (5-6 กุมภาพันธ์ 2544) มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

สุภัตตรา จิรนนทนาภรณ์. (2537). **วงจรศัพท์ในวัฒนธรรมการทอผ้าของไทย**
พวน ใน ผ้าไทย. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สุวิมล วัลย์เครือ และ ชนิตา ตั้งถาวรสิริกุล. (2537). **ผ้าลาว : การอพยพเคลื่อน**
ย้ายของวัฒนธรรมผ้าจากกลุ่มแม่น้ำโขงสู่กลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ใน ผ้า
ไทย. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุ
 สภา ลาดพร้าว.

โสภิตา ยงยอด. (2532). **รายงานผลการวิจัย : สภาพการทอผ้าขิดในจังหวัด**
มหาสารคาม. มหาสารคาม : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยครู
 มหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2535). **แผนพับประกอบการสาธิต**
กระบวนการและวิธีการทอผ้ายก ผ้าไทยลื้อ ผ้าจก ผ้ามัดหมี่ฯลฯ.
 เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก ก
รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรม
ที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

กลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ผ่านการอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก
อำเภอปากพลี นครนายก

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	จบการศึกษา	ที่อยู่อาศัยในอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
1	นายสะอาด เกินอาษา *	42	มัธยมต้น	10 ม.4 ต.เกาะหวาย
2	นางตุ้ เอื้อใจ *	47	ประถม 7	51 ม.4 ต.เกาะหวาย
3	นางอัมพร ใจสุข *	60	ประถม 4	7 ม.4 ต.เกาะหวาย
4	นางวิมล เกินอาษา *	38	ปวส.	51 ม.4 ต.เกาะหวาย
5	นางเสน่ห์ แดงไสว *	58	ประถม 4	242 ม.4 ต.เกาะหวาย
6	นางสมแต่ง เจริญชัยภูมิ *	57	ประถม 4	235 ม.4 บ้านสนามบิน ต.ปากพลี
7	นางสมบุญ จันนา	64	ไม่ได้ศึกษา	220 ม.4 ต.เกาะหวาย
8	นางภิรมย์ ดอกไม้พวง	47	มัธยมต้น	41 ม.4 ต.เกาะหวาย
9	น.ส.ทองเรียน เกินอาษา	64	ประถม 4	34 ม.4 ต.เกาะหวาย
10	นางทับทิม ธนสารกุล	38	ประถม 4	229 ม.4 ต.เกาะหวาย
11	น.ส.อำนวย พลเมือง	61	ประถม 4	135 ม.4 ต.เกาะหวาย
12	น.ส.สาคร ช้อนพิมพ์	66	ประถม 4	52 ม.4 ต.เกาะหวาย
13	นางเสน่ห์จิตร์ ไทยสงค์	65	ประถม 4	44 ม.4 ต.เกาะหวาย
14	นางเพ็ญศรี ลัดลอย	41	มัธยมต้น	31 ม.3 ต.หนองแสง
15	น.ส.จรรววรรณ เกตุชีพ	34	มัธยมปลาย	274 ม.4 ต.เกาะหวาย
16	นางลำไย พิทักษ์เขตต์	51	ประถม 4	272 ม.4 ต.เกาะหวาย
17	น.ส.ศิริลักษณ์ จันนา	53	ประถม 4	221 ม.4 ต.เกาะหวาย
18	นางเสมอใจ บุญมา	57	ประถม 4	243 ม.4 ต.เกาะหวาย
19	น.ส.ปราณีต ใจซื่อ	63	ประถม 4	46 ม.4 ต.เกาะหวาย
20	นางเครือ อัดตเจริญวงศ์	73	ประถม 4	9 ม.4 ต.เกาะหวาย

หมายเหตุ * ขณะนี้ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมที่บ้าน

ภาคผนวก ข
รายชื่อกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้ผ้าทอมือ
ที่ผลิตโดยผู้ที่ผ่านการอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรม
การทอผ้าด้วยกี่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

ผู้ให้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ผลิตโดยผู้ผ่านการอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าวัดฝั่งคลอง

เก็บข้อมูล ธันวาคม 2543

ลำดับ	ชื่อ – สกุล	อายุ	อาชีพ	ที่อยู่
1	นายธนิศดา พสุธาโกมลนารี ลูกค้าคุณสะอาด , คุณวิสัย เกินอาษา	30	ตัดเสื้อสตรี	57/5 ม.1 ต.วังกระโจม อ.เมือง จ.นครนายก
2	น.ส.ชื่นจิตร พรมสวัสดิ์ ลูกค้าคุณสะอาด	51	รับราชการครู	28 ม.4 ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี จ.นครนายก
3	นาง เสาวนิจ มุ่งหน้าที่ ลูกค้าคุณอัมพร	50	รับราชการครู ร.ร.อนุบาลอำเภอปากพลี	98 ม.4 ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี
4	นางจารุณี ตำนานินทร ลูกค้าคุณอัมพร	52	รับราชการครู ร.ร.อนุบาลอำเภอปากพลี	ร.ร.อนุบาลอำเภอปากพลี
5	นางอุรลักษ์ณ บุญชู ซื้อที่ศูนย์วัดฝั่งคลอง	45	รับราชการครู ร.ร.อนุบาลอำเภอปากพลี	91/4 ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี
6	นางจันทร์เพ็ญ อิศวรรณ์ ซื้อที่ศูนย์วัดฝั่งคลอง	55	รับราชการครู	ร.ร.อนุบาลอำเภอปากพลี
7	นางจรัสศรี เขมะเพชร ซื้อที่ศูนย์วัดฝั่งคลอง	50	รับราชการครู	ร.ร.อนุบาลอำเภอปากพลี
8	น.ส.ดาราวลัย สุนทรจัมปะกะ ซื้อที่ศูนย์วัดฝั่งคลอง	50	รับราชการ	สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.นครนายก
9	น.ส.ศิดา เวียงจันทร์ ซื้อที่ศูนย์วัดฝั่งคลอง	37	รับราชการ	สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.นครนายก
10	น.ส.ศิริรัตน์ โฉนะประกากุล ซื้อที่ศูนย์วัดฝั่งคลอง	32	รับราชการ	สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.นครนายก
11	นางสปัญญา บุญศรี ซื้อที่ศูนย์วัดฝั่งคลอง	49	รับราชการ	สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.นครนายก
12	น.ส.สุธีรา พุนดี ลูกค้าคุณสะอาด	25	รับราชการครู	ร.ร.คริสต์สงเคราะห์ อ.องครักษ์ 138/54 ม.4 ต.บึงสนั่น อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110
13	น.ส.พิมพ์มาลา สิ้นสืบนล ลูกค้าคุณสะอาด	25	รับราชการครู	18 ม.7 ต.องครักษ์ อ.องครักษ์ ร.ร.คริสต์สงเคราะห์ นครนายก
14	น.ส.จิราภรณ์ แก้วดิษฐ์ ลูกค้าคุณสะอาด	33	รับราชการครู	100 ม.5 ต.องครักษ์ อ.องครักษ์
15	น.ส.วนิดา จีรอนันตมิตร ลูกค้าคุณสะอาด	25	รับจ้าง	41/1 ม.5 ต.ทรายมูล อ.องครักษ์ จ.นครนายก

16	น.ส.รสนา นุตตะระวริน ลูกค้าคุณสะอาด	25	รับราชการครู	6/4 ม.4 ต.บ้านคลองใหญ่ อ.องครักษ์ จ.นครนายก
17	นางเพ็ญ อ่องโสภา ลูกค้าคุณดี	78	ทำนา	32 ม.6 ต.วังกระโจม อ.เมือง จ.นครนายก
18	น.ส.อุบล สืบจากลา ลูกค้าคุณดี	17	นักเรียน	155 ม.2 ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี จ.นครนายก
19	นางเยี่ยม อุไรรัมย์ ลูกค้าคุณดี	55	ทำนา	35 ม.6 บ้านคลองตะเคียน ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี นครนายก
20	นางบังอร สุขสมวงษ์ ลูกค้าคุณสะอาด , คุณอัมพร	56	แม่บ้าน	171 ม.1 ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี จ.นครนายก
21	นางจินดา งามวาจา ลูกค้าคุณดี	62	ทำนา	7 ม.2 ต.เกาะหวาย อ.ปากพลี จ.นครนายก

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

1

แบบสอบถาม
ข้อมูลส่วนบุคคล(Q1)

1. ชื่อ _____ สกุล _____
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ _____ ปี
4. จบการศึกษาระดับ ☐ ประถมปีที่ 4
☐ ประถมปีที่ 7
☐ มัธยมต้น
☐ มัธยมปลาย
☐ ปวช.
☐ ปวส.
☐ปริญญาตรี
5. อาชีพหลัก โปรดระบุอาชีพหลักและรายได้ของท่าน
☐ ทำนา โปรดระบุรายได้ต่อปีหรือต่อเดือน _____ บาท
☐ ทำสวน โปรดระบุรายได้ต่อปีหรือต่อเดือน _____ บาท
☐ รับจ้าง โปรดระบุรายได้ต่อเดือน _____ บาท
☐ ค้าขาย โปรดระบุรายได้ต่อเดือน _____ บาท
☐ ให้เช่าที่ดิน โปรดระบุรายได้ _____ บาท
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____
6. สถานภาพในการเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้า
☐ เป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีตำแหน่งบริหารงานกลุ่ม
☐ เป็นสมาชิกกลุ่ม มีตำแหน่งบริหารงานกลุ่ม
 โปรดระบุหน้าที่ของท่านในตำแหน่งบริหารงานกลุ่ม _____

7. หลังจากผ่านการอบรมทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมแล้ว ท่านทำอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพเสริมหรือไม่

2

- ☐ ทำเป็นอาชีพเสริม กรุณาให้ข้อมูลในข้อ 8 ต่อไป
- ☐ ไม่ได้ทำเป็นอาชีพเสริม กรุณาให้ข้อมูลในข้อ 9 ต่อไป
- ☐ สามารถทำได้แต่ขณะนี้ยังไม่ได้ทำ กรุณาให้ข้อมูลในข้อ 9 ต่อไป

8. ท่านมีรายได้จากการทอผ้าเป็นอาชีพเสริมประมาณเดือนละเท่าไร

- ☐ น้อยกว่า 1500 บาท
- ☐ 1500 - 2000 บาท
- ☐ 2100 - 3000 บาท
- ☐ 3100 - 5000 บาท
- ☐ มากกว่า 5000 บาท

9. ในอนาคตท่านต้องการจะทอผ้าเป็นอาชีพเสริม

- ☐ ต้องการทำ
- ☐ ไม่ต้องการทำ

ถ้าต้องการทำเป็นอาชีพเสริม จะทำในลักษณะใด

- ☐ มาทอผ้าที่ศูนย์ เพื่อรับค่าแรง
- ☐ ซื้อกี่มาทที่บ้าน ขายผ้าเอง
- ☐ ซื้อกี่มาทที่บ้าน ขายผ้าเองและขายส่งศูนย์
- ☐ ขอยืมกี่จากศูนย์มาทที่บ้าน ส่งผ้าให้ศูนย์

1

แบบสอบถาม(Q2)
ข้อมูลการได้รับการฝึกอบรมการทอผ้า

1. ท่านผ่านการฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุกที่ศูนย์ฝึกอบรมจนมาแล้ว 3 ครั้ง ที่
ครั้งโดยโปรแกรมครั้งที่ได้เข้ารับการอบรม
 - ☐ ครั้งที่ 1 อบรม 20 วัน (1-20 สิงหาคม 2542) อบรมโดยครูจากจ.อุบล
 - ☐ ครั้งที่ 2 อบรม 20 วัน (11-30 กันยายน 2542) อบรมโดยครูจาก
จ.ลพบุรี
 - ☐ ครั้งที่ 3 อบรม 90 วัน (1 ตุลาคม-30 ธันวาคม 2543) อบรมโดยครูจาก
จ.ลพบุรี
 - ☐ ครั้งที่ 1, 2 และ 3
 - ☐ ครั้งที่ 1 และ 2
 - ☐ ครั้งที่ 1 และ 3
 - ☐ ครั้งที่ 2 และ 3
2. ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมท่านเคยมีความรู้เรื่องการทอผ้ามาก่อนหรือไม่
 - ☐ มีความรู้มาก่อน ☐ ไม่มีความรู้มาก่อน
3. ในครอบครัวของท่านมีบรรพบุรุษที่ทอผ้าหรือไม่
 - ☐ มี โปรแกรมบุคคลที่เกี่ยวข้องของบรรพบุรุษกับท่าน
 - ☐ ไม่มี

2

4. จากการผ่านการฝึกอบรมของศูนย์ทอผ้าทำให้ท่านได้เรียนรู้และสามารถทำขั้นตอนต่าง ๆ ของการทอผ้าได้ในระดับใด

ขั้นตอนที่ทำได้	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่มี การ อบรม
1. การกรอผ้าเข้าหลอดด้วยพุ่ง						
2. การสาวด้ายขึ้น						
3. การร้อยฟันหวี						
4. การหวีด้าย						
5. การต่อด้าย						
6. การเก็บตะกอล						
7. การทอ 2 ตะกอล						
8. การทอ 4 ตะกอล						
9. การมัดด้ายมัดหมี่ตามลาย						
10. การข้อมด้ายมัดหมี่						
11. การลงแป้งด้ายขึ้น						
12. การออกแบบลายผ้าทอ						

5. ท่านสามารถทอผ้าประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้ในระดับใด

ผ้าที่ทอได้	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ทอไม่ได้
การทอผ้า 2 ตะกอ						
ผ้าขาวม้า						
ผ้าพื้น						
ผ้าพื้นทางกระรอก						
ผ้าลายน้ำฝน						
ผ้าลายมัดหมี่						
การทอผ้า 4 ตะกอ						
ผ้าขกดอกกลายลูกแก้ว						
ผ้าขกดอกกลายดอกพิกุล						
ผ้าขกดอกเชิงจีน						

6. จากการเข้ารับการฝึกการอบรมที่ศูนย์ฯ ท่านพบว่ามีปัญหาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

ปัญหาที่พบ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
1. กี่ทอผ้ามีไม่พอกับจำนวนผู้เข้ารับการอบรม				
2. ไม่มีโอกาสฝึกทุกขั้นตอนจนทำได้ดี				
3. มีครูน้อยแต่ผู้เรียนมีจำนวนมาก				
4. ครูผู้ฝึกไม่ใช้เวลาซักถามจนเข้าใจ				
5. ผู้เข้ารับการอบรมไม่มีพื้นฐานความรู้การทอผ้าทำให้ไม่เข้าใจ				
6. ผู้เข้ารับการอบรมไม่มีความถนัดในการทอผ้า				
7. ผู้เข้ารับการอบรมไม่สนใจการทอผ้า				
8. สายตาไม่ดี ปวดหลัง				

4

7. ท่านต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการทอดผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมอีกหรือไม่

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

8. การเข้าร่วมการฝึกอบรมจำเป็นต้องได้รับเบี้ยเลี้ยงหรือไม่

☐ จำเป็น

☐ ไม่จำเป็น

9. ท่านต้องการเข้ารับการอบรมเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

เรื่องที่ต้องการเข้ารับการอบรม	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ
1. การทอดผ้าพื้น 2 ตะกอ				
2. การทอดผ้ายกดอก 4 ตะกอ				
3. การทอดผ้าของไทยพวน				
4. การทอดผ้าจิต จก				
5. การข้อมสีกั้นด้วยด้ายสีธรรมชาติ				
6. การมัดเส้นด้าย-ข้อมสี-การทอมัดหมี่				
7. การออกแบบลายผ้าทอ				
8. การทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากผ้า				
9. การจัดการธุรกิจของชุมชน				
10. อื่น ๆ ที่ต้องการไปประชุม				

10. ไปประชุมจำนวนคนที่ควรจัดให้เข้ารับการอบรมกับจำนวนครูผู้อบรมในการอบรมแต่ละเรื่อง

จำนวนคนที่รับการอบรม : จำนวนครูผู้ฝึกอบรม _____

11. ไปประชุมระยะเวลาที่ควรจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้ง จำนวนวันที่จะจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้งควรเป็นกี่วัน

ช่วงเวลาเดือนใดของปีที่เหมาะสมที่สุด

แบบสอบถามข้อมูลกระบวนการผลิตและปัญหาการผลิต (Q3)

กรุณาระบุชื่อสมาชิกที่ให้ข้อมูล ชื่อ _____ สกุล _____

1. การผลิตผ้าทอของสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมฯ เพื่อจำหน่ายดำเนินการอย่างไร
 - ☐ สมาชิกมาทอที่ศูนย์ฯ ได้ค่าแรงการทอ
 - ☐ สมาชิกทอที่บ้าน แล้วส่งมาขายที่ศูนย์
 - ☐ สมาชิกทอที่บ้านขายผ้าเอง
 - ☐ สมาชิกทอที่บ้าน ส่งผ้ามาขายที่ศูนย์และขายเองที่บ้าน
2. สมาชิกกลุ่มทอผ้า ใช้เวลาในการทอผ้าอย่างไร
 - ☐ ทอทุกวัน ระบุว่าทอวันละกี่ชั่วโมง _____ ทอได้ผ้าจำนวน _____ เมตร
 - ☐ ทอบางวัน ระบุว่าทอวันละกี่ชั่วโมง _____ ทอได้ผ้าจำนวน _____ เมตร
3. ในระยะที่ศูนย์ฝึกอบรมฯ เริ่มดำเนินการผลิตผ้าทอเพื่อจำหน่ายสมาชิกมาทอที่ศูนย์ เพื่อรับค่าจ้างทอหรือไม่
 - ☐ มาทอ ได้ค่าจ้างประมาณวันละ _____ บาท
 - ☐ ไม่ได้มาทอ โปรดระบุเหตุผลที่ไม่ได้มาทอ _____
4. ปัจจุบันสมาชิกมาทอผ้าที่ศูนย์เพื่อรับค่าจ้างทอหรือไม่
 - ☐ มาทอ
 - ☐ ไม่ได้มาทอ เนื่องจากเหตุผลในข้อใด
 - ☐ ไม่มีเวลาเนื่องจากเป็นฤดูกาลทำนา
 - ☐ สุขภาพไม่เหมาะกับการทอผ้า
 - ☐ ทอผ้าที่บ้าน
 - ☐ อื่น ๆ โปรดระบุเหตุผล _____
5. สมาชิกที่ทอผ้าที่บ้าน โปรดให้ข้อมูลต่อไปนี้
 - 5.1 กี่ทอผ้าที่ใช้เป็นกี่ที่สมาชิกได้มาโดยวิธีใด
 - ☐ การซื้อ โปรดระบุราคาต่อกี่ _____ ท่านมีจำนวน _____ กี่
 - ☐ การขอยืมกี่จากศูนย์
 - ☐ การเช่ากี่
 - ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____
 - 5.2 โปรดระบุชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอผ้า ☐ ผ้า ☐ ไหม ☐ ไหมประดิษฐ์

3

หากไม่ต้องการทำเป็นอาชีพเสริมต่อไป โปรดระบุว่าเป็นเพราะอะไร กรุณาตอบเพียงข้อเดียว

- ☐ ทอผ้าแล้วขายไม่ได้
- ☐ ทอผ้าขายได้แต่ไม่ได้เงินสด ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน
- ☐ อาชีพเสริมจากการทอผ้า ให้รายได้น้อยกว่างานอื่น
- ☐ สุขภาพไม่เหมาะกับการทอผ้า
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

7. 7.1 ท่านคิดว่า ในปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มทอผ้าที่มีความสามารถทอผ้าได้อย่างมีคุณภาพและทอได้มากต่อวัน มีประมาณกี่คน _____ คน
- 7.2 ท่านคิดว่าการทอผ้าเพื่อจำหน่ายด้วยกำลังของสมาชิกกลุ่มทอผ้า ในขณะนี้ มีปริมาณผ้าที่ทอได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดหรือไม่
- ☐ พอแล้ว ☐ ยังไม่พอ

8. ท่านคิดว่าศูนย์ฯ ควรเพิ่มกำลังสมาชิกที่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริมได้หรือไม่
- ☐ ควรเพิ่ม ☐ ไม่ควรเพิ่ม

หากท่านเห็นว่าควรเพิ่มกำลังสมาชิกทอผ้าศูนย์ฝักรวมควรทำอย่างไร ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- ☐ ขยายการรับสมัครสมาชิกกลุ่มทอผ้าไปทุกตำบลในอำเภอปากพลี
- ☐ ขยายรับสมัครสมาชิกกลุ่มทอผ้าไปทุกอำเภอในจังหวัดนครนายก
- ☐ ศูนย์ฯต้องปรับปรุงการบริหารงานด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกว่าเดิม
- ☐ ศูนย์ฯต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกได้ในเรื่อง การจัดสรรรายได้ที่ยุติธรรม
- ☐ ขยายการผลิตผ้าทอในรูปแบบที่ต่างจากรูปแบบในปัจจุบัน
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

หากท่านเห็นว่าไม่ควรเพิ่มกำลังสมาชิกทอผ้า โปรดระบุเหตุผล ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- ☐ จะทำให้ผ้าทอมือล้นตลาดในจังหวัดนครนายก
- ☐ ควรทำอาชีพเสริมในเรื่องอื่นมากกว่าการทอผ้า
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

9. การผลิตผ้าทอโดยสมาชิกกลุ่มทอผ้าใช้วัตถุดิบอะไร ในลักษณะใด

9.1 เส้นด้ายที่ใช้ทอ ได้มาอย่างไร ☐ ซื้อเส้นด้าย ☐ ปั่นด้ายเอง

9.2 เส้นด้ายที่ใช้เป็นเส้นใยชนิดใด

- ☐ ฝ้าย ☐ ไหม ☐ ใยประดิษฐ์

โปรดระบุว่าเป็นเหตุใดจึงใช้เส้นใยชนิดนี้ _____

4

9.3 การเตรียมเส้นด้ายข้อมสีก่อนการทอผ้าทำอย่างไร

- เส้นด้ายสีทอผ้าพื้น ☐ ข้อมสีเอง
- ☐ จ้างข้อมสี
- ☐ ซื้อด้ายที่ข้อมสี
- เส้นด้ายทอผ้ามัดหมี่ ☐ มัดเส้นด้าย-ข้อมสีเอง
- ☐ จ้างมัด-ข้อมสี
- ☐ ซื้อด้ายที่มัด-ข้อมสี

10. โปรดระบุราคาค้นทุนวัตถุดิบต่อไปนี้ และแหล่งซื้อวัตถุดิบ

- 10.1 เส้นใย _____
- 10.2 เส้นด้ายสีขาว _____
- 10.3 เส้นด้ายข้อมสี-สีพื้น _____
- มัดหมี่ _____
- 10.4 สีข้อม _____
- 10.5 แหล่งที่ซื้อวัตถุดิบ _____

11. การเตรียมด้ายขึ้นจนถึงขั้นที่ทอผ้าได้ สมาชิกฯ ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนการเตรียมด้ายขึ้น	ทำเอง	จ้างทำ
กรอด้วยเข้าหลอด		
สาวด้ายขึ้น (กันด้าย)		
ร้อยพันหวี		
หวีด้าย		
เก็บตะกอ		
ผูกโยงตะกอและเท้าเหยียบ		

หากจ้างทำ โปรดระบุแหล่งที่ไปจ้างทำ _____

การขึ้นด้ายขึ้นแต่ละครั้งจะทอผ้าได้โดยเฉลี่ยกี่เมตร _____

ใช้เวลาทอนานเท่าไร _____

12. ข้อมูลเกี่ยวกับที่ที่ใช้ที่ศูนย์ฝึกอบรม

12.1 โปรดระบุข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนที่และอุปกรณ์ที่ใช้ทอผ้าของศูนย์

12.1.1 จำนวนที่ที่มีใช้ในปัจจุบันมีเท่าไร _____

12.1.2 เป็นกี่ที่ที่ใช้ทอผ้า 2 ตะกอนจำนวนเท่าไร _____

12.1.3 เป็นกี่ที่ที่ใช้ทอผ้า 4 ตะกอนจำนวนเท่าไร _____

12.1.4 ฟืมที่ใช้ทำจากวัสดุ ☐ เหล็ก ☐ สแตนเลส

5

12.1.5 พิมพ์ที่ใช้เบอร์ _____

12.2 ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับกี่และอุปกรณ์อื่น ๆ อย่างไร

12.2.1 ปัญหาที่พบกับก๊ทอผ้า _____

12.2.2 ปัญหาที่พบกับพิมพ์ _____

12.2.3 ปัญหาอุปกรณ์อื่น ๆ โปรดระบุ _____

12.3 มีการซ่อมบำรุงก๊ทหรือไม่ และอย่างไร

☐ มี โปรดระบุว่าทำอย่างไร _____☐ ไม่มี

13. ผ้าทอที่สมาชิกศูนย์ทอจำหน่ายเป็นผ้าทอชนิดใด

☐ ทอผ้าพื้น ☐ ทอผ้าขิดดอก ☐ ทอผ้ามัดหมี่☐ ทอผ้าขาวม้า ☐ ทอเชิงชั้น

14. ลวดลายผ้าทอที่สมาชิกทอได้ เป็นอย่างไร

14.1 โปรดระบุว่าสมาชิกทอผ้าแบบต่าง ๆ ได้ในระดับใด

ลายผ้าที่ทอได้	ดี	ปานกลาง	น้อย	ทอไม่ได้เลย
ลายมัดหมี่				
ลายดอกแก้ว				
ลายดอกพิกุล				
ลายขิด				
ลายจก				
ลายอื่น ๆ โปรดระบุ				

14.2 สีผ้าที่สมาชิกทอมาก เป็นสีอะไรบ้าง

โปรดระบุ _____

14.3 สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับลวดลายผ้าไทยทออย่างไร

14.3.1 ท่านรู้จักลายผ้าไทยทอ หรือไม่

☐ รู้จัก☐ ไม่รู้จัก

14.3.2 ท่านรู้จักลายผ้าไทยทอพื้นบ้านของอำเภอปากพลีหรือไม่

☐ รู้จัก☐ ไม่รู้จัก

6

14.3.3 ท่านต้องการให้มีการฟื้นฟูการทอผ้าลายไทยพวนเพื่อเป็นการแสดงเอกลักษณ์ของอำเภอปากพลีหรือไม่

- ☐ ต้องการ
☐ ไม่ต้องการ

15. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ของศูนย์ฝึกอบรม

15.1 ที่ตั้งของศูนย์ฯ ในขณะนี้มีความเหมาะสมหรือไม่

- ☐ เหมาะสมแล้ว
☐ ไม่เหมาะสม

หากเห็นว่าไม่เหมาะสม โปรดระบุว่าควรตั้งที่ไหน _____

15.2 โรงเรือนที่ใช้เป็นที่ฝึกอบรม และผลิตผ้าทอของศูนย์ฯ ในขณะนี้มีพื้นที่และสภาพเหมาะสมหรือไม่

- ☐ เหมาะสมแล้ว
☐ ไม่เหมาะสม

หากเห็นว่าไม่เหมาะสม โปรดระบุว่าควรมีพื้นที่เท่าไร _____

ควรปรับสภาพอย่างไร _____

16. มีของเสียที่เกิดจากการทอผ้าของสมาชิกหรือไม่

- ☐ มี โปรดระบุว่าเป็นอะไรบ้าง _____
☐ ไม่มี

หากมีโปรดระบุว่ามีการจัดการกับของเสียนั้นอย่างไร

- ☐ ทิ้งโดยการเผา
☐ ทิ้งโดยการฝัง
☐ ทิ้งไปกับรถเก็บขยะ
☐ เองไปใช้ประโยชน์ โปรดระบุใช้ทำอะไร _____

17. ในการผลิตผ้าของสมาชิกที่ศูนย์ฝึกอบรมท่านพบว่ามีปัญหาในเรื่องใดบ้าง ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- ☐ สมาชิกไม่มีเวลามาทอผ้า เพราะทำอาชีพหลัก
☐ สมาชิกที่มาทอผ้าที่ศูนย์มีจำนวนน้อย ทำให้ผลิตไม่ทันจำหน่าย
☐ สมาชิกที่มีความสามารถทอผ้าได้ดียังมีจำนวนน้อย
☐ สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมาก สุขภาพไม่เหมาะต่อการทอผ้า
☐ สมาชิกที่มีความชำนาญจะทอผ้าขายที่บ้าน ไม่ส่งให้ศูนย์
☐ ต้นทุนการผลิตสูง ทำรายได้ให้สมาชิกไม่มาก
☐ เครื่องทอไม่คล่องตัว ฝืนเป็นสนิม
☐ ผ้าทอที่ผลิตได้ ขายไม่ได้
☐ ขาดความรู้ไปร่งสีในการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิก
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

แบบสอบถาม (Q4)

ข้อมูลการจำหน่ายผ้าทอ ปัญหาและความคิดเห็นต่อการดำเนินการของกลุ่มทอผ้า

1. มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประเภทใดบ้างที่ศูนย์ฝึกอบรมฯ
 - ☐ ผ้าทอ
 - ☐ ไข่เค็ม
 - ☐ ไม้กวาดดอกหญ้า
 - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

2. ผลิตภัณฑ์ประเภทใดที่ทำรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านมากที่สุด โปรดระบุ

3. การจำหน่ายผ้าทอของกลุ่มแม่บ้านที่ศูนย์ฝึกอบรมทำในลักษณะใด ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
 - ☐ จำหน่ายเฉพาะผ้าที่สมาชิกของกลุ่มทอได้เท่านั้น
 - ☐ จำหน่ายผ้าทอของสมาชิก และรับผ้าทอมือจากจังหวัดอื่นมาจำหน่ายด้วย
 - ☐ จำหน่ายตรงให้กับลูกค้าที่มาซื้อที่ศูนย์ฝึกอบรม
 - ☐ จำหน่ายส่งให้กับลูกค้าที่สั่งซื้อ
 - ☐ ผักจำหน่ายยังร้านค้าปลีก โปรดระบุแหล่งผักขาย.....

 - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

4. เวลาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ศูนย์ฝึกอบรมเป็นอย่างไร
 - ☐ จำหน่ายทุกวัน
 - ☐ จำหน่ายบางวันที่สมาชิกว่าง
 - ☐ จำหน่ายเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการ
 - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

2

5. ที่ผ่านมามีลูกค้าที่ซื้อผ้าทอของกลุ่มแม่บ้านที่ศูนย์ฝึกอบรมมีจำนวนลูกค้าประเภทต่างๆ ในระดับใด

ประเภทลูกค้าที่ซื้อผ้า	จำนวนลูกค้า			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
1. ข้าราชการในจังหวัดนครนายก				
2. ประชาชนในจังหวัดนครนายก				
3. นักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น				
4. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ				
5. อื่นๆ โปรดระบุ				
.....				

6. มีการจัดให้ใครเป็นผู้ขายผลิตภัณฑ์ที่ศูนย์ฝึกอบรม

- ☐ สมาชิกทุกคนผลัดเปลี่ยนกันมาขาย
☐ สมาชิกที่ทำหน้าที่ฝ่ายขายเฉพาะ
☐ ประธานและรองประธานกลุ่ม
☐ จ้างคนมาทำหน้าที่ขาย เพราะสมาชิกไม่มีเวลา
☐ อื่นๆ โปรดระบุ

.....

7. โปรดระบุราคาขายผ้าทอประเภทต่างๆ ที่ศูนย์ฝึกอบรม

- 7.1 ผ้าสีพื้น ราคา.....บาท / เมตร
 7.2 ผ้ามัดหมี่ ราคา.....บาท / เมตร
 7.3 ผ้าหางกระรอก ราคา.....บาท / เมตร
 7.4 ชุดผ้าสีพื้น-มัดหมี่ ราคา.....บาท / เมตร
 7.5 ผ้าเชิงจีน ราคา.....บาท / เมตร

8. การขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอประเภทต่างๆ มีการขายได้ในระดับใด

ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	ขายได้ในระดับ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ผ้าสีพื้น			
ผ้ามัดหมี่			
ผ้าหางกระรอก			
ผ้าชุด ผ้าสีพื้น – ผ้ามัดหมี่			
ผ้าเชิงจีน			

3

9. เพื่อให้มีรายได้เพิ่มจากการขายผ้าทอ ท่านคิดว่าควรทำอย่างไรในขั้นตอนทอผ้า เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต

ขั้นตอน	ควรทำในลักษณะใด		
	ทำด้วยตัวเอง	จ้างหรือซื้อจากสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม	จ้างหรือซื้อจากจังหวัดอื่น
1. การปั่นเส้นด้าย			
2. การย้อมสีเส้นด้าย			
3. การกรอผ้าเข้าหลอด			
4. การมัดหมี่ – ย้อมหมี่			
5. การเตรียมผ้าขึ้นจนถึงขั้นเก็บตะกอ			

10. การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มแม่บ้านที่ผ่านมามีผลกำไรหรือไม่

- ☐ มีกำไร
☐ ไม่มีกำไร

สมาชิกได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายผ้าทอของกลุ่มแม่บ้านอย่างไร

- ☐ ได้รับค่าจ้างจากการทอผ้า
☐ ได้รับเงินปันผล เป็นเงิน (โปรดระบุจำนวนเงิน)
.....
☐ ไม่ได้รับเงินปันผล โปรดระบุเหตุที่ไม่ได้รับเงินปันผล
.....

11. ท่านคิดว่าการจำหน่ายผ้าทอของศูนย์ฝึกอบรบ มีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ ในระดับใด

ลักษณะปัญหา	เป็นปัญหา			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
1. ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกทอได้มีไม่พอขาย				
2. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ขายได้น้อยเพราะคุณภาพไม่ดี				
3. ผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ลวดลายและรูปแบบที่ไม่ตรงกับความต้องการของลูกค้า				
4. ศูนย์ไม่สามารถเปิดขายได้ทุกวัน				
5. แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีน้อย				
6. ไม่มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่มที่ดี				

4

12. ท่านคิดว่าการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าที่ศูนย์ฝึกอบรมตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน มีปัญหา
ด้านต่างๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

ลักษณะปัญหา	เป็นปัญหา			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
1. สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เข้าใจการดำเนินงานในรูปสหกรณ์				
2. ขาดสมาชิกเข้ามาช่วยดำเนินงานของกลุ่ม				
3. ขาดผู้นำกลุ่มที่จริงใจ เข้มแข็ง เสียสละ				
4. ขาดเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม				
5. ผลิตภัณฑ์มีไม่พอขาย				
6. ผลิตภัณฑ์ขายไม่ได้				
7. ขาดการจัดการด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพ				
8. ขาดการทำบัญชี-ตรวจสอบที่ชัดเจน				
9. การปันผลกำไรให้สมาชิกอย่างยุติธรรม				
10. การประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมยังมีน้อย				

13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่กลุ่มแม่บ้านทอผ้าของศูนย์ฝึกอบรมฯ ที่วัดฝั่งคลองควรดำเนินการในรูปสหกรณ์

- ☐ เห็นด้วย กรุณาตอบข้อ 14 ต่อไป
- ☐ ไม่เห็นด้วย กรุณาตอบข้อ 15 ต่อไป

14. ท่านคิดว่าการดำเนินของกลุ่มแม่บ้านในรูปสหกรณ์ของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าของศูนย์ฝึกอบรมฯ ที่วัดฝั่งคลองควรทำอย่างไร ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- ☐ สมาชิกร่วมหุ้น ร่วมบริหารงาน และรับเงินปันผลอย่างยุติธรรม
- ☐ ผู้นำกลุ่ม และกรรมการบริหารกลุ่ม ทำหน้าที่บริหารกลุ่มอย่างโปร่งใส
- ☐ ทางราชการให้การสนับสนุนงบประมาณ ให้คำแนะนำ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดกลุ่ม
- ☐ การดำเนินการที่ลดต้นทุนการผลิตให้มากกว่าปัจจุบัน
- ☐ สนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มทำงานทอผ้าเฉพาะขั้นตอนที่ตนถนัด ซื่อ-ซาย แลกเปลี่ยนกันให้ครบวงจรการผลิตภายในกลุ่ม
- ☐ สนับสนุนให้สมาชิกทอผ้าที่บ้าน ขายผ้าส่งให้ศูนย์และขายผ้าได้เอง
- ☐ สนับสนุนให้สมาชิกมาทอผ้าที่ศูนย์ และรับค่าแรงการทอผ้า

แบบสอบถามข้อมูลการใช้ผ้าทอมือ (Q5)

การใช้ผ้าทอมือ ที่ผลิตจำหน่ายโดยสมาชิกที่ผ่านการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมทอผ้า
ด้วยกี่กระตุก วัดฝางคลอง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ผ้าทอมือ

1. ชื่อ
2. อายุปี
3. อาชีพ.....
4. ที่อยู่.....
.....

ข้อมูลการใช้ผ้าทอมือ

กรุณาให้ข้อมูลโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกหรือเขียนตอบในที่ว่าง

1. ผ้าทอมือที่ท่านซื้อ เป็นผ้าทอประเภทใด
 - ☐ ผ้าพื้นสี ระบายสีที่ซื้อ.....
 - ☐ ผ้าลายทางกระรอก
 - ☐ ผ้าลายมัดหมี่
 - ☐ ผ้าชนิดอื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. ผ้าที่ท่านซื้อ มีราคาเท่าไรต่อเมตร

ผ้าพื้นสี	ราคา.....บาท/เมตร
ผ้าลายมัดหมี่	ราคา.....บาท/เมตร
ผ้าลายทางกระรอก	ราคา.....บาท/เมตร
ผ้าชนิดอื่น ๆ โปรดระบุ.....	ราคา.....บาท/เมตร
3. ท่านซื้อผ้าทอจากสมาชิกของศูนย์ฯ ที่ชื่ออะไร
.....

2

4. ท่านซื้อผ้าของสมาชิกศูนย์ฯ โดยวิธีใด

- ☐ สั่งทางโทรศัพท์ ให้ผู้ขายนำมาส่งให้
- ☐ ไปซื้อที่บ้านของผู้ทอดด้วยตนเอง
- ☐ โดยวิธีอื่น ๆ โปรดระบุ
-

5. ผ้าที่ท่านซื้อนำไปใช้ในลักษณะใด

- ☐ ใช้ตัดเสื้อผ้าสำหรับตัวเอง
- ☐ ใช้เป็นของฝาก หรือของขวัญ
- ☐ ซื้อไปจำหน่ายต่อ
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ
-

6. หากซื้อใช้เอง ท่านนำไปทำเสื้อผ้าประเภทใด.....
และใช้ในโอกาสใด

7. ท่านมีความคิดเห็นต่อผ้าทอ ที่สมาชิกของศูนย์ทอขายในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

7.1 ผ้าพื้นมีสีให้เลือกตามความต้องการหรือไม่

- ☐ มีสีให้เลือกตามความต้องการ
- ☐ ไม่มีสีให้เลือกตามความต้องการ
- ☐ สามารถสั่งให้ทอได้ตามความต้องการ

7.2 ท่านต้องการให้มีผ้าทอสีอื่น ๆ จำหน่ายมากขึ้นหรือไม่

- ☐ ต้องการ โปรดระบุสีที่ต้องการ
- ☐ ไม่ต้องการ

7.3 ท่านต้องการให้มีผ้าทอลาย ชนิดอื่น ๆ มากกว่าที่สมาชิกทอขายในปัจจุบันหรือไม่

- ☐ ต้องการ โปรดระบุผ้าทอลวดลายอื่น ๆ ที่ต้องการ
-
- ☐ ไม่ต้องการ

3

7.4 ท่านรู้จักลายผ้าทอพื้นบ้านไทยพวนหรือไม่

☐ รู้จัก

☐ ไม่รู้จัก

7.5 ท่านต้องการให้มีการฟื้นฟูการทอผ้าลายไทยพวนที่อำเภอปากพลี หรือไม่

☐ ต้องการ

☐ ไม่ต้องการ

7.6 การทำความสะอาด

7.6.1 ท่านทำความสะอาดเสื้อผ้าที่ทำจากผ้าทอมือ โดยวิธีการใด

☐ ส่งร้านซักแห้ง

☐ ซักน้ำ ด้วยตนเอง หรือจ้างซัก

7.6.2 การซักผ้า ทำโดยวิธีใด

☐ ซักมือ

☐ ซักเครื่อง

7.6.3 หากซักเอง ท่านทำให้ผ้าแห้งโดยวิธีใด

☐ ตากแดด

☐ ผึ่งให้แห้งในร่ม

☐ อบ

แห้ง

7.7 ผ้าที่ผ่านการซัก และทำให้แห้งแล้ว สีผ้าเปลี่ยนแปลงหรือไม่

☐ สีผ้าไม่เปลี่ยนแปลง

☐ สีตก - สีซีด

7.8 การรีดผ้าทอมือให้เรียบทำได้ง่ายหรือยาก

☐ รีดง่าย

☐ รีดยาก

7.9 ผ้าที่ผ่านการซัก-รีดแล้ว มีการหดตัวหรือยืดตัวหรือไม่

☐ มีการหดตัว

☐ มีการยืดตัว

☐ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

7.10 เท่าที่ได้ใช้ผ้าทอมือมาเป็นระยะเวลา.....เดือน ท่านรู้สึกว่ามี
ความทนทาน หรือไม่

☐ ทนทาน

☐ ไม่ทนทาน โปรดระบุลักษณะการเสียหายที่เกิดขึ้น

.....

7.11 ราคาที่ซื้อผ้าในปัจจุบัน เป็นที่พอใจหรือไม่

☐ พอใจแล้ว

☐ ยังไม่พอใจ โปรดระบุราคาที่ควรจะเป็น

.....

4

7.12 ท่านเห็นว่าแหล่งจำหน่ายผ้าทอ และวิธีการจำหน่ายผ้าทอในปัจจุบันเป็นอย่างไร

☐ แหล่งจำหน่าย มีพอคิแล้ว

☐ วิธีจำหน่าย ทำให้ซื้อได้ง่ายคิแล้ว

☐ แหล่งจำหน่าย มีน้อยไป โปรดระบุว่าควรมีจำหน่ายที่ใดบ้าง

.....
☐ ควรปรับวิธีจำหน่าย โปรดระบุว่าจำหน่ายอย่างไร จะทำให้สะดวกกับผู้ซื้อ.....

8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าสมาชิกของศูนย์จะเพิ่มการทอผ้าด้วยเส้นใยไหมหรือฝ้าย

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย

9. หากมีความต้องการใช้ผ้าทอมือเพิ่มมากขึ้น ท่านคิดว่าการทอผ้าของสมาชิกเท่าที่มีในปัจจุบันจะสามารถ ทอได้เพียงพอกับความต้องการหรือไม่

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ

10. ท่านต้องการให้ผู้ผลิตผ้าทอมือ ในอำเภอปากพลีปรับปรุงผ้าทอในด้านต่าง ๆ อย่างไร โปรดให้ข้อมูล

การผลิต

.....

การจำหน่าย

.....

คุณภาพของผลิตภัณฑ์

.....

ขอขอบคุณ เป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัย

ธันวาคม 2543

ภาคผนวก ง
จดหมายราชการขออนุญาตทำวิจัยในพื้นที่

ที่ ทม 1007/1.110

คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มีนาคม ๒๕๔๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ข้าราชการศึกษาวิจัยในอำเภopakphli

เรียน นายอำเภopakphli จังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิจัย

ตามที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อนุมัติโครงการวิจัยชนบทศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอ และการตลาดของศูนย์ฝักอบรมทอผ้าที่กระตุก อำเภopakphli จังหวัดนครนายก ซึ่งมีที่ตั้งศูนย์ฝักอบรมที่วัดฝั่งคลอง เป็นเวลา ตั้งแต่มีนาคม ๒๕๔๓ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เนื่องจากเป็นโครงการที่จะช่วยให้ทราบปัญหาและแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของ ศูนย์ฝักอบรมนี้ได้ต่อไป หัวหน้าโครงการวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มลลดา โกเฮง สังกัดภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในการดำเนินการตามโครงการนี้ คณะวิทยาศาสตร์ ขอขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าศึกษาในพื้นที่ อำเภopakphli เพื่อหาข้อมูลตลอดระยะเวลาทำการวิจัยและขอขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ได้โปรดให้ความสะดวกต่อการทำโครงการวิจัยครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิเชียร มากตุ่น)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. 258-4000

โทรสาร 258-4000

ที่ ทม 1007/ ๒๕๔

คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๓๐ มีนาคม 2543

เรื่อง ขออนุญาตให้ข้าราชการศึกษาวิจัยที่ศูนย์ฝึกรบมทอผ้า

นมัสการ ท่านพระครูวิริยานุโยค

รองเจ้าคณะอำเภอปากพลีและเจ้าอาวาสวัดฝั่ดคล่อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิจัย

ตามที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อนุมัติโครงการวิจัยชนบทศึกษา เรื่อง กรณีศึกษาสภาพการผลิตผ้าทอ และการตลาดของศูนย์ฝึกรบมทอผ้าที่กระตุก อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ซึ่งมีที่ตั้งศูนย์ฝึกรบมทอที่วัดฝั่ดคล่อง เป็นเวลา ตั้งแต่มีนาคม 2543 ถึง กุมภาพันธ์ 2544 เนื่องจากเป็นโครงการที่จะทำให้ทราบปัญหาและแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของ ศูนย์ฝึกรบมทอนี้ได้ต่อไป โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มณฑา โกเฮง สังกัดภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

ในการดำเนินการตามโครงการนี้ คณะวิทยาศาสตร์ ขอขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าศึกษาหาข้อมูลที่ศูนย์ฝึกรบมทอผ้าที่กระตุก ที่วัดฝั่ดคล่อง ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ได้โปรดให้ความสะดวกต่อการทำโครงการวิจัยครั้งนี้ด้วย

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์และกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์วิเชียร มากตุ่น)

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

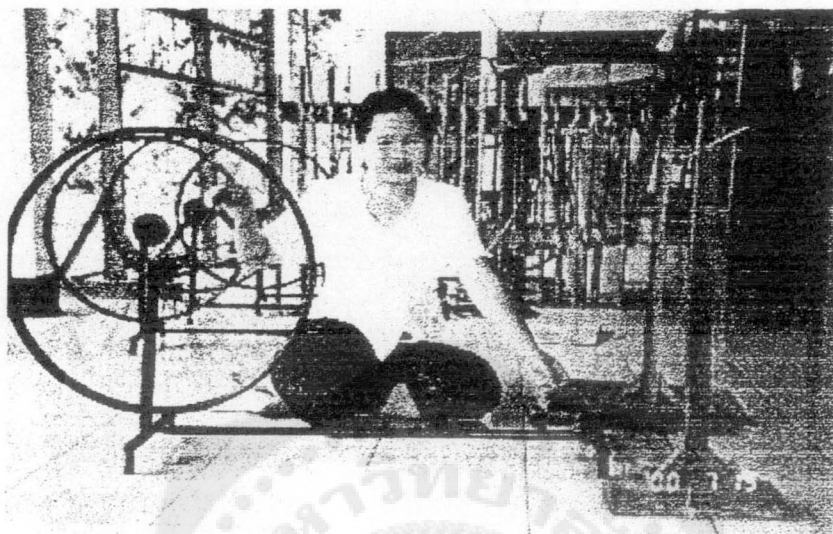
ภาควิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. 258-4000

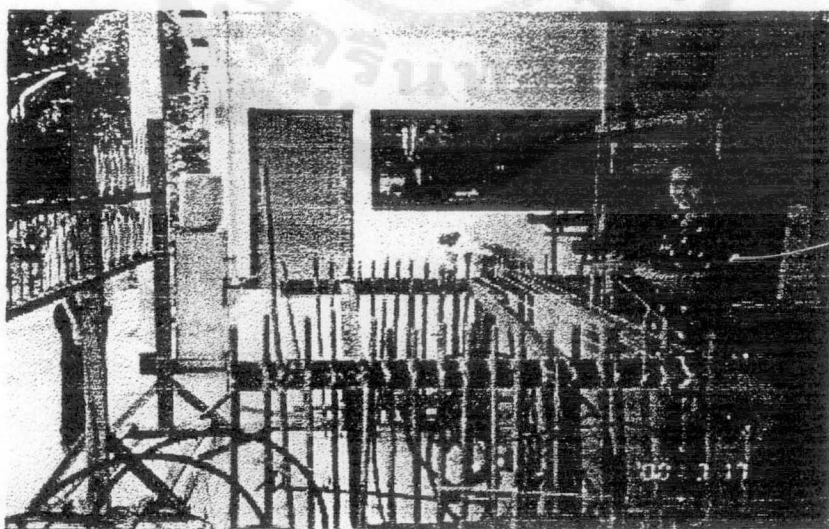
โทรสาร 258-4000

ภาคผนวก จ
ภาพการผลิตผ้าทอที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก
อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

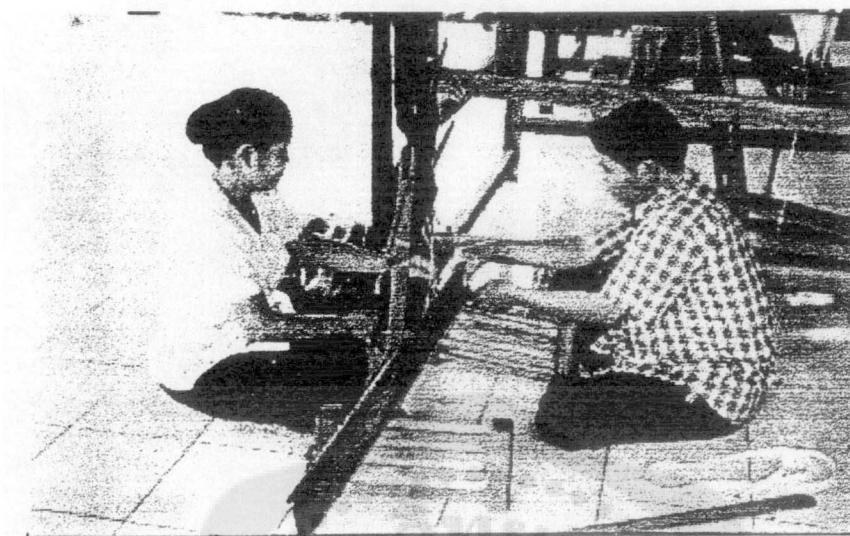
ภาพแสดงขั้นตอนการผลิตผ้าทอมือด้วยกี่กระตุกที่ศูนย์ฝึกอบรมการทอผ้า

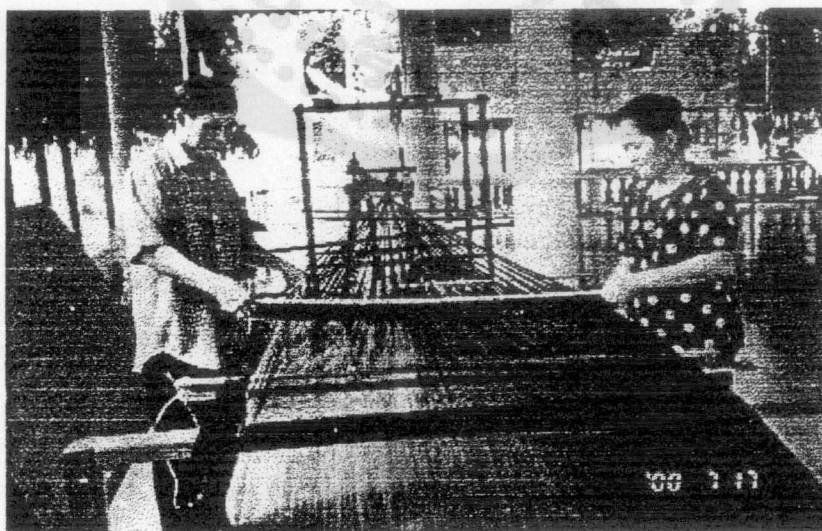
กรอด้วยพุ่งไล่หลอดเพื่อใส่ในกระสวย

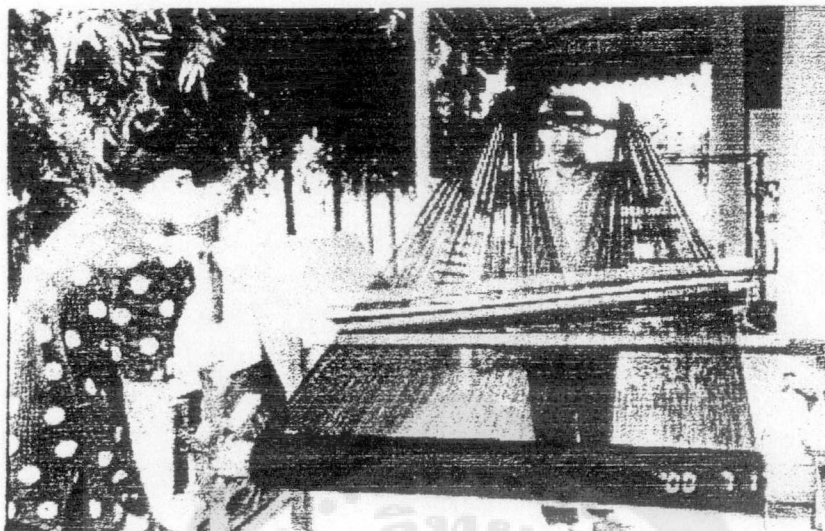
การเตรียมด้ายยืน: ชั้ดสาวด้ายยืน

สอดด้ายขึ้นแต่ละเส้นเข้าที่ซี่ของพื้นหวีหรือฟืม

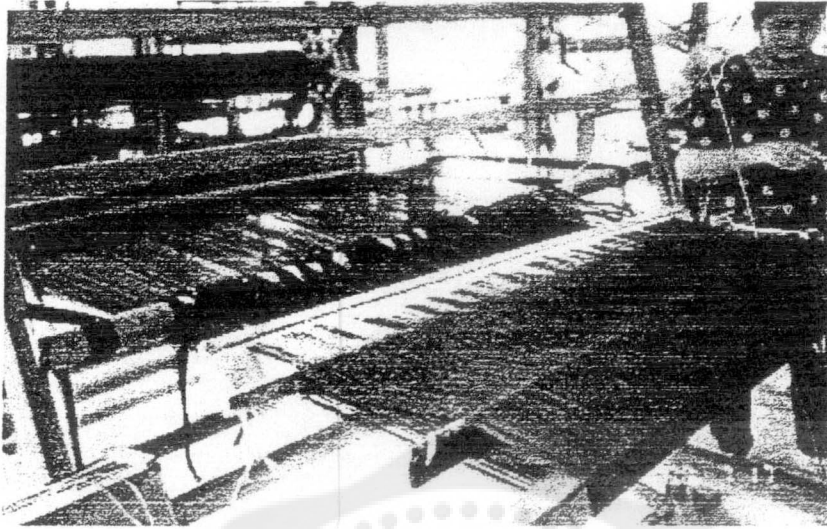
การหวีด้ายขึ้น

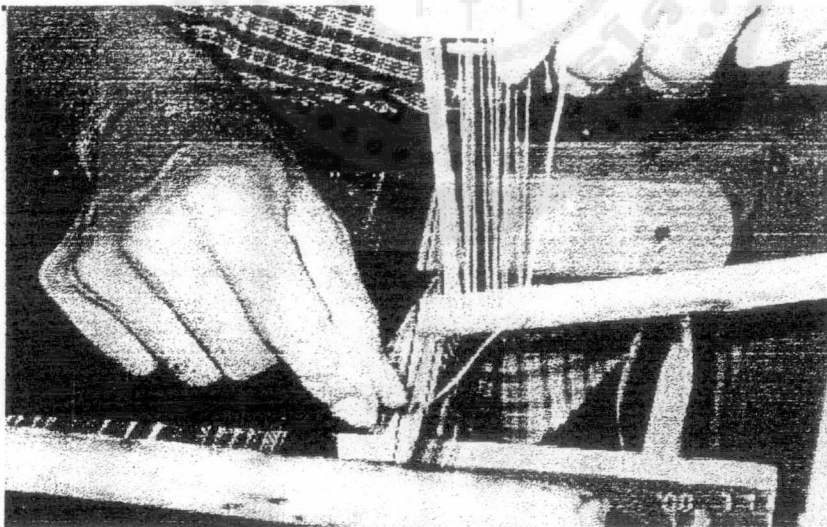
ยกชุดด้ายยืนที่หูกเสร็จแล้วออกจากม้าหูกด้าย

ยกชุดด้ายยืนที่หูกแล้วมาขึ้นก่

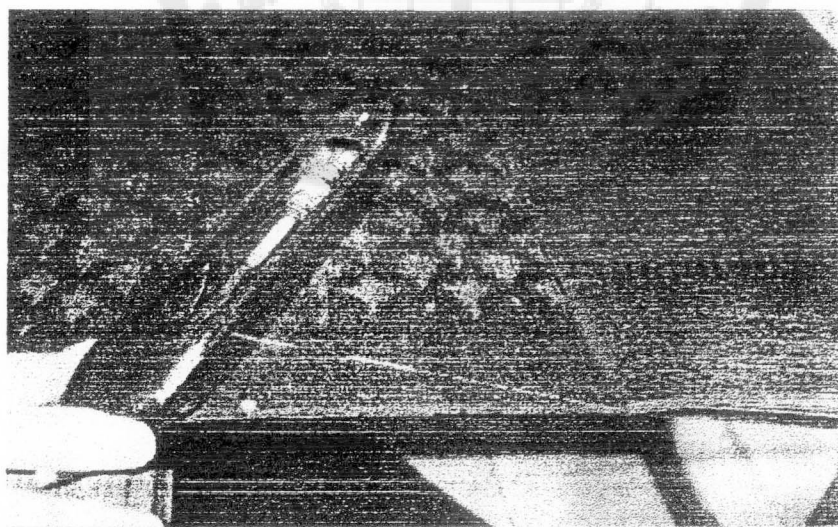
ชุดด้ายยืนขึ้นก็แล้ว รอการเก็บตะกอ

การเก็บตะกอโดยดึงด้ายยืนแต่ละเส้นสอดในแต่ละซี่ตะกอ

การทอผ้ามัดหมี่

หลอดด้ายพุ่งมัดหมี่อยู่ในกระสวย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางมณฑา โกเฮง

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ8

สังกัด ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2509 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี กศ.บ.(เคมี)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน

พ.ศ.2515 จบการศึกษาระดับปริญญาโท กศ.ม.(ชีววิทยา)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

พ.ศ.2522 จบการศึกษาระดับปริญญาโท M.Sc.(Textile Science)

University of Wisconsin Madison U.S.A

ประสบการณ์ด้านการวิจัย

ความคงทนของสีผ้าที่ย้อมด้วยสีวัตและสีอะโซอิกต่อระบบตัวทำละลายอินทรีย์

(Colorfastness of Selected Vat Dyes and Azoic Dyes in Organic

Solvent Systems)